

Маріупольська
міська рада

Маріуполь:
**Стратегія
2021**

inspiring

strong

SMART

SMART

inspiring

strong

INSPIRING

STRONG

STRONG

smart

SMART inspiring

strong

INSPIRING

smart

STRONG

inspiring

STRONG

strong

smart

INSPIRING

SMART

INSPIR

strong

smart

inspiring

smart

**«МАРІУПОЛЬ:
СТРАТЕГІЯ
РОЗВИТКУ–2021»**

ВИСЛОВЛЮЄМО ПОДЯКУ ЗА УЧАСТЬ У РОЗРОБЦІ

**Маріупольська
міська рада**

**Маріупольській
міській раді**

**ФОНД
РАЗВИТИЯ
МАРИУПОЛЯ**

**Громадській організації
«Фонд розвитку Маріуполя»**

**Компанії
PwC Україна**

МЕТІНВЕСТ

**Компанії
МЕТІНВЕСТ ХОЛДИНГ**

ВИСЛОВЛЮЄМО ПОДЯКУ ЗА УЧАСТЬ У РОЗРОБЦІ

колективу
Офісу проектів ОБСЄ в Україні

колективу проекту «Угода мерів.
Схід»

Софії Попович – главі
Маріупольського офісу Дитячого
фонду ООН (UNICEF)

колективу Маріупольського
державного університету

Яну Томбінському – голові
представництва ЄС в Україні

Діну Липкань – главі офісу
Верховного Комісара ООН у справах
біженців в м. Маріуполі (UNHCR)

колективу Приазовського
державного технічного університету

Євгену Нищуку – міністру культури
України

В'ячеславу Аброськіну – начальнику
ГУНП в Донецькій області, генералу
поліції третього рангу

колективу Донецького державного
університету управління

Анатолію Чемерису – директору
громадської організації «Інститут
самоврядування», кандидату
економічних наук.

Дарині Касьянкової – керівнику
програми «Сирітству – ні!»
благодійного фонду Ріната Ахметова
«Розвиток України»

колективу Донецького
національного медичного
університету МОЗ України

Володимиру Воробью – директору
Агентства економічного розвитку
PPV Knowledge Networks

Мустафі Саїт-Аметову – керівнику
проекту «Економічний і соціальний
відновлення Донбасу»(UNDP)

колективу Азовського морського
інституту Національного
університету «Одеська морська
академія»

Олегу Стороженко – медичному
координатору з надзвичайних
ситуацій від Всесвітньої організації
охорони здоров'я (ВООЗ)

Руслану Рохової – керівнику
асоціації мерів міст

колективу Донецького юридичного
інституту МВС України

Орені Мерфі – постійному
представнику Офісу ініціатив
перехідного періоду Агентства США
з міжнародного розвитку в Україні
(USAID)

Діані Коркасайте – координатору
проекту USAID «Муніципальна
енергетична реформа в Україні»

Крісті Зонголович – директору
Датського Ради з питань біженців
(DRC)

ЗМІСТ

Вітальне слово міського голови Маріуполя..... 8

Ключові тези..... 12

РОЗДІЛ 1. ПРОФІЛЬ МІСТА МАРІУПОЛЯ

Профіль міста	18
Потенційні конкурентні переваги Маріуполя	24
Демографія Маріуполя	25
Економіка Маріуполя	27
Зайнятість і доходи населення Маріуполя	32
Транспортна інфраструктура Маріуполя	34
Якість комунальних послуг Маріуполя	38
Наука і вища освіта	41
Маріуполь в умовах децентралізації	44

РОЗДІЛ 2. ЯКИМ БАЧАТЬ СВОЄ МІСТО МАРІУПОЛЬЦІ У МАЙБУТНЬОМУ

Яким бачать своє місто маріупольці в майбутньому	50
--	----

РОЗДІЛ 3. ПРІОРИТЕТИ МІСТА

Головні побажання жителів	66
---------------------------	----

РОЗДІЛ 4. МІСІЯ, БАЧЕННЯ І ЦІННОСТІ І СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ МАРІУПОЛЯ–2021

Бачення міста	76
Місія місцевої влади	77
Стратегічні цілі розвитку до 2021 року	78
Методика визначення показників	80
Показники зростання конкурентоспроможності до 2021 року	81

РОЗДІЛ 5. МЕТОДИКА СТРАТЕГІЇ

Принципи формування стратегії	88
Процес стратегічного планування	92

РОЗДІЛ 6. СТРАТЕГІЧНІ ПРОГРАМИ

ЦІЛЬ 1. ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ	99
1. Новий муніципалітет	100
2. Відкрита влада	106
ЦІЛЬ 2. ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ	111
3. Сильна економіка	112
ЦІЛЬ 3. ЗРОСТАННЯ ЯКОСТІ ЖИТТЯ	119
4. Сучасний транспорт і якісні дороги	120
5. Житлово-комунальне господарство	126
<i>Якісне водопостачання та водовідведення</i>	132
<i>Якісне тепlopостачання</i>	138
6. Здорове місто	142
7. Освіта — інвестиція в майбутнє	148
8. Соціальна інтеграція та підтримка	154
9. Фізична культура і спорт	160
10. Нова культурна платформа	166
11. Безпечне місто	172
12. Екологія	178
13. Енергоефективність	184
14. Інформаційні технології	190
МОНІТОРИНГ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ	
Загальна концепція здійснення моніторингу	200

ШАНОВНІ МАРІУПОЛЬЦІ!

Перед вами Стратегія розвитку Маріуполя до 2021 року.

Стратегія — це фундамент майбутнього нашого міста. це структуровані цінності — яким ми з вами бачимо наше місто. І чіткий план — як ми його зробимо таким.

Місія Маріуполя в Україні — бути вітриною українського Приазов'я, центром динамічного розвитку Сходу України, його економічним, соціальним і мультикультурним хабом. Символом незалежною і сильною європейської країни.

Стратегія розроблена на її основі і розрахована на 5 років, це — реальний термін, за який можна змінити вигляд міста і почати змінювати зміст.

Ми живемо в час, коли саме розвиток міст стає основою розвитку країн і благополуччя громадян.

Час диктує нові критерії успішності міста. На перший план виходять не просто розміри міста і його географічне розташування, а такі критерії, як комфорт, безпека, ринок праці, культурне середовище, умови ведення бізнесу.

Місто — це будівлі, дороги, мости. Але перш за все, Місто — це люди, за яких міста конкурують між собою.

Тому центральний фокус Стратегії розвитку Маріуполя — людина. Кожен з нас. І створення кращих умов для життя, навчання, роботи кожного городянина. І одночасно — створення яскравого, привабливого, впізнаваного образу нового Маріуполя, який будуть знати і любити в Україні та за її межами.

Ми чітко розуміємо: Стратегія розвитку міста не може бути виключно стратегією влади — цього недостатньо, щоб документ перетворився в результат. Замовником Стратегії розвитку Маріуполя виступили самі люди — ви, ваші рідні, близькі, друзі, сусіди, колеги по роботі. Одним словом, ми, мариупольці. Пріоритети розвитку міста сформовані з відповідей жителів Маріуполя на питання про накопичених проблемах міста і про його майбутнє.

«Маріуполь: Стратегія розвитку–2021» — результат нашої спільної роботи. І одночасно — основа для спільної роботи всіх мариупольців в майбутньому. Формування Стратегії розвитку Маріуполя проходило у відкритому форматі. Над проектом Стратегії працювало найширше коло людей: жителі міста і селищ-сусідів, незалежні експерти, фахівці з найбільш різних сфер, в тому числі Фонд розвитку Маріуполя, працівники приватного і державного сектора, бізнесмени, студентська молодь, пенсіонери, громадські працівники.

Ми прислухалися до думки і однодумців, і опонентів. Вдячний усім, хто активно брав участь в підготовці Стратегії, пропонував проекти та ідеї, нові напрямки розвитку Маріуполя. Всі напрацювання ми проаналізували, систематизували, самі актуальні — включили в підсумковий документ.

Ми розуміємо: кредит довіри і очікування людей до нової управлінської команди дуже високий. І щоб Маріуполь розвивався і гідно конкурував з іншими містами, ми повинні підвищити якість життя городян, створити умови для активного зростання економіки, робити місто комфортним для життя, навчання, роботи.

І при цьому зберегти душу Маріуполя, зберігши історичну самобутність мультикультурного міста металургів, міста біля моря. Маріуполь зобов'язаний стати символом відродження Сходу України. Стратегія розвитку Маріуполя складена так, щоб вирішити проблеми міста, накопичені за десятиліття (з міським транспортним парком, дорогами, оснащенням обладнанням лікарень, дитсадків, шкіл і так далі). Ми маємо намір дати імпульс для розвитку всіх напрямків міського життєзабезпечення і комфорту, створення нових сенсів розвитку Маріуполя. І ми твердо маємо намір здійснити прорив і подолати проблеми.

Чи не в один день, але планомірно ми побудуємо сучасне місто. Ваша довіра, наша спільна робота на результат, готовність об'єднувати зусилля — запорука нашого успіху. Те, що зараз здається неможливим, амбітним, поступально зробимо реальністю. Наша загальна прага до змін на краще дозволить реалізувати стратегічні завдання і програмні проекти, а розроблена Стратегія послужить вектором у розвитку Маріуполя.

Серед стратегічних напрямків:

- комфортність і безпека міста для його жителів;
- створення умов для постійного зростання інвестицій, як основи подальшого стабільного економічного розвитку;
- збалансоване і комплексне вдосконалення якості життя;
- розвиток туристичного потенціалу міста;
- удосконалення процесу управління життєдіяльністю міста;
- створення яскравого впізнаваного образу міста, який би цінували його жителі і знали потенційні гості.

Стратегія може коригуватися з урахуванням результатів, що досягаються, і мінливих громадських потреб. І прості городяни, і експерти, і представники громадських організацій можуть вносити ідеї щодо розвитку міста, брати діяльну участь в удосконаленні проекту «Маріуполь: Стратегія розвитку–2021».

Для цього ми впровадили зручний механізм участі громадян в реалізації Стратегії. Свої зауваження і пропозиції щодо шляху і способів розвитку Маріуполя можна і потрібно залишати на сайті міськвиконкому. Не стійте в стороні від створення Майбутнього нашого міста: чим активніше буде ваша позиція, тим швидше і помітніше змінюватиметься Маріуполь. Доля міста, без перебільшень, в наших з вами руках.

**Маріупольці –
патріоти свого
міста, сильні люди,
мудрі, з добрим
серцем і відкритою
душею. Ви – ті люди,
кому адресована
Стратегія. Ви – ті
люди, ким і для кого
вона розроблена.
Ви – готові діяти.**

КЛЮЧОВІ ТЕЗИ:

Маріуполь — це торговий, туристичний, промислове місто біля моря. У місті мешкає півмільйона людей. Мікс древніх культурних традицій надає особливий колорит міському середовищі.

Маріуполь сильно змінюється під впливом військового конфлікту, перед ним стоїть ряд історичних і ряд нових викликів. І одночасно можливостей.

Головне питання, яке ми задаємо собі — яким ми бачимо Маріуполь за п'ять років? Яким бачимо рідне місто в майбутньому? Яким хочемо залишити наше місто дітям?

Цей документ дає не тільки бачення майбутнього міста, але і докладну дорожню карту — як Маріуполь буде змінюватися, яким він буде до 2021 року. У стратегії три основних фокуси:

- як буде змінюватися якість управління містом,
- за рахунок чого станеться економічне зростання,
- як буде змінюватися міське середовище і якість життя в місті.

Вся стратегія пронизана чотирма наскрізними акцентами:

- рівний доступ (integrity),
- сучасні технології (IT),
- енергоефективність,
- безпека.

Маріуполь повинен бути містом для всіх маріупольців, безпечним, ефективним і націленим в майбутнє.

Основні виклики, яким відповідає ця стратегія — з минулого. Ці виклики:

- застаріла інфраструктура,
- звичні, але неефективні моделі міських сервісів,
- відсутність рівного доступу для різних груп населення до послуг,
- закритість і непрозорість дій влади.

За останні півтора року в нас багато що вийшло. Ми розуміємо, що місто готове до змін. З того, що ми вже зробили:

- відкрито сучасний Центр надання адміністративних послуг;
- запрацювала програма «Затишний двір»;
- запущена програма ОСББ;
- організована нова система чистоти і порядку, система поводження з ТПВ;
- розпочато і ведеться оновлення громадського та комунального транспорту.

З того, що ми запланували, але ще не реалізували, і на чому належить зосередити свої зусилля:

- якісний системний ремонт доріг в місті — для цього ми створюємо КП «Маріупольавтодор»;
- не реалізована в повному обсязі програма реформування житлово-комунального господарства;
- поліпшення сполучення з Україною, Європою і світом — для цього ми будемо вирішувати проблеми з авіасполученням.

Ми визначили бачення міста, яке базується на трьох основних цінностях:

- **Сильний.** Місто динамічно розвивається і зміцнює свої позиції лідера серед міст Сходу України. Органи місцевого самоврядування здатні розвивати і підтримувати ініціативи жителів, їх прагнення активно брати участь у мирному житті міста. Тут безпечно жити і працювати, приємно відпочивати і перспективно вести бізнес;
- **Розумний.** Місцева влада працює відкрито, організовано, діючи на результат на благо громади. Інновації сприяють досягненню високих стандартів якості адміністративних, соціальних, комунальних послуг. впроваджуються передові екологічні стандарти і європейські стандарти міського дизайну;
- **Надихаючий.** Місто, відоме своїми передовими рішеннями і кращими практиками у розвитку місцевого самоврядування, економіки, інфраструктури, соціального капіталу. Дружне, багатонаціональне місто. Цінується інтелектуальний капітал. Можна реалізувати ідеї, вкладати гроші з перспективою на майбутнє і місцевим жителям, і іногороднім.

Ми включили в стратегію більш 68 проектів в рамках 14 основних напрямків.

Для того, щоб здійснювати моніторинг прогресу, по кожному напрямку ми визначили чіткі завдання і показники. Під всі напрямки будуть розроблені цільові програми з конкретним фінансуванням.

У розробці стратегії брали участь міжнародні організації (PWC, ПРООН, USAID та ін.), громадські організації і всі бажані міські активісти, експерти міжнародного і національного рівня.

У центрі цієї Стратегії — людина. Ключовий капітал міста — його жителі, які володіють унікальними людськими та інтелектуальними якостями. Майбутнє міста будується їхньою працею і талантами.

Головне завдання Стратегії — щоб через п'ять років Маріуполь був більш сильним, розумним, містом, що надихає.

Успіх Стратегії забезпечить обсягів поєднання зусиль влади і жителів, залученість всіх і кожного, доступність участі у розвитку міста, зрозумілість і прозорість дій, наполеглива робота кожного над майбутнім нашого міста.

РОЗДІЛ 1

ПРОФІЛЬ МІСТА МАРІУПОЛЯ

**МАРІУПОЛЬ – ОДНЕ
З НАЙБІЛЬШИХ МІСТ
СХІДНОЇ УКРАЇНИ.
РОЗТАШОВАНИЙ НА
ПІВНІЧНОМУ УЗБЕРЕЖЖІ
АЗОВСЬКОГО МОРЯ, В ГИРЛІ
РІЧКИ КАЛЬМІУС. ВХОДИТЬ
В ДЕСЯТКУ НАЙБІЛЬШИХ
МІСТ КРАЇНИ.**

ПРОФІЛЬ МІСТА

Загальна площа становить 166,0 км² (з передмістями, тобто територіями, підлеглими Маріупольській міській раді, – 244,0 км²), населення – понад 450 тисяч людей.

Маріуполь – одне з найбільших міст Східної України. Розташований на північному узбережжі Азовського моря, в гирлі річки Кальміус. Входить до десятки найбільших міст країни.

Маріуполь – місто з давніми традиціями та історією, унікально розташований на перехресті економічних, соціальних і геополітичних меридіанів України.

Маріуполь – місто з характером і багатогранною спадщиною, який об'єднав в собі історію різних національностей на одній землі. Маріуполь гордо зберігає традиції і свою унікальність: гастрономічну, лінгвістичну, культурну, спортивну. Рівноправність і толерантність сприяють розвитку демократичних і культурних цінностей в Маріуполі.

Маріуполь сьогодні багатий своєю етнічної палітрою, і в ній гідне місце належить грецькій діаспорі – місто вважається грецькою столицею України. Багатогранна діяльність маріупольських греків – це єдина нитка між нинішнім поколінням і древніми предками, носіями класичної цивілізації як єдиної частини світової культури. Можна сказати, що Греція відкрила Маріуполю шлях до Європи, з Грецької Республіки почалося співробітництво із зарубіжними партнерами, яке набуло багатовекторний, комплексний характер.

Маріуполь став містом, де національна толерантність і міжнародні дружні відношення демонструють свої найкращі прояви.

Історія Маріуполя сповнена захоплюючими подіями, що допомагає зрозуміти в цілому становлення українських міст.

Місто Маріуполь був заснований в 1778 р. як повітове місто Павловськ, центр Павловського Повіту Азовської губернії (існувала в 1775–1783 рр.), але вже в 1779 р. місту змінили назву на Маріуполь. У 1780 р. в Маріуполі і в його

околицях поселили вивезених в 1778 р. з Кримського ханства християн-греків. Жителі міста (в 1782 р. їх було 2948 чоловік) були в основному ремісниками і торговцями.

Більш ранні згадки про поселення сходять до першої половині XVIII ст. як про центр Кальміуської паланки (Козацького військового округу) Запорізької Січі. З ліквідацією Облaсті Війська Запорізького в 1775 році козаки були змушені покинути гирлі Кальміусу, а землі Кальміуської паланки 14 лютого 1775 року увійшли до складу Азовської губернії Катеринославського намісництва (під назвою «Кальміуський повіт»). У 1776 році на місці скасованого козацького поста Домахи створена Кальміуська слобода.

Нове ім'я — Маріуполь — місто отримало в період переселення з Криму у 1779–1780 рр. греків на чолі з митрополитом Ігнатієм. По одній з версій, свою назву місто отримало на честь Марії Федорівни, дружини майбутнього імператора Павла I. Одночасно були заселені 20 селищ навколо міста, які отримали назви тих населених пунктів Криму, звідки прибули поселенці.

У ті роки основним заняттям жителів міста була торгівля. У 1785 році в місті була Відкрита поштова контора штатом в 4 людини, 7 жовтня 1799 року указом імператора заснована Маріупольська митна застава (з 1865 року — Маріупольська портова митниця), а 9 липня 1808 року — поштове управління і карантинна застава. У 1811 році указами імператора Олександра I були засновані генеральний план (11 травня) і герб міста (2 серпня).

Сьогодні Маріуполь — форпост України, місто фактично стало центром Донецької області. Місто є одним з найпривабливіших в Україні місць для інвестування, з високим промисловим і науковим потенціалом, розвиненою транспортною інфраструктурою, великою мережею фінансових установ і сприятливим підприємницьким кліматом.

Промисловість міста багатогалузева з переважанням важкої індустрії. Маріуполь є центром металургії України, найважливішим для економіки регіону, одним з основних донорів, джерелом валютних надходжень в бюджет країни, найбільшим морським торговим портом.

Промисловий комплекс міста представлений більш ніж 50 великими підприємствами, вони виробляють широкий спектр промислової продукції, в числі яких металургійні комбінати Групи Метінвест — ММК імені Ілліча і МК «Азовсталь».

Зберігається значення Маріуполя і як курортного міста. Маріуполь розташований в Приазовській рекреаційній зоні Донецької області.

Азовське узбережжя має особливу привабливість для туристів, які віддають перевагу відпочинку на морському узбережжі — велика кількість сонця, морського повітря, насичене озоном і мінеральними солями. Крім традиційного відпочинку на морському узбережжі, який славиться своїми лікувальними властивостями, ще існує маса привабливих для туристів напрямків, в тому числі розвивається і популярний серед європейців зелений туризм. Є всі передумови для активного розвитку туристичної сфери — Маріуполь готовий поділитися нескінченним потоком емоційної енергії, надати теплий прийом, оточити атмосферою доброзичливості.

Інженерна інфраструктура міста включає в себе системи теплопостачання — 474 км (у двотрубному обчисленні), водопостачання — 1830 км і водовідведення — 703 км, електропостачання та освітлення — 28 184 світлоточки.

Маріуполь є точкою перетину трас національного і міжнародного значення. Загальна протяжність шляхів становить 891 км, мережа громадського транспорту включає 13 трамвайних маршрутів, 10 троллейбусних, 13 автобусних маршрутів і 40 напрямків маршрутних таксі. Основне джерело енергії комунального транспорту — електрична енергія.

У місті успішно функціонують технічний, гуманітарний і морський університети — ПДТУ, МДУ, АМІНУ ОМА. Реалізовано проект з релокації вузів-переселенців до м. Маріуполь, а саме Донецького юридичного інституту МВС України, Донецького національного медичного університету, Донецького державного університету управління.

Дана програма дозволить створити додатковий кластер і потенціал для розвитку міста, забезпечить приріст молоді в місті для навчання і дозволить підготувати молоді перспективні кадри для роботи в успішних організаціях і міських установах.

Освітня система включає в себе 6 вищих навчальних закладів, 16 коледжів, технікумів, училищ і ліцеїв, 68 загальноосвітніх, 88 дошкільних, 2 приватні школи, 11 позашкільних навчальних закладів.

Зовнішні фактори, що впливають на реалізацію стратегії розвитку міста в сфері освіти:

- посилення конкуренції регіонів і міст за кадри, інвестиції, нові технології;
- зниження рівня фінансування з державного бюджету на галузь освіти;
- негативний імідж сучасної освіти;
- невідповідність навчальних програм сучасним вимогам формування компетентного випускника.

Система охорони здоров'я в промисловому місті грає важливу роль. Мережа охорони здоров'я Маріуполя складають 33 лікувально-профілактичного закладу. У Маріуполі діють 54 приватні медичні установи, з них 19 — медичні та діагностичні центри, чотири санаторію-профілакторію промислових підприємств.

Маріуполь є культурною столицею Приазов'я, тут поєднується колорит різних етнічних груп, культурних традицій і освітніх тенденцій. Маріуполь - місто, що стоїть на перетині стародавніх культур, але з молодістю культурною повістю.

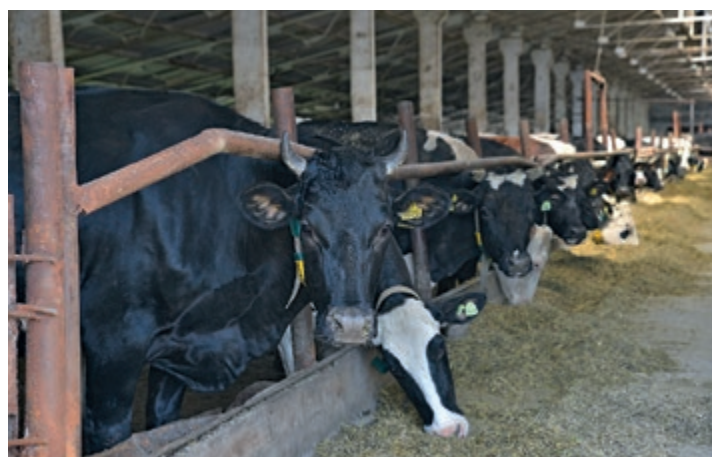

Маріуполь — один з найбільших індустріальних центрів і морських портів України. При цьому маріупольці хотіли б бачити своє місто культурною столицею Приазов'я. Культура міста - один з основних елементів його привабливості. Розвиток культури міста необхідний для формування духовних і матеріальних цінностей, сталого розвитку суспільства, підвищення комфорту життя.

ПОТЕНЦІЙНІ КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ МАРІУПОЛЯ:

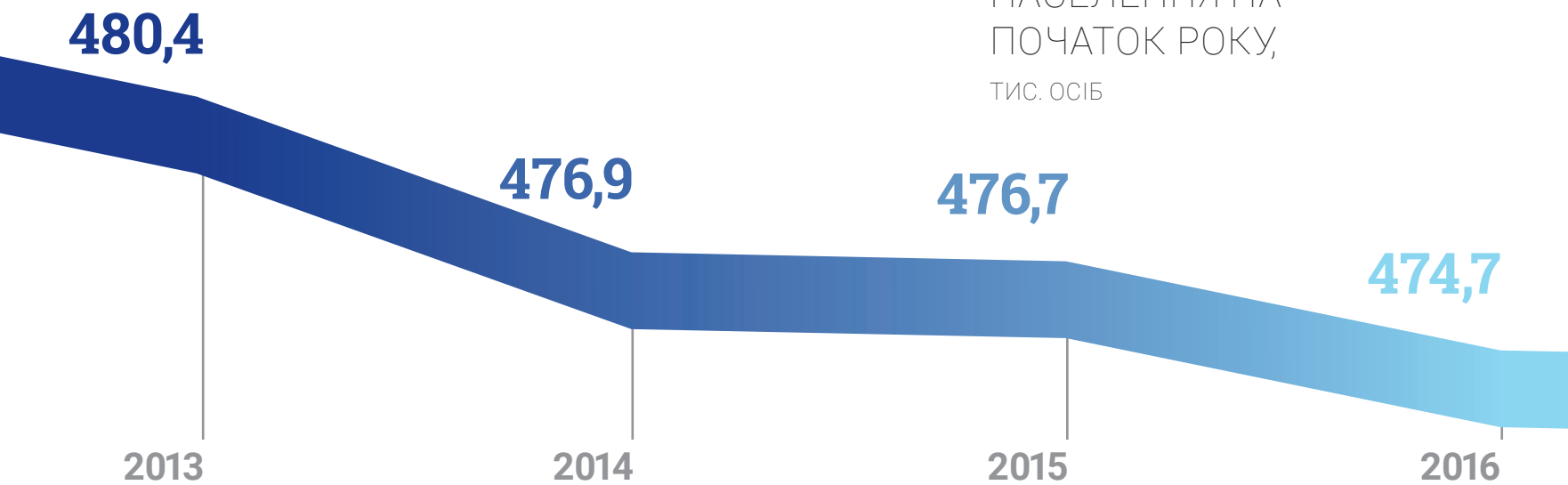

- Активна участь керівництва міста в розвитку економіки і соціальної сфери, конструктивна співпраця з міськими бізнес-структурами.
- Наявність висококваліфікованого кадрового потенціалу, навчальних закладів для підготовки і перепідготовки кадрів.
- Вигідне географічне положення.
- Сприятливі природно-кліматичні умови.
- Наявність вільних виробничих майданчиків для інвестування і привабливих видів економічної діяльності.
- Мережа залізничних, автомобільних магістралей, аеропорт, морський порт.
- Наявність розвиненої системи фінансово-кредитних, страхових організацій.
- Наявність територій для ведення сільського господарства.
- Високий потенціал для розвитку туристичної інфраструктури, підприємств громадського харчування.

ДЕМОГРАФІЯ МАРІУПОЛЯ

Низький міграційний приріст працездатного населення і високий рівень смертності проявляється в зниженні населення Маріуполя, особливо економічно активного, що веде до зростання рівня демографічного навантаження.

ОЦІНКА
ДЕМОГРАФІЧНОЇ
СИТУАЦІЇ МІСТА:
КІЛЬКІСТЬ
НАСЕЛЕННЯ НА
ПОЧАТОК РОКУ,
ТИС. ОСІБ

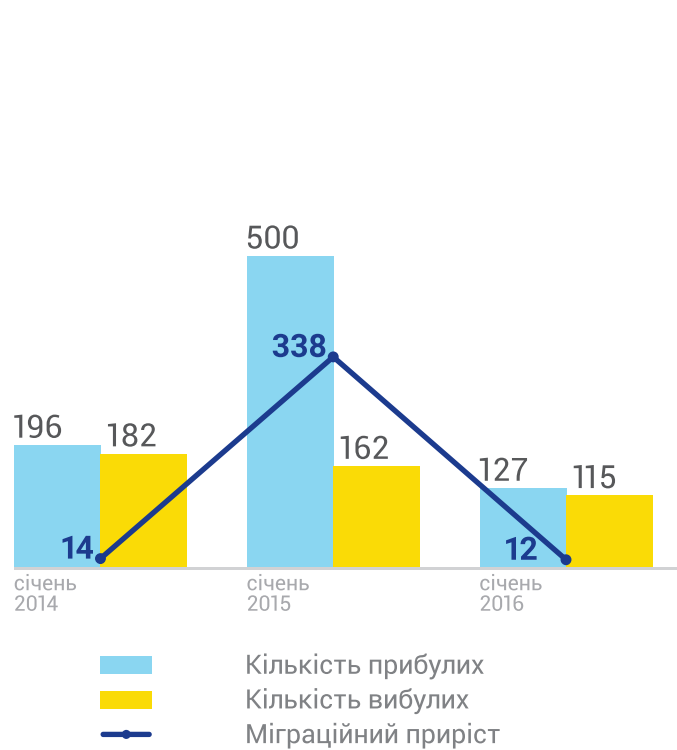

ДЕМОГРАФІЧНЕ НАВАНТАЖЕННЯ НА
НАСЕЛЕННЯ У ПРАЦЕЗДАТНОМУ ВІКУ,
ОСІБ

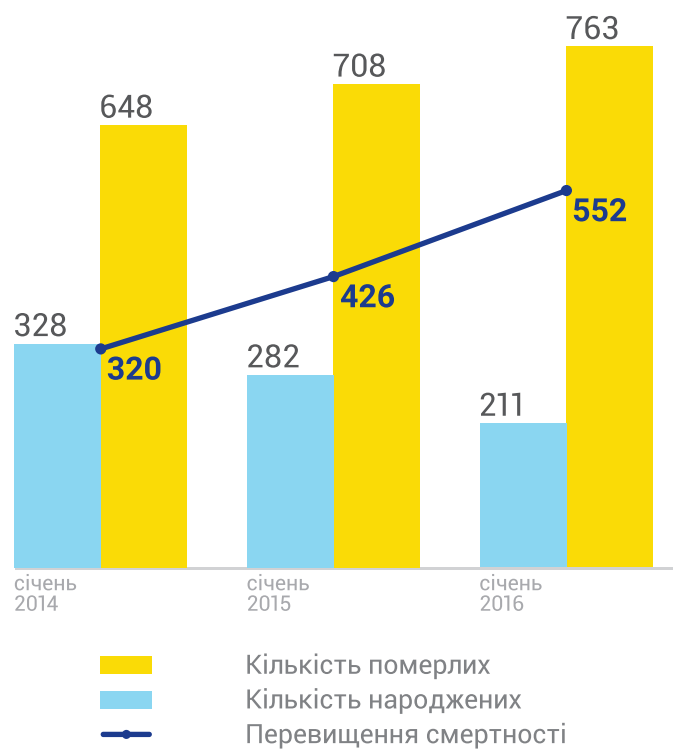
КОЕФІЦІЄНТ
НАВАНТАЖЕННЯ

МІГРАЦІЙНІ ЗМІНИ НАСЕЛЕННЯ, ОСІБ

ПРИРОДНІ ЗМІНИ НАСЕЛЕННЯ, ОСІБ

ЕКОНОМІКА МАРІУПОЛЯ

Переваги економіки міста — у великому бізнесі металургії і машинобудуванні, наявності виходу до моря, портової інфраструктури та наукових установ, розвитку малого та середнього бізнесу.

Транспортна інфраструктура: морський порт, залізниця, автомобільні дороги, найбільший культурний і науковий центр Донецької області (3 вищі, 7 Палаців культури, Драматичний театр)

Спеціалізація міста: металургія і машинобудування

Південні кордони міста омиваються водами Азовського моря

МЕТАЛУРГІЯ

70%

експортної продукції в зовнішньоторговельному обороті

50

країн світу купують металопродукцію мариупольських комбінатів

25

МІСТОУТВОРЮЮЧИХ ПІДПРИЄМСТВ І ПІДПРИЄМСТВ ОСНОВНОГО КОЛА

- стійке промислове ядро;
- активний інвестиційний потік;
- Маріуполь — промисловий і виробничий центр області;
- активна робота малого і середнього бізнесу;
- продукція, вироблена в Маріуполі, представлена в усьому світі.

19,8%

капітальних інвестицій в Донецьку область

32%

зайнятого населення працює в металургійній сфері

25,9%

населення зайнято в сфері малого і середнього бізнесу

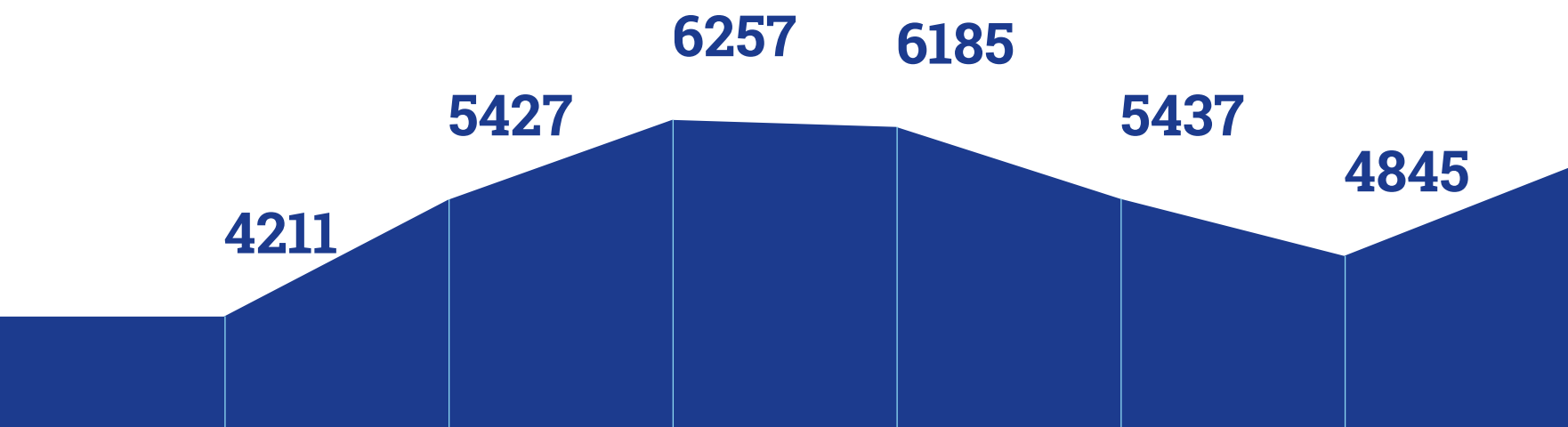
38,9%

ВИРОБНИЦТВА ДОНЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ В 2015 РОЦІ

Початок конфлікту на Сході України і погіршення торгових відносин з РФ співпало зі значним зниженням світових цін в металургії, як наслідок — падіння економічної активності, що ставить під загрозу зайнятість населення.

ДИНАМІКА ОБСЯГУ РЕАЛІЗОВАНОЇ ПРОМИСЛОВОЇ ПРОДУКЦІЇ (ТОВАРІВ, ПОСЛУГ) МАРІУПОЛЯ ЗА 2015–2016 РР.,

МЛН ГРН

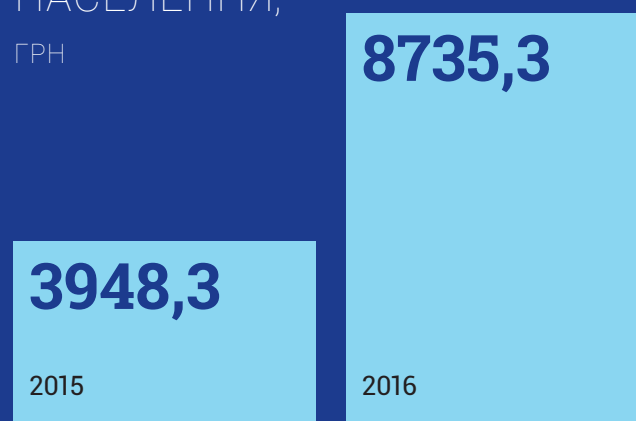

ДИНАМІКА РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ, ЄД.

ОБСЯГ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ НА ДУШУ НАСЕЛЕННЯ,

ГРН

СІЧЕНЬ
2015

ЛЮТИЙ
2015

БЕРЕЗЕНЬ
2015

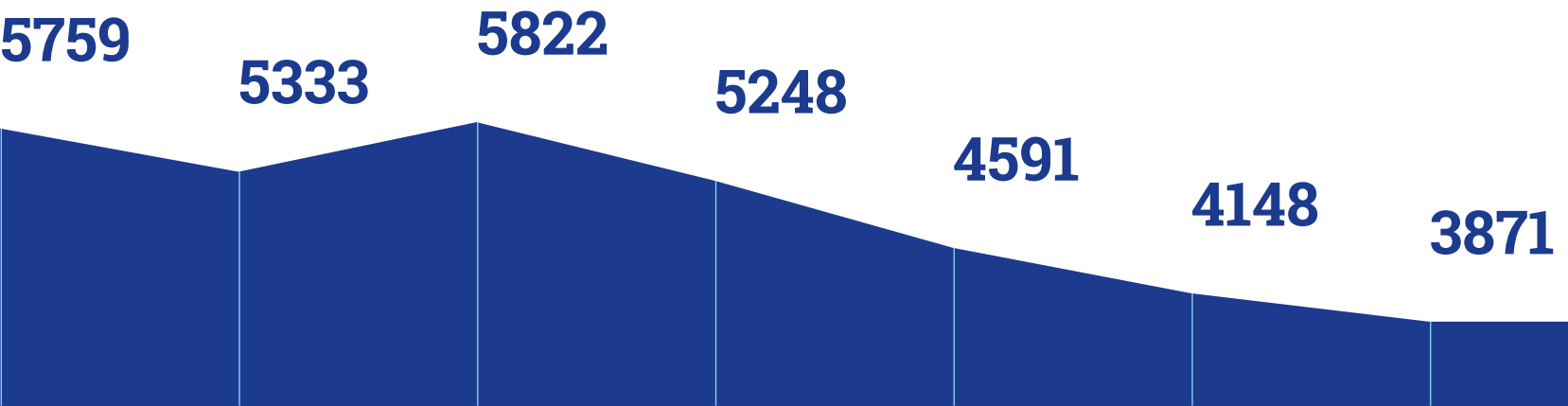
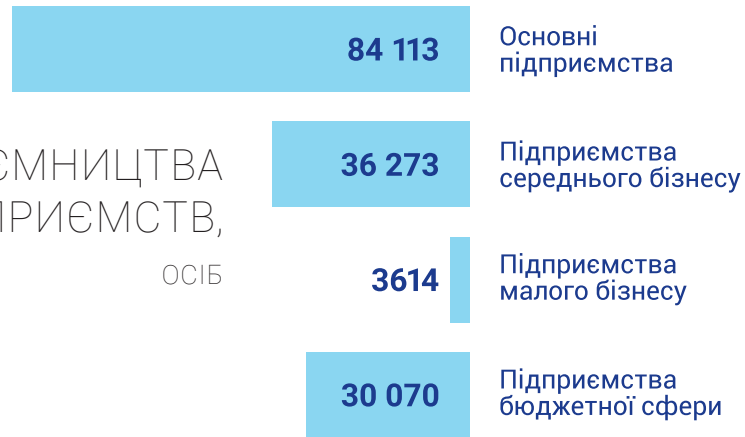
КВІТЕНЬ
2015

ТРАВЕНЬ
2015

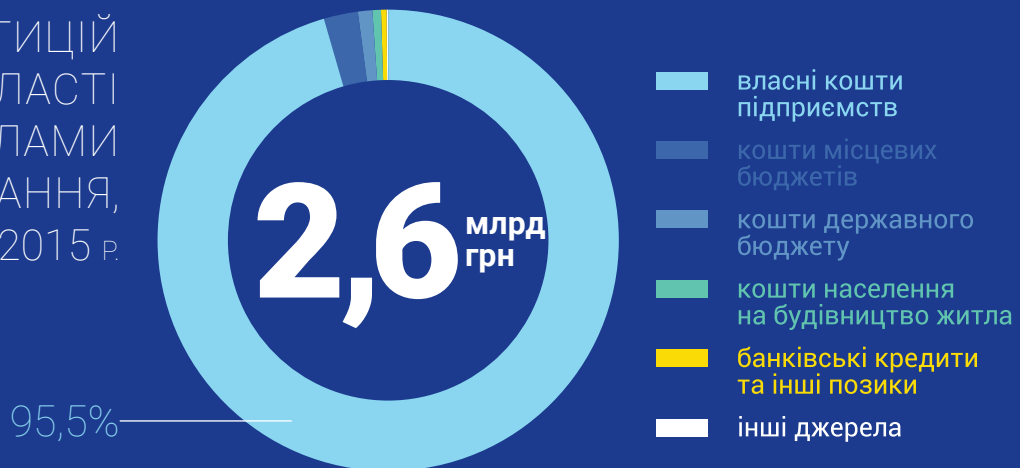
ЧЕРВЕНЬ
2015

РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА
У 2015 Р.: ШТАТ ПІДПРИЄМСТВ,
ОСІБ

СТРУКТУРА
КАПІТАЛЬНИХ
ІНВЕСТИЦІЙ
ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ
ЗА ДЖЕРЕЛАМИ
ФІНАНСУВАННЯ,
2015 Р.

ЛИПЕНЬ 2015   СЕРПЕНЬ 2015   ВЕРЕСЕНЬ 2015   ЖОВТЕНЬ 2015   ЛИСТОПАД 2015   ГРУДЕНЬ 2015   СІЧЕНЬ 2016

ФАКТОР ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ МІСТА

Фактори розвитку туристичного бізнесу:

- помірний континентальний клімат (середня температура липня +24 °С);
- наявність плоских морських дрібнопіщаних пляжів;
- відносно невелика вартість відпочинку.

Фактори розвитку готельного бізнесу:

- розміщення в місті установ обласного значення;
- бізнес-активність промислових підприємств;
- збільшення попиту на туристичні послуги.

11

великих готелів

>10000

готельних місць

35%

завантаженість
готелів

велотуризм

водний
туризм

бізнес-туризм

індустріальний
туризм

77,6%

складають надходження
від крупного бізнесу

14,9%

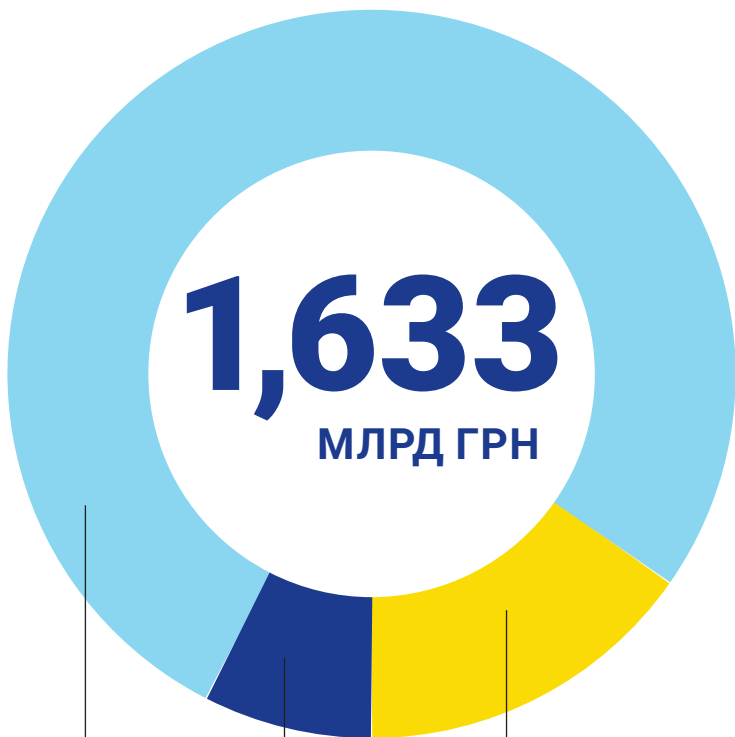
складають надходження
від середнього бізнесу

7,5%

складають надходження
від малого бізнесу

НАДХОДЖЕННЯ
ДО БЮДЖЕТУ ВІД БІЗНЕСУ
ЗА 2016 РІК,

ТИС. ГРН

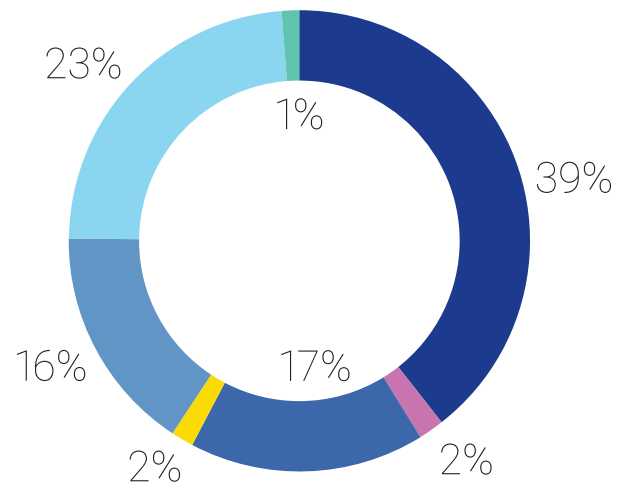

**Великий
бізнес**

**Малий
бізнес**

**Середній
бізнес**

СТРУКТУРА НАДХОДЖЕНЬ
ДО БЮДЖЕТУ МІСТА ВІД
ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО
І СЕРЕДЬОГО БІЗНЕСУ
ЗА 2016 РІК

Стаття бюджету	Обсяги надходжень, млн грн
■ Податок на доходи фізичних осіб	144,35
■ Акцизний податок	60,40
■ Плата за землю	58,18
■ Єдиний податок	85,35
■ Частина прибутку комунальних підприємств	3,92
■ Податок на прибуток комунальних підприємств	6,54
■ Податок на нерухомість	5,79

ЗАЙНЯТІСТЬ І ДОХОДИ НАСЕЛЕННЯ МАРІУПОЛЯ

Негативні тенденції економічної кон'юнктури в місті і різке підвищення вартості життя в Україні за останні роки привели до зменшення добробуту міста і зниження можливостей людей забезпечити себе.

Незважаючи на зростання номінального розміру середньої заробітної плати і відповідність її рівня середньої по Україні за грудень 2016 р фактичний її розмір, з урахуванням поточного рівня інфляції, є недостатнім для можливості здійснення населенням накопичень або інвестицій.

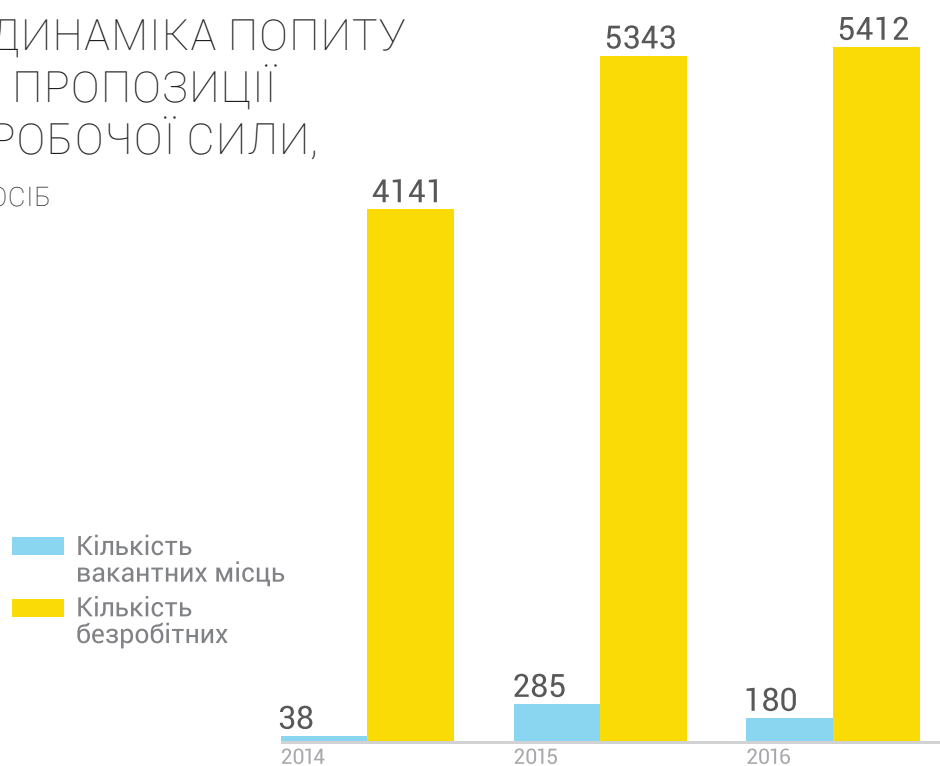
Також на ситуацію в сфері зайнятості впливає повільне, але постійне скорочення робочих місць у великому і середньому бізнесі.

РИНОК ПРАЦІ ТА РІВЕНЬ ЖИТТЯ

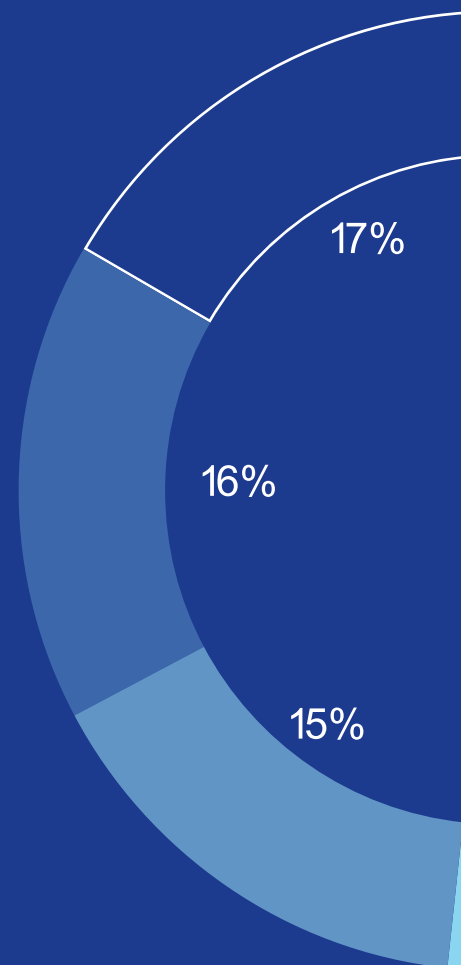
	2014	2015	2016
Середньомісячна заробітна плата, грн	3857	4802	6460

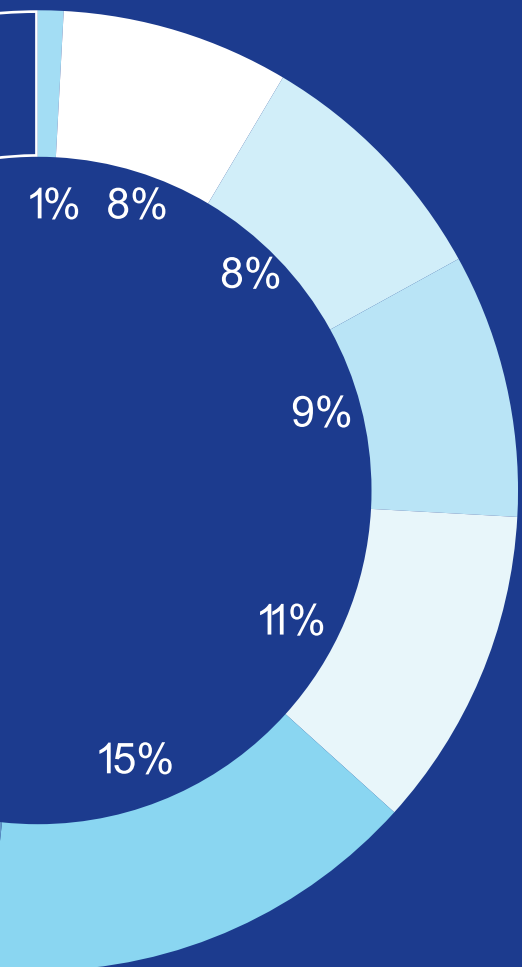
ДИНАМІКА ПОПИТУ І ПРОПОЗИЦІЇ РОБОЧОЇ СИЛИ, ОСІБ

ОСІБ

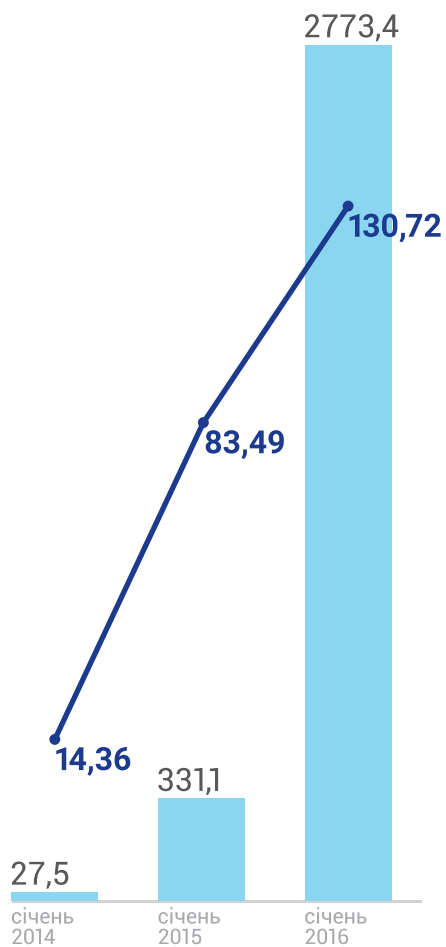

СТРУКТУРА БЕЗРОБІТТЯ

- кваліфіковані працівники з інструментом
- працівники з технічним обладнанням і машинами
- вищі державні службовці, керівники, менеджери
- працівники сфери торгівлі і послуг
- фахівці
- професіонали
- працівники сільського і лісового господарства, риболови
- технічні працівники
- особи без професії

- Надання субсидій, тис. грн
- Заборгованість із заробітної плати, млн грн

Станом на початок 2017 р. 96% від всієї сукупної заборгованості з виплати заробітної плати складає заборгованість по підприємствам групи «Азовмаш».

ТРАНСПОРТНА ІНФРАСТРУКТУРА МАРІУПОЛЯ

Транспортні переваги: автомобільні дороги

Місто Маріуполь знаходиться на перетині основних внутрішніх і зовнішньоекономічних систем грузопотоков і є точкою перетинання трас міжнародного, національного та регіонального значення: Слов'янськ – Донецьк – Маріуполь (Р19, Н20) і Ростов-на-Дону – Одеса (Е58, М14), які пов'язують Маріуполь з великими містами України, країнами ближнього і далекого зарубіжжя. У місті функціонує міжнародний автовокзал і приміська автостанція. Пасажирські перевезення в місті здійснюють: комунальне підприємство «Маріупольське трамвайно-тролейбусне управління», 6 автотранспортних підприємств різної форми власності і 57 приватних підприємств.

Автотраси Маріуполя

Траса міжнародного значення М14
Одеса – Мелітополь – Новоазовськ
(російський напрямок)

Траси напрямків Бойківське і Волноваха
з'єднані з трасою міжнародного значення
М04 Знам'янка – Луганськ – Ізварине
(Російський напрямок)

Траса напрямку Нікольське

Комунікації

Збігається з частиною європейського
маршруту Відень – Кишинів – Ужго-
род – Одеса – Ростов-на-Дону

Збігається з частиною європейських
маршрутів Брест – Париж –
Прага – Ужгород – Донецьк –
Ростов-на-Дону – Махачкала
і Кале – Брюссель – Краків – Київ –
Волгоград – Ташкент – Алмати – Рід-
дер

Збігається з частиною європейського
маршруту Е105 Кіркінес – Санкт-Пе-
тербург – Москва – Харків – Ялта

Транспортні переваги: залізниці

Залізничний вузол Маріуполя виконує функції сполучної ланки між Маріупольським морським торговим портом і внутрішніми районами країни, забезпечує доставку основної маси вантажів для міста, транспортування продукції його підприємств. З внутрішньодержавної мережею магістральних доріг місто пов'язане залізничною лінією Маріуполь – Волноваха – Камиш-Зоря – Федорівка.

Транспортні переваги: авіаційне сполучення

У місті планується відкрити після ремонту міжнародний аеропорт Маріуполь. Аеропорт має вигідне географічне положення і, перебуваючи на крайньому південному сході України, є повітряним мостом міста і Маріупольського морського порту з іншими регіонами країни. Аеропорт оснащений штучною злітно-посадковою смугою довжиною 2550 м і шириною 42 м, здатною приймати літаки класу «Боїнг-737», а також важкі літаки типу ТУ-134, ТУ-154, ЯК-42, ІЛ-76, АН-72 та інші.

ПЕРЕВАГИ

- вдала транспортна розв'язка (можливість західного, східного і північного напрямків вантажопотоків);
- перетин з трасами міжнародного значення;
- стан доріг, що дозволяє перевозити вантажі на швидкості від 60 до 100 км/год

Транспортні переваги: морське сполучення

Маріупольський морський торговельний порт є найбільшим на Азовському морі і одним з найбільших в Україні, потенційний вантажообіг якого складає 15 млн т на рік. Вантажі, що відправляються і приймаються портом, мають адреси в 60 країнах світу.

Порт оснащений усіма сучасними видами зв'язку, включаючи супутникову.

Середні глибини на підході до порту складають 12 м і дозволяють обслуговувати судна практично будь-якої вантажопідйомності, що ставить маріупольський порт в більш вигідне становище перед іншими портами Азовського моря.

Маріупольському порту надаються клієнтам такі послуги:

- навантаження, розвантаження судів і зачищення трюмів після вивантаження;
- зберігання та накопичення вантажів до розмірів судових партій;
- складські операції з вантажами;
- перевалка вантажів з одного виду транспорту на інший;
- прийом вантажів з залізничного рухомого складу, автотранспорту і з моря;
- оформлення всього комплексу документів по прийому й відправленню судна;
- надання вільних причалів або місця в аванпорту судам для передремонтної підготовки, матеріально-технічного постачання, дрібного ремонту, відстою, інших потреб;
- оформлення приходу-відходу судна;
- буксирне забезпечення і ледакольна проводка;
- кріплення і спецкріплення вантажів;
- збір лляльних вод і відпрацьованих нафтопродуктів;
- надання місця в аванпорту для виробництва фумігації і дегазації.

ПОРТ ПРИЙМАЄ СУДНА

MRPL Connection

Військові дії на Сході України значною мірою переформували транспортну інфраструктуру як всього регіону, так і безпосередньо м. Маріуполя — в основному, в частині логістичних зв'язків міста з рештою територією країни. Дана проблема стала одним з ключових викликів для реалізації потенціалу міста — адміністративного, економічного і соціального.

Проблеми, що постали перед містом, стосуються всіх трьох видів транспортного сполучення:

Залізничне сполучення: в чотири рази впала фактична пропускна здатність інфраструктури залізничного транспорту на ділянці Волноваха - Запоріжжя, що становить проходження всього 16 пар потягів проти 64 необхідних.

Автомобільне сполучення — 209 км автомобільної траси Маріуполь – Запоріжжя знаходиться в аварійному стані.

Повітряне сполучення — неможливість функціонування Маріупольського аеропорту в 19 раз знижує час переміщення до м. Київ, і, крім того, знижує загальну інвестиційну привабливість міста.

Програма MRPL Connection покликана в максимально можливий ступені усунути проблему «Замкненого міста» і передбачає свою реалізацію в наступних напрямках:

1. Розвиток залізничного сполучення.

Для цього потрібно:

- Збільшення пропускної здатності на ділянці «Запоріжжя – Камиш-Заря – Волноваха»;
- Поліпшення комфортабельності рухомого складу;

2. Розвиток авіасполучення. Для цього потрібно:

- Відновлення роботи аеропорту, проведення відповідних відновлювальних робіт;
- Поступове збільшення пасажиропотоку на авіарейсах;

3. Розвиток автотранспортної логістики. Для цього потрібно:

- Проведення робіт з відновлення дорожнього полотна на трасі «Маріуполь – Запоріжжя».

ЯКІСТЬ КОМУНАЛЬ- НИХ ПОСЛУГ МАРІУПОЛЯ

Оцінка населенням якості послуг в місті Маріуполь свідчить про середній рівень комфорту проживання в місті на тлі інших міст України, але ряд проблем вимагають негайних дій до поліпшення.

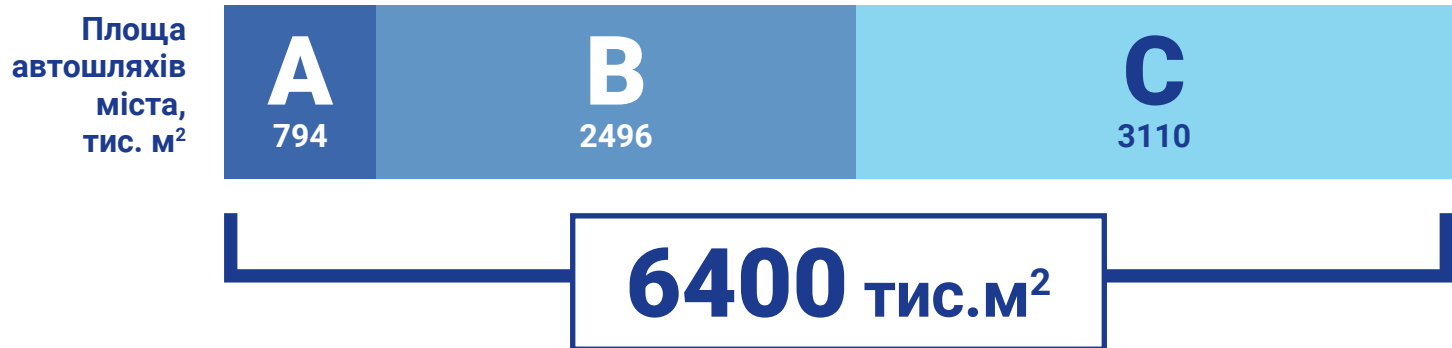
* Бачення суспільством свого майбутнього було сформовано на основі вибірки опитувань городян, проведених в рамках вивчення проблем, що хвилюють Маріупольців за період вересень 2015 – березень 2016 року, а також з урахуванням Всеукраїнського муніципального опитування, проведеного експертами групи «Рейтинг» від імені Міжнародного республіканського інституту 20 січня – 8 лютого 2016 року. Учасники опитувань бачать Маріуполь в майбутньому як динамічний, унікальний промисловий центр з високим рівнем життя населення, упорядкований, що розвиває приморський туризм, відкритий для інвесторів, привабливий для бізнесу, енергоефективний, зі стабільною міською екологією і прозорим управлінням – місто європейського рівня. Учасники опитувань висловилися за модернізацію міського господарства з використанням важелів і практик сталого розвитку міста протягом найближчих років – 2016–2021 рр.

ІНДЕКС ОЦІНКИ ЯКОСТІ ОБСЛУГОВУВАННЯ І ПОСЛУГ В МІСТІ *

Напрямок	Вінниця	Харків	Київ	Маріуполь
Тротуари	3,4	2,9	2,8	3,0
Збір сміття	3,8	3,8	3,3	3,3
Каналізація	3,5	3,6	3,2	3,4
Медичні установи	2,4	2,4	2,8	3,0
Транспортна інфраструктура	3,3	3,5	3,1	3,4
Вуличне освітлення	3,6	3,9	3,3	3,1
Дороги	3,3	2,4	2,3	2,7
Промислові зони	3,9	2,2	2,0	2,3
Послуги спортивних установ	3,5	3,3	2,9	2,8
Університети, технікуми, коледжі	3,6	3,5	3,2	3,2
Школи	3,4	3,4	3,2	3,2
Дитячі садки	3,4	3,2	3,0	3,1
Заклади культури	3,6	3,5	3,1	2,8
Ринки та заклади торгівлі	3,9	3,9	3,3	3,9
Публічні парки і сквери	3,8	3,9	3,3	3,6
Двори та прибудинкові території	3,5	3,3	2,9	3,0
Подача води	3,8	3,7	3,3	3,2
Екологія, довкілля	3,2	3,0	2,4	2,2
Опалення	3,6	3,8	3,3	3,1
Доступ для людей з інвалідністю	2,6	2,2	2,1	1,0
Зведений індекс	3,4	3,2	2,9	3,0

Проблеми, пов'язані з якістю доріг, екологією і водопостачанням, можуть бути вирішені в основному за рахунок капітальних вкладень міста.

ЯКІСТЬ ДОРІГ У МАРІУПОЛІ

ЯКІСТЬ ЕКОЛОГІЇ У МАРІУПОЛІ

№	Місто	Комплексний індекс забруднення атмосфери за 2015 рік
1	Кривий Ріг	14,2
2	Херсон	13,9
3	Кам'янське	13,0
4	Дніпро	12,0
5	Одеса	11,8
6	Краматорськ	11,6
7	Лисичанськ	10,5
8	Слов'янськ	10,2
9	Миколаїв	10,1
10	Маріуполь	9,6
11	Київ	9,4
12	Запоріжжя	8,3

ЯКІСТЬ СИСТЕМ ВОДОПОСТАЧАННЯ В МАРІУПОЛІ

Місто	Протяжність мережі, км	Втрати води, %
Амстердам	1926	20
Антверпен	1900	22
Брюссель	4500	23
Будапешт	4100	26
Відень	3145	23
Лісабон	1108	37
Лондон	16000	34
Мюнхен	2302	16
Софія	2580	29
Цюрих	1000	13
Кіото	330	39
Ріо-де-Жанейро	6400	34
Маріуполь	1830,4	41,6
Київ	3744	45,5
Миколаїв	1492	39

Сучасні способи управління багатоквартирними будинками, пов'язані зі зміною форми власності городян на своє житло, дають широкі можливості мешканцям отримувати більш якісні комунальні послуги та ефективніше управляти майном – як приватним, так і спільного користування.

Житловий фонд комунальної форми власності налічує 2283 будинки, загальною площею 4490,3 тис. м², 1758 будинків, в яких розташовано три і більше квартири.

Весь житловий фонд м. Маріуполя можливо класифікувати за поверховістю:

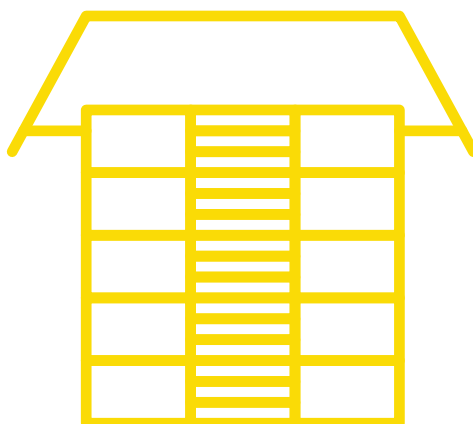
- одноповерхові і бараки – 784 будинки площею 81,19 тис. м²;
- 2–4-поверхові – 580 будинків площею 572,45 тис. м²;
- 5–6-поверхові – 450 будинків площею 1405,34 тис. м²;
- 7–9-поверхові – 399 будинків площею 2730,87 тис. м²;
- 10–16-поверхові – 70 будинків площею 358,38 тис. м².

У приватному секторі – 48 413 будинків.

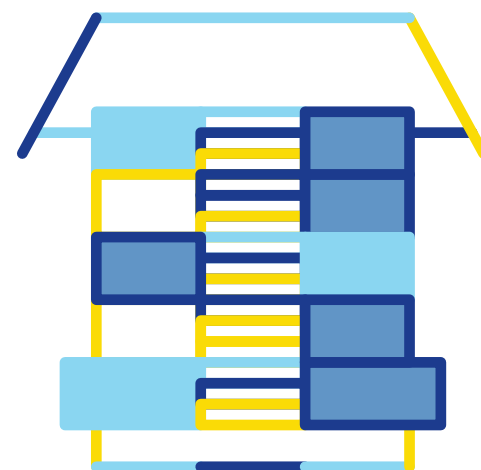
У багатоквартирних будинках проживає 48% всіх жителів міста, а в приватному секторі – 52%.

Кому належить будинок?

до 1992 року

2015 рік

Державна власність

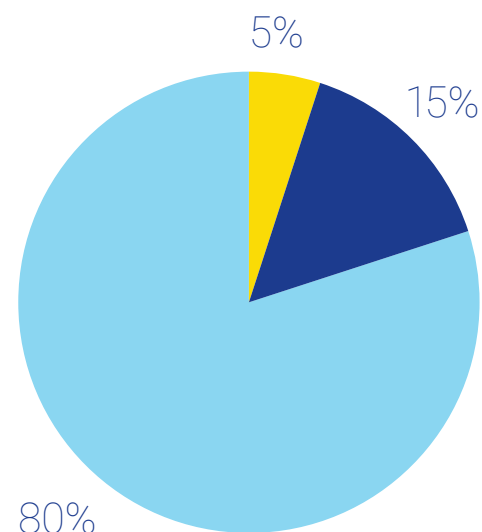
Комунальна власність

Приватна власність

За підсумками зворотного зв'язку з представники ініціативних груп за допомогою усної комунікації простежується тенденція (що дає підстави сподіватися на високий рівень організації ОСББ на першому етапі):

- **позитивно налаштовані** з усвідомленим рішенням створити ОСББ;
- **негативно налаштовані** (незацікавлені в створенні ОСББ);
- **нерішуче налаштовані** зацікавлені в створенні ОСББ, але відсутня повноцінна ініціативна група.

НАУКА І ВИЩА ОСВІТА

На сьогоднішній день наукова діяльність м. Маріуполя зосереджена в трьох великих вузах міста, що мають давню історію, науково-освітні традиції і достатню матеріально-технічну базу. Це – Приазовський державний технічний університет, Маріупольський державний університет, Азовський морський інститут національного університету «Одеська морська академія».

Найстаріший університет міста – Приазовський державний технічний університет, заснований в 1930 році як Вечірній металургійний інститут, а з 1939 р. – вже з денною формою навчання, в 1993 р. отримав статус університету.

Освітній потенціал університету складають три навчальних і навчально-наукові інститути, три колежі, професійний ліцей, центр заочного навчання, відділення довузівської підготовки, дистанційного навчання, екстернату. Навчальний процес і наукова діяльність здійснюються на 42 кафедрах 8 факультетах університету і в 14 наукових і науково-організаційних структурних підрозділах. Навчання відбувається за 21 напрямком 14 галузей знань. За багаторічну науково-педагогічну діяльність і розвиток вищої освіти в Україні в квітні 2008 року ПДТУ був удостоєний звання «Лідер».

Наукова діяльність університету здійснюється за такими пріоритетними напрямками розвитку науки і техніки: фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України в світі та сталого розвитку суспільства і держави; енергетика та енергоефективність; раціональне природокористування; нові речовини і матеріали.

В університеті діють дві спеціалізовані вчені ради по захисту кандидатських і докторських дисертацій за чотирма спеціальностями. Результати діяльності спецрад в 2016 році: захищено 18 дисертацій, в тому числі 6 докторських і 12 кандидатських. За результатами наукових досліджень оформлено 58 заявок на винаходи і корисні моделі, отримано 41 патент України.

Загальна чисельність науково-педагогічних кадрів у 2016 році – 314 осіб, з них 214 мають науковий ступінь, а саме 167 – кандидата наук і 47 – доктора наук.

Регулярно проводяться науково-технічні заходи (конференції, семінари, майстер-класи, круглі столи, презентації і т. д.), у т. ч. міжнародні та всеукраїнські конференції.

Гуманітарна спрямованість науково-освітньої складової профілю міста представлена Маріупольським державним університетом, початок якому було покладено в 1991 році, коли за ініціативою Маріупольського міського національно-культурного товариства греків, Донецького державного університету та за підтримкою Маріупольської міської ради був заснований Маріупольській гуманітарний коледж при Донецькому державному університеті. У 1993 році коледж був реорганізований в Маріупольський гуманітарний інститут Донецького державного університету, а в 2004 році Маріупольський гуманітарний інститут ДонНУ отримує статус університету. 2010 рік ознаменувався здобуттям інститутом статусу класичного і перейменуванням в Маріупольський державний університет.

У 2014 р. МГУ увійшов до сотні кращих вузів України III, IV рівнів акредитації згідно з рейтингом «ТОП–200 Україна».

Освітню діяльність університет здійснює на п'яти факультетах і 21 кафедрі по десяти галузям знань, працює Центр довузівської підготовки та роботи з іноземними студентами.

На початок 2016 року в університеті працює 265 науково-педагогічних працівників, в т. ч. 32 доктора наук, 141 кандидат наук. Працює три спеціалізованих наукових ради з захисту кандидатських дисертацій

Науково-дослідна робота в МГУ реалізується за чотирма пріоритетним науковим напрямками: розвиток і впровадження новітніх технологій у безперервної професійній освіті, правові науки, світове господарство і міжнародні економічні відносини, розробка і впровадження новітніх технологій соціальних комунікацій.

У 2016 році на спеціалізованих наукових радах захищено дві кандидатські дисертації, а всього за рік захищено сім; на кафедрах виконувалося 27 науково-дослідницьких тем.

Університет має широкомасштабні зв'язки, активно співпрацює з освітніми та науковими установами Греції, Кіпру, Німеччини, Великобританії, США, Польщі, Італії, що реально сприяє інтеграції вищі в світову систему і в систему освіти Європейського союзу.

Завдяки тому, що Маріуполь є портовим містом і містом моряків, в місті діє Азовський морський інститут національного університету «Одеська морська академія», організований в 1962 р. як Жданівський заочно-вечірній факультет Одеського інституту інженерів морського флоту (ОІІМФ). Свій сучасний статус і найменування інститут знайшов в 2015 році і зараз є провідним центром вищої морської освіти на Сході України.

Інститут готує фахівців для торгового флоту, портів, морських організацій, судноремонтних і суднобудівельних підприємств країни.

Освітню діяльність інститут здійснює на шести кафедрах (з них три — випускаючі) в двох галузях знань, а також на базі Центру підготовки та підвищення кваліфікації моряків.

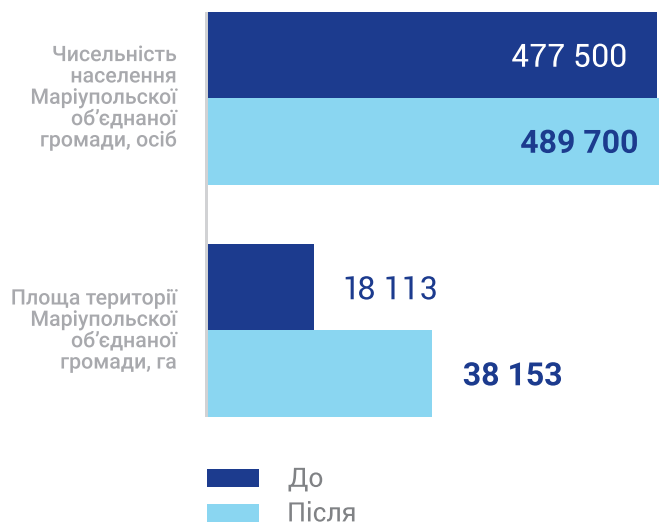
Науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи за загальнотехнічною і морською тематиками, які були виконані викладачами та курсантами АМІ НУ «ОМА», отримали визнання вітчизняних і зарубіжних фахівців. Викладачі та науково-технічні співробітники інституту зареєстрували десятки винаходів і патентів, опублікували сотні наукових робіт в провідних галузевих виданнях.

В інституті постійно проводяться науково-технічні конференції, семінари, «круглі столи». Результати наукових досліджень публікуються в збірнику наукових праць «Морські перевезення та транспортні комплекси».

МАРІУПОЛЬ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

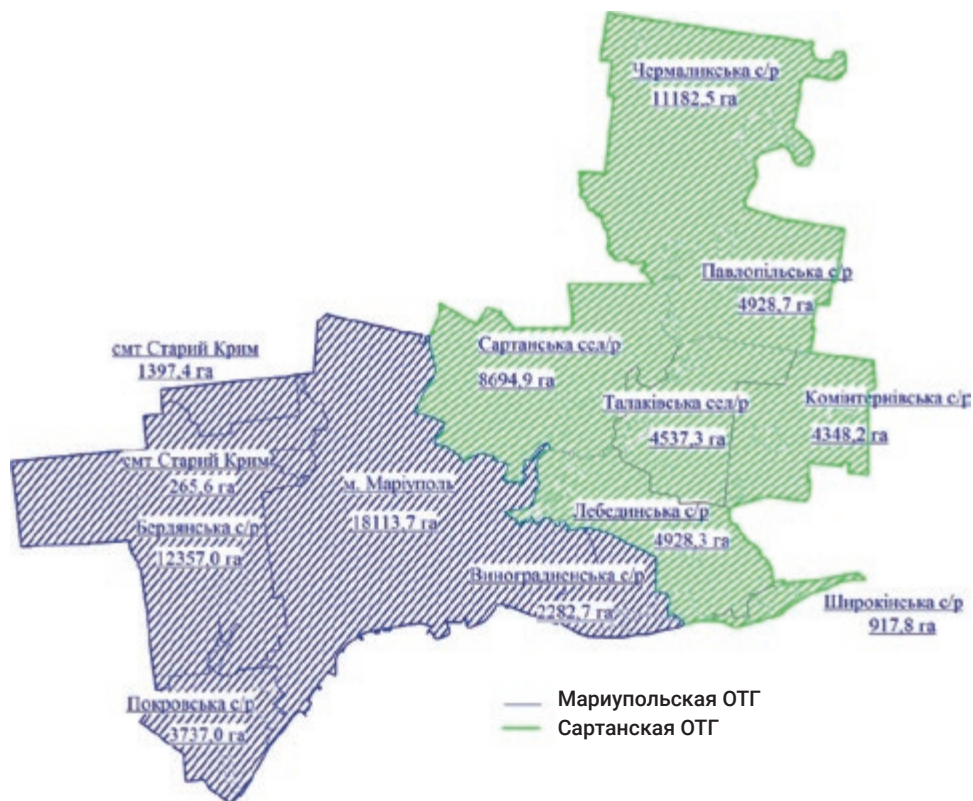
Децентралізація зараз — це можливість вирішити проблеми розвитку територій в майбутньому за допомогою обґрунтованої зміни адміністративно-територіального устрою. Програма «Великий Маріуполь» має на увазі реалізацію спільної стратегії розвитку м. Маріуполя і громад Приазов'я в рамках Маріупольської агломерації.

Чому це важливо

Основною проблемою комплексного територіального розвитку маріупольської агломерації є різний адміністративний устрій Маріуполя і приміських громад, на території яких знаходяться найважливіші об'єкти інфраструктури міста: Старо-Кримське водосховище, очисні споруди, планована кільцева автодорога, аеропорт і зони перспективної забудови, кладовище.

У той же час приміські території потребують в інфраструктурі Маріуполя для експорту аграрної продукції, отримання послуг охорони здоров'я, культури і освіти та ЖКГ.

Що таке об'єднана територіальна громада?

Об'єднана територіальна громада (ОТГ) — це така громада, в якій місцеві джерела наповнення бюджету, інфраструктурні та кадрові ресурси є достатніми для вирішення її органами місцевого самоврядування питань місцевого значення, передбачених законом та інтересами жителів громади. Це в першу чергу забезпечення гідного рівня надання послуг, включаючи освіту, культуру, охорону здоров'я, соціальний захист, житлово-комунального господарства, розвиток інфраструктури відповідної ОТГ. Це можливість планування і формування власного

бюджету за допомогою розвитку агропромислового комплексу, надходження податків (ПДФО, екологічний, акцизний збір, єдиний податок, податок з прибутку організацій і фінансових установ, податок на нерухоме майно, землю, транспорт), розвиток інфраструктури (дозвіл на будівництво, прийняття будівель в експлуатацію), утримання доріг, водо-, тепло-, газозабезпечення і водопостачання, надання ЖКГ послуг, організація пасажирських перевезень, забезпечення безпеки, пожежна охорона і багато інше.

**ОБМЕН
ВАЛЮТ**

НАЗВАНИЕ	КУРС	КОММЕНТАРИИ
USD	1.00	
EUR	1.00	
RUB	1.00	
UAH	1.00	

Кіровоградська Сіма

ΗΛΥΘΑΛΙΚΑ

Συνταγοποιείο

РОЗДІЛ 2

ЯКИМ БАЧАТИ СВОЄ МІСТО МАРІУПОЛЬЩ В МАЙБУТНЬ

ь
Ц
ОМУ

ДИНАМІЧНИЙ,
УНІКАЛЬНИЙ
ПРОМИСЛОВИЙ ЦЕНТР
З ВИСОКИМ РІВНЕМ
ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ,
ПОРТОВЕ МІСТО,
УПОРЯДКОВАНИЙ,
ПРИВАБЛИВИЙ ДЛЯ
БІЗНЕСУ, РОЗВИВАЮЧИЙ
ПРИМОРСЬКИЙ
І ІНДУСТРІАЛЬНИЙ
ТУРИЗМ, ОСВІТНІЙ ХАБ,
ЕНЕРГОЕФЕКТИВНИЙ,
ЗІ СТАБІЛЬНОЮ МІСЬКОЮ
ЕКОЛОГІЄЮ

ЯКИМ БАЧАТЬ СВОЄ МІСТО МАРІУПОЛЬЦІ У МАЙБУТНЬОМУ

ПРИРОДНЕ СЕРЕДОВИЩЕ:

- чисте повітря;
- висадка дерев в парках і вздовж транспортних артерій;
- відсутність стихійних звалищ сміття;
- охорона природних ресурсів;
- якісна питна вода.

КУЛЬТУРА:

- широкий театральний репертуар за участю відомих акторів;
- великі естрадні події, шоу;
- цікаві музейні експозиції;
- організація культурних місць дозвілля для молоді в широкому спектрі інтересів;
- організація дитячих творчих заходів.

МІСЬКЕ СЕРЕДОВИЩЕ:

- нові зони для сімейного відпочинку;
- ігрові дитячі майданчики та площадки для занять спортом за місцем проживання;
- гармонійна міська архітектура.

ОРГАНИ МІСЬКОГО ВРЯДУВАННЯ:

- відкрите співробітництво з жителями;
- впровадження інноваційних інформаційних технологій у сфері управління функціонуванням міста;
- високоякісний рівень обслуговування городян;
- позитивний, професійний, чесний, відповідальний чиновник, який поважає городян;
- розвинена система громадського інформування про дії влади;
- участь громади в процесі прийняття рішень.

ЕКОНОМІКА:

- підтримка місцевого виробника в сферах харчової промисловості, фармацевтики, інформаційні технології, логістичні послуги, дрібне машинобудування;
- розвинена сфера обслуговування;
- розвиток туризму;
- зростання інвестиційної складової в нові виробництва;
- відродження традиційних виробництв;
- низький рівень безробіття.

ТЕХНІЧНА ІНФРАСТРУКТУРА

- розвинена система управління відходами;
- енергозберігаючі технології;
- якісне водо- і тепlopостачання;
- якісні внутрішньоміські дорожні магістралі;
- ефективний міський громадський транспорт;
- розширене залізничне сполучення з іншими містами;
- діючий аеропорт.

СОЦІАЛЬНА ІНФРАСТРУКТУРА:

- безпека життя і здоров'я;
- активна участь городян у громадському житті;
- забезпечення соціальних потреб суспільства;
- високоякісна освіту всіх рівнів;
- якісна медицина;
- сприйняття стратегії розвитку міста як документа громадського згоди.

«Я люблю своє рідне місто – Маріуполь. Хочу, щоб воно було зеленим і чистим. І не хочу бачити його сірим. Нехай будинки і вулиці стануть сучасними і гарними. Нехай люди в нашому місті посміхаються і не знають нужди, нехай у всіх буде міцна сім'я, друзі, робота. Я хочу бачити Маріуполь містом щасливих людей»

Ольга
Артеменко

«Усі ми різні, по-різному мислимо і відчуваємо. Проте я абсолютно точно знаю: ніколи в житті я не зможу назвати якесь інше місто моїм. Тільки Маріуполь. І я бажаю моєму Маріуполю прекрасного майбутнього. Я часто ходжу з роботи пішки, мені подобається спостерігати, як усі в цей час поспішають додому, як гуляють мамусі з дітьми, пенсіонери сидять на лавках. Звичайно, втомлююсь, але йти вулицями значно краще, ніж очікувати брудну маршрутку на зупинці. Я хочу, щоб по Маріуполю їздили комфортні для пасажирів трамваї, автобуси і тролейбуси. А люди не штовхали одне одного ліктями, намагаючись сісти в транспорт, а культурно ставали в чергу і без нервів їхали в будь-який район міста»

**Володимир
Бабінець**

«Я хочу, щоб люди прагнули приїхати в Маріуполь, а не поїхати з нашого міста. Хочу, щоб про те, щоб жити в Маріуполі, мріяти так, як мріють про європейське місто. Щоб до нас хотіли приїхати працювати, тому що у нас розвинена економіка, і умови праці сягають високих стандартів, і зарплати високі. І молодь їхала б у наші вузи. Щоб у серці тих, хто приїхав, була добра заздрість тим, хто тут живе, тому що для простих людей в Маріуполі будуть створені умови і увага місцевої влади спрямована на благо кожного з нас. Я розумію, що простіше поїхати в місто, де все зроблено і практично немає проблем. Проте хтось має змінити наш Маріуполь на краще! Я сподіваюсь, що цей час і ці люди прийшли»

**Олександр
Бородулін**

«Хочу, щоб Маріуполь був мирним завжди, щоб люди полюбили одне одного і ніколи війна не поверталася і не руйнувала наші вулиці, будинки, життя. Я мрію про мирне місто з гарними новими будинками, і щоб зберігалася неповторна архітектура старих будівель. Дуже важливо, щоб у місті велося будівництво виключно за планом, а не так, що кому заманулося, те й ліпити. І щоб обличчя міста перестали спотворювати МАФи і позбавлені смаку вивіски. Щоб збереглася історична автентичність старого міста, бо це частина нашої великої країни і частина нашої багатонаціональної культури»

Ольга
Подобна

«Ми маємо таке прекрасне і тепле море. Я дуже хочу, щоб у наше місто щоліта приїздили туристи, щоб для сімейного відпочинку на узбережжі були створені всі умови. Я вірю, що в майбутньому наше місто стане містом-курортом з чистою екологією і з яхтами для прогулянок, де будуть відпочивати люди. Особисто мені не вистачає в Маріуполі гарної набережної, і якщо б збудували аквапарк — було б чудово для усіх! Час починати розвивати туристичну сферу. Це незайнята ніша, і багато серйозних бізнесменів, і малий, і середній бізнес, могли б знайти себе в сфері надання таких послуг в нашому місті»

**Андрій
Полухін**

**Наталія
Проскурєнко**

«Хочеться дихати чистим повітрям. Я мрію, щоб у майбутньому Маріуполь зберіг свій статус міста металургів і збільшив славу міста, в якому живуть і працюють на меткомбінатах професіонали, назавжди забуде про промислові викиди і бурий дим. І що про наше місто будуть говорити не тільки як про місто металургів, а і як про культурну столицю Приазов'я. У нас будуватимуть не тільки заводи і фабрики, а й бібліотеки, театри, доступні спортивні майданчики. І все це буде не заради грошей, а заради задоволення мешканців міста і гостей нашого міста»

«Ми довго жили в системі чиновницького середньовіччя, мирилися з системою. Корупціонери і злодії, прикриваючись посадами, безкарно грабували наше рідне місто, розбазарюючи бюджетні кошти, набивали свої кишені і не думали про простих людей. Я сподіваюся, що в Маріуполі більше не буде місця таким горе-чиновникам. Сподіваюсь, що в усій системі міської влади працювати з людьми (подібно до нової поліції) будуть нові обличчя — чесні, не заплямовані хабарами фахівці, спрямовані на результат. Я бачу своє місто відкритим до людей, містом, де чиста совість і репутація — це не порожні слова, а людське життя, доля, бажання допомогти цінніші за гроші»

**Геннадій
Тиховський**

«Коли я була маленькою, з нашого вікна було добре видно сусідній будинок, дорогу, якою поспішали машини, магазин з синьою вивіскою. Увечері все це грало вогнями, а вивіска світилася дивним яскраво-блакитним світлом, як зірка. Тоді мені здавалося, що моє місто казкове. Тепер я не бачу синю вивіску: перед нашим домом все забудували, двір перетворився на звалище, і зірочка зникла. Однак те почуття маленької дівчини, яка ввечері сиділа біля вікна, залишилося в моїй душі. Я дуже хочу побачити, як моє місто з сумного, брудного перетворюється на місто з доброї казки. Щоб у нас підвищилася культура обслуговування, була позитивна атмосфера і першокласна інфраструктура»

Людмила
Руснак

 METINVEST

«Моя донька намалювала Маріуполь таким, яким я його бачу. Чудові дерева і дивні квіти на клумбах. Повітря прозоре. Море чисте. Отже, люди піклуються про природу, не забруднюють. Всюди чистота і лад»

**Олена
Шепілова**

Євген
Циферов

«Наше місто – великий промисловий центр. Тому потрібно піклуватися про екологічну рівновагу. У майбутньому хотілося б бачити Маріуполь містом з зеленими парками і садками, з веселковим фонтанами, щоб у всіх дворах були дитячі майданчики з гойдалками. Щоб він став справжнім містом щасливих дітей. Виростуть діти, онуки, і це місто їхнього майбутнього. Розвивайся, квітни, мій рідний і любий Маріуполю!»

«Я думаю, що в нашому місті, як і в багатьох містах України, з'являться швидкісні потяги. Маріуполю також потрібна зручна для мешканців транспортна залізнична географія — нам необхідний зв'язок з усією країною. Залізничний вагонний парк має кардинально змінитися. Потрібно реалізувати цей проект для нашого міста у найближчі роки, і комфортні вагони повинні стати нормою і для маріупольців, і гостей міста. І ще у нас повинен бути сучасний аеропорт. Маріуполь може стати не тільки морськими, але й повітряними воротами Сходу України. Сподіваюсь, і дороги в місті будуть такими, щоб іноземці почувалися як вдома»

Валентина
Тумакова

Ігор
Чепелев

«Я вважаю, що наше місто — це жива система, цілісний організм, і, перш за все, мешканці міста — невід’ємна частина цієї складної системи. У кожного міста, як і людини, є своя історія, свій індивідуальний характер, свої звичаї і традиції. Я хочу, щоб наше місто поважали в Україні і в світі. І щоб з нашим рідним містом люди пов’язували свої мрії і прагнення. Щоб ми і наші діти мали бажання і можливість знайти себе тут, визначитися зі своїм призначенням і змінити життя на краще. Ось таким відкритим і затишним для людей я бачу Маріуполь майбутнього»

РОЗДІЛ 3

ПРІОРИТЕТИ МІСТА

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОГО
ПОЛІПШЕННЯ ЯКОСТІ ЖИТТЯ
ГОРОДЯН І ПІДВИЩЕННЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ
МАРІУПОЛЯ**

ГОЛОВНІ ПОБАЖАННЯ ЖИТЕЛІВ:

Стратегія розвитку Маріуполя написана не кабінетними політиками, а фактично жителями міста. У програму входить все те, що озвучують городяни на зустрічах, що їх хвилює, а також те, що говорять експерти.

ЕФЕКТИВНА ВЛАДА:

захист інтересів міста, якісне управління, боротьба з корупцією, добробут громадян.

МИРНЕ МІСТО:

безпечне життя, комфортний транспорт, якісні житлово-комунальні послуги, екологічний патруль.

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ:

сім'ї з дітьми, пенсіонери, молодь,
люди з інвалідністю, переселенці.

ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я:

освіта впродовж життя і без кор-
донів, доступна і якісна медицина,
культурна столиця Приазов'я,
історична пам'ять, спорт як спосіб
життя.

МІСТО ПАТРІОТІВ:

діалог з громадою, рівні можливості,
загальне благо, підтримка земляків,
зміцнення обороноздатності, розум-
не містобудування.

При розробці Стратегії врахована думка і оцінка жителів Маріуполя основних соціальних проблем і джерел їх виникнення.

Низький рівень якості життя населення:

- низькі доходи;
- соціальна незахищеність;
- недостатній обсяг і якість медичних послуг;
- недостатня якість шкільного освіти;
- безробіття.

Несприятливе екологічне середовище:

- забруднене повітря;
- засміченість дворів, вулиць, під'їздів;
- стихійні звалища на території районів міста;
- неякісна питна вода.

Несприятливі умови проживання:

- низька якість комунальних послуг;
- низька якість доріг;
- неосвітленість вулиць, доріг;
- відсутність житла;
- недостатня кількість дитячих і спортивних майданчиків за місцем проживання.

РОЗДІЛ 4

МІСІЯ, БАЧЕННЯ І СТРАТЕГІЧНІ МАРІУПОЛЯ-2

НЯ І ЦІННОСТІ І ОРІЄНТИРИ 2021

МАРІУПОЛЬ 2021

СИЛЬНИЙ, РОЗУМНИЙ,
НАДИХАЮЧИЙ

**STRONG SMART
INSPIRING**

STRONG СИЛЬНЕ МІСТО

- **Сталий економічний і соціальний розвиток міста.** Сильна економіка. Створення нових робочих місць.
- **Сильні, успішні підприємства** – партнери міста на шляху розвитку.
- **Мирне та безпечне місто**, де люди відчують себе захищеними. Місто, в якому безпечно жити, працювати і приємно відпочивати.
- **Місто з сучасною і якісною інфраструктурою.** Впроваджуються європейські стандарти якості життя городян.
- **Розвинена медицина.** Створення в Маріуполі міцного медичного кластера, що складається з професіоналів, готових постійно самовдосконалюватися.
- **Активне місто.** Сильна і патріотична громада. Людина – у центрі уваги.
- **Спорт – позитивний вектор життя** для всіх поколінь маріупольців. Створення максимальних умов для занять спортом, як аматорського, так і професійного формату.
- **Сильні туристичні «магніти».**

SMART РОЗУМНЕ МІСТО

- **Накопичення і розширення інтелектуального потенціалу міста.** Розвиток сучасної системи освіти від дитячого садка до ВНЗ.
- **Відкриття нових вузів і розвиток науки.** Залучення професорсько-викладацького складу. «Зірки» медицини і науки стануть доступні городянам, навчатимуть молодь. Це розширить ринок праці, допоможе в диверсифікації економіки.
- **Інноваційна економіка.** Відкриття технопарків та розвиток економічних кластерів. Створення умов для повноцінної реалізації інтелектуального потенціалу і розвитку венчурного бізнесу.
- **Чесне і відкрите місто.** Місцева влада працює в інтересах і для маріупольців, привертає міжнародний капітал, інвесторів. Працює відкрито, організовано, на результат, без бюрократії і корупції. Модернізація в сфері системи міських сервісів.

INSPIRING НАДИХАЮЧЕ МІСТО

- **Місто можливостей.** Тут можна втілити свої ідеї в реальність.
- **Зелене місто біля моря** зі впорядкованими парками, скверами, набережною і пляжами.
- **Зручне місто для життя** з високими соціальними стандартами, громадськими майданчиками та просторами, де молодь може себе творчо проявити.
- **Дружне місто**, що стало новим домом для десятків тисяч людей. Використання потенціалу переселенців і залучення нових фахівців для розвитку міста.
- **Місто красивих, цілеспрямованих і працьовитих людей.** багатогранне місто з характером і спадщиною, яке об'єднало в собі історію різних національностей на одній землі. Культурне місто, цікаве для розвитку індустріального туризму і класичного відпочинку.

МІСІЯ МАРІУПОЛЯ В УКРАЇНІ

Бути вітриною нового українського Приазов'я. Центром динамічного розвитку Сходу України, його економічним, соціальним і мультикультурним хабом. Символом незалежної і сильної європейської країни. Для цього ефективно використовувати власний людський потенціал, індустриальний потенціал, туристичний потенціал і вихід до моря.

БАЧЕННЯ МІСТА

Бачення міста Маріуполя підсумовує прагнення всіх зацікавлених сторін в його розвитку.

«До 2021 року м. Маріуполь – місто, яке успішно конкурує з кращими містами в Україні і східній Європі. Конкурує умовами для комфортною, якісного і безпечного життя і розвитку людей, а також умовами ведення бізнесу»

МІСІЯ МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ

Місцева влада
стає ефективною
і сучасною,
спільно
з громадою буде
використовувати
кращі практики
муніципального
управління,
щоб кожен
в Маріуполі міг
жити, вчитися,
працювати,
відпочивати
на рівні кращих
міст України
і Східної Європи.

Це може бути досягнуто за рахунок:

1. Ефективної і прозорої місцевої влади,

яка стала рушійною силою розвитку міста та партнером для жителів, бізнесу, інвесторів.

2. Розвитку економічної конкурентоспроможності

(успішно конкуруємо за людей, інвесторів, ресурси), а значить — за рахунок зростання фінансових можливостей міста і його жителів.

3. Розвитку міського середовища,

культури міста і городян, освіти, розвитку міських сервісів, розвитку інфраструктури як рушійної сили якісного розвитку міста та реалізації його потенціалу, підвищення безпеки і зниження впливу на навколишнє середовище.

СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ РОЗВИТКУ ДО 2021 РОКУ

Якість життя визначається ефективністю місцевої влади, економічним добробутом населення і комфортом життя в місті.

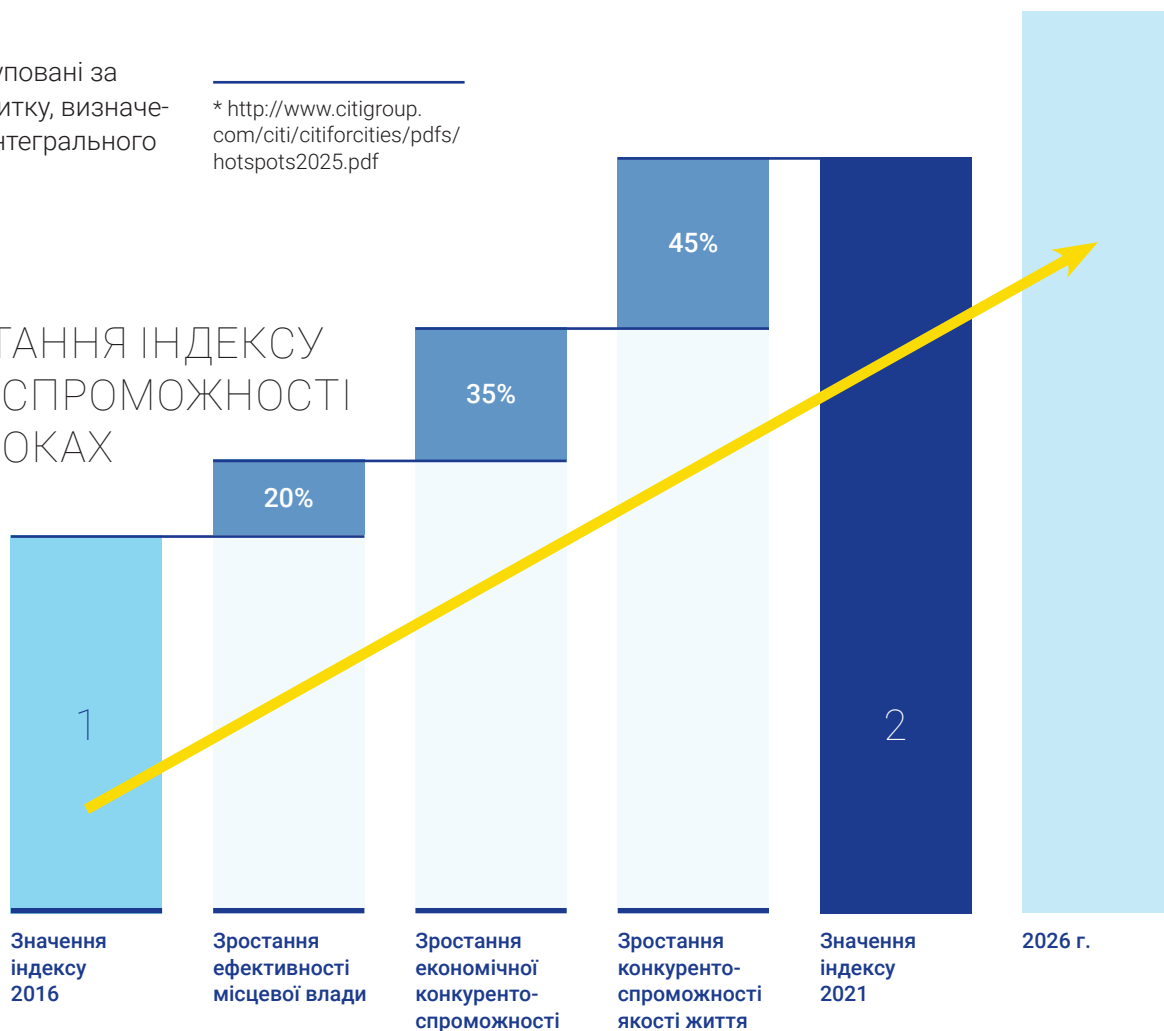
Для оцінки рівня розвитку міста було вирішено використовувати індекс конкурентоспроможності міста, розробленого Economic Intelligence Unit (EIU) *, який дозволить порівнювати привабливість міста як з самим собою в минулому, так і з іншими містами України і світу. Питома вага і структура індексу були адаптовані з урахуванням особливостей України та реальних потреб Маріуполя і його жителів.

Показники індексу згруповані за трьома способам розвитку, визначена їх питома вага для інтегрального показника розвитку.

Показник	Питома вага показника	Поточне значення (2016)	Цільове значення (2021)
Ефективність місцевої влади	20%		
Економічна конкурентоспроможність	35%	1	2
Конкурентоспроможність якості життя	45%		
Інтегральне значення	–		

* <http://www.citigroup.com/citi/citiforcities/pdfs/hotspots2025.pdf>

ГРАФІК ЗРОСТАННЯ ІНДЕКСУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ В 2016–2021 РОКАХ

СТРУКТУРА СТРАТЕГІЧНИХ ЦІЛЕЙ МІСТА ЗА НАПРЯМАМИ ДІЯЛЬНОСТІ:

МЕТОДИКА ВИЗНАЧЕННЯ ПОКАЗНИКІВ

Виходячи з поточних потреб міста в подальшому розвитку були сформульовані основні мети. Досягнення цих цілей буде відбуватися по безлічі напрямків, а конкретне втілення проведеної роботи в результат, який відчує кожен мариуполець, являє собою сукупність реальних показників. Ці показники, зростання яких буде свідчити про успішність реалізації Стратегії–2021, і є основою для визначення конкурентоспроможності нашого міста в сучасній Україні.

Головний оцінюваний показник, який дозволить судити про результати виконаної роботи до 2021 року — це індекс конкурентоспроможності Маріуполя по відношенню як до інших міст України, так і до себе самого в минулому. Ми хочемо умовно подвоїти привабливість Маріуполя як для його жителів, так і для гостей міста. При цьому ми визначили частку кожної стратегічної мети в сукупному зростанні індексу конкурентоспроможності міста (для таких стратегічних цілей, як ефективність місцевої влади, економічна конкурентоспроможність, конкурентоспроможність якості життя).

Крім того, для кожного напрямку передбачений особливий інтегральний показник, який комплексно характеризує головний результат виконаної роботи в рамках реалізації кожного напрямку Стратегії–2021 — це задоволеність жителів міста, будь то взаємодією з міською адміністрацією, або проїздом у міському транспорті. Забезпечувати ж виконання таких інтегральних показників буде досягнення вимірюваних цілей, закріплених за кожним напрямком. Таким чином забезпечується вплив кожного вимірюваного показника на індекс конкурентоспроможності міста в цілому.

Нижче представлені показники, досягнення яких приведе до основної мети Стратегії–2021 — зростанню конкурентоспроможності Маріуполя.

ПОКАЗНИКИ ЗРОСТАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ДО 2021 РОКУ

XX,X%

– внесок показника в зростання конкурентоспроможності

Стратегічна ціль 1

Підвищення ефективності місцевої влади

20%

Напрямок 1 Новий муніципалітет

Інтегральний показник:
зростання задоволеності мешканців міста якістю послуг, що надаються (адміністративних, комунальних, пенсійних і соціальних)

9,5%

Зростання кількості видів адміністративних послуг, що надаються жителям міста

Зростання відсотка муніципальних послуг, доступних в електронній формі

Зростання кількості Прозорих офісів з надання послуг населенню, які функціонують по всій території міста

Зростання кількості сервісів, за допомогою яких жителі міста можуть подавати пропозиції і впливати на розподіл бюджету та спрямуванню витрат

Напрямок 2 Відкрита влада

Інтегральний показник:
рівень оцінки жителями протидії місцевої влади корупції

10,5%

Стратегічна ціль 2

Підвищення економічної конкурентоспроможності

35%

Напрямок 3 Сильна економіка

Динаміка зростання обсягів реалізованої продукції

20,0%

Динаміка зростання власної доходної частини бюджету

15,0%

Стратегічна ціль 3

Підвищення конкурентоспроможності якості життя

45%

Напрямок 4 Сучасний транспорт і якісні дороги

Інтегральний показник: динаміка зростання рівня задоволеності населення дорожньою та транспортною інфраструктурою міста

4,5%

Рівень якості дорожньої інфраструктури

Рівень доступності дорожньо-транспортної інфраструктури для людей з інвалідністю

Частка муніципального транспорту в загальному обсязі міського транспорту

Рівень якості рухомого складу

Напрямок 5 Житлово-комунальне господарство

Якісне житло

Інтегральний показник: рівень задоволеності мешканців міста послугами ЖКГ

1,5%

Приведення структури житлового фонду за рівнем потреби в ремонтах до цільового значення

Частка залучення приватного сектора в міській програмі розвитку

Якісне водопостачання та водовідведення

Інтегральний показник: ступінь задоволеності мешканців послугами водопостачання та водовідведення

1,6%

Рівень якості надання послуг водопостачання та водовідведення

Можливість використання альтернативного джерела водопостачання

Кількість аварій в системі водопостачання

Частка втрат води в системі водопостачання

Забезпечення питною водою населення (соціальна вода)

Рівень модернізації системи водовідведення

Якісне тепlopостачання

Інтегральний показник: ступінь задоволеності жителів послугами тепlopостачання

1,6%

Безперебійне надання послуги тепlopостачання відповідно до дотримання нормативних параметрів

Кількість зупинок в забезпеченні гарячим водопостачанням згідно з нормативними параметрами

Частка домогосподарств з встановленими тепловими лічильниками

Напрямок 6 Здорове місто

Інтегральний показник:
рівень задоволеності послугами охорони здоров'я (соціологічний показник)

7,0%

Рівень первинної захворюваності населення

Рівень смертності серед працездатного населення

Рівень смертності серед дітей до 1 року

Рівень задоволеності комфортом відвідування медичних установ людьми з інвалідністю

Рівень забезпеченості лікарями на 10 000 населення

Напрямок 7 Освіта - інвестиція в майбутнє

Інтегральний показник:
рівень задоволеності якістю освіти (соціологічний показник)

5,2%

Конкурентна базова освіта

Відсоток вступу випускників шкіл в учбові заклади міста

Відсоток залучених дітей до позашкільної, додаткової освіти

Відсоток оновленої матеріально-технічної бази навчальних закладів

Відсоток працевлаштованих випускників після навчання в школі, ПТУ та ВНЗ за фахом

Рівень задоволеності комфортом знаходження в установах освіти людьми з інвалідністю

Напрямок 8 Соціальна інтеграція та підтримка

Інтегральний показник:
частка городян, які самостійно справляються з труднощами і не потребують додаткової підтримки

4,0%

Рівень реінтеграції працездатних осіб, які потребують підтримки городян і нових маріупольців

Рівень залучення літніх людей до участі в муніципальних соціальних заходах

Частка дітей-сиріт, визначених на сімейні форми виховання

Рівень доступності соціальної інфраструктури для людей з інвалідністю

Напрямок 9 Фізична культура і спорт

Інтегральний показник:
зростання кількості людей, що регулярно займаються спортом

1,5%

Доступність місць для фізичної активності

Кількість фахівців/тренерів, зайнятих в індустрії спорту

Кількість і завантаження спортивних установ (% місць)

Рівень залучення населення в спорті вищих досягнень

Рівень задоволеності комфортом доступу в спортивні установи людьми з інвалідністю

Напрямок 10 Нова культурна платформа

Інтегральний показник:
кількість часу, які жителі витрачають на культуру

1,5%

Кількість і якість міських культурних подій

Кількість туристичних «магнітів»/ об'єктів-символів

Рівень задоволеності комфортом доступу в культурні установи і зони відпочинку людей з інвалідністю

Ефективне управління комунальними публічними просторами (завантаження культурних установ)

Напрямок 11 Безпечне місто

Обсяг виявлених адміністративних правопорушень (кількість складених протоколів)

1,2%

Рівень безпеки в спортивних, шкільних і дошкільних установах (кількість встановлених «розумних камер»)

1,2%

Кількість скоєних кримінальних злочинів

1,2%

Рівень безпеки населення при виникненні НС або їх загрози (охоплення населення заходами цивільної захисту)

1,2%

Рівень безпеки на основних магістралях, перехрестях, парках, скверах, площах, місцях дозвілля і відпочинку (кількість встановлених «розумних камер»)

1,2%

Напрямок 12 Екологія

Інтегральний показник:
рівень задоволеності громадян станом навколишнього середовища

5,2%

ПОВІТРЯ: комплексний індекс забрудненості

ВОДОЙМИЩА: ступінь очищення зливових стоків

ПЛЯЖІ: охоплення реконструкцією пляжних зон міста

ЗЕЛЕНІ ЗОНИ: частка населення, що живе в 10-хвилинній доступності до зеленої зони (парки, сквери та ін.)

ДОСТУПНІСТЬ: здійснення благоустрою з урахуванням потреб людей з інвалідністю

ВІДХОДИ: частка перероблених відходів

Напрямок 13 Енергоефективність

МУНІЦИПАЛЬНІ БУДІВЛІ: питоме енергоспоживання використовуваних приміщень

0,7%

КОМУНАЛЬНІ ПІДПРИЄМСТВА: частка енерговитрат в собівартості надання комунальних послуг

0,6%

ВУЛИЧНЕ ОСВІТЛЕННЯ: споживання електроенергії за годину роботи на 1 робочу лампу вуличного освітлення

0,6%

ЖИТЛОВИЙ СЕКТОР: рівень енергоефективності житлових будинків

0,8%

Напрямок 14 Інформаційні технології

Інтегральний показник:
залучення жителів в муніципальні цифрові сервіси

2,7%

Рівень доступності, відкритості муніципалітету для жителів

Рівень соціальної активності жителів з використанням особистого кабінету

Рівень оцифрування процесів в сферах діяльності муніципалітету

РОЗДІЛ 5

МЕТОДИКА СТРАТЕГІЇ

ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ

Генеральною метою стратегії є забезпечення стабільного поліпшення якості життя городян і підвищення конкурентоспроможності Маріуполя на основі реалізації національних пріоритетів розвитку, забезпечення сталого економічного зростання і використання результатів інноваційно-технологічної діяльності. Для досягнення цілей розвитку міста, визначених його баченням, важливо виділити ключові принципи, якими місто буде керуватися у своєму розвитку.

Принцип громадського партнерства і взаємодії органів місцевого самоврядування з жителями міста, громадськими організаціями, діловими колами, наукою. Стратегічне управління – це процес, за допомогою якого органи міського самоврядування і міське суспільство вибудовують нові партнерські відносини. Стратегія повинна бути націлена на пошук суспільної згоди, на залучення в прийняття рішень, а потім і їх реалізацію широкого кола городян. Так, поступово, в ході розробки і реалізації стратегії формується механізм громадського партнерства в місті, механізм визначення цілей розвитку міста і забезпечення узгоджених дій по їх досягненню.

У центрі уваги
Стратегії–2021 –
людина, і це
не випадково.
Процвітання
міста
безпосередньо
залежить від
його жителів

Принцип соціальності, першорядності інтересів населення міста.

Соціальність стратегії — це не просто залучення жителів до розробки стратегії. Це виведення людини (його здоров'я і самовідчуття) на першу позицію при визначенні стратегічної мети і розробці основних напрямків і дій по їх досягненню. Тобто пріоритетними є рішення, що забезпечують підвищення якості життя населення, формування людиноорієнтованих якостей міського середовища, можливість самореалізації, розкриття інтелектуальних і духовно-моральних сил кожного окремо взятого представника громади.

Принцип пріоритетності, обґрунтованого вибору тих напрямків, які зачіпають саме істотно важливе для розвитку міста. Стратегія стосується тих галузей і сфер життя, які мають визначальне значення для існування міста, можуть грати роль точок зростання — служити локомотивом для соціально-економічної системи міста.

Принцип забезпечення рівних можливостей для кожного громадянина (незалежно від його віку, статі, стану здоров'я і т. п.) — можливостей розвиватися, реалізовувати свій потенціал і в міру своїх сил і здібностей здобувати знання і навички. Забезпечення безбар'єрного середовища є ключовим питанням соціальної політики. Забезпечення рівних можливостей означає весь спектр комплексних процесів адаптації та планування діяльності у всіх областях життя суспільства, здійснюваних з урахуванням життєвих потреб всіх громадян, в тому числі громадян з інвалідністю незалежно від характеру їх інвалідності.

Принцип трансформації стратегії в конкретні програми

та поточні плани заходів (єдність між стратегією і тактикою в розвитку міста). Процес стратегічного планування не закінчується, а тільки починається розробкою і прийняттям стратегії розвитку. Тому до обґрунтованих пріоритетів розвитку, викладеним в стратегії, неодмінно розробляються конкретні програми і проекти як інструменти і механізми реалізації стратегії.

Маріуполь в процесі реалізації своїх стратегічних цілей спиратиметься на такі цінності, як розвиток соціального капіталу, сталий розвиток, конкурентоспроможність.

Соціальний капітал, як ключовий компонент соціального розвитку, об'єднує людей і створює додаткові переваги для тих, хто належить до різних соціальних верств суспільства. Завдяки широкому колу соціальних інтеракцій, соціальної та культурної узгодженості, загальним цінностям, які регулюють взаємодію між людьми і соціальними інститутами, можливості, доступні для спільноти і кожного її члена, значно зростають. Розвиток міста ретранслює фокус по створенню фізичного і людського капіталу на створення капіталу соціального. Збільшення соціального капіталу міста означає інвестування в розширення для кожного рядового жителя можливостей спілкування, взаємодії, участі в спільних діях як в межах територіальної громади, так і з представниками інших спільнот. Збільшення соціального капіталу — шлях, що веде до покращення якості і рівня життя всього суспільства і кожного громадянина.

Сталий розвиток, як основний принцип розвитку міста, відображає серйозність намірів і відповідальність міської громади щодо об'єднання екологічних, соціальних, економічних та фінансових перспектив діяльності. Мета сталого розвитку — задовольняти потреби сучасного суспільства, не ставлячи під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти свої потреби. Місто повинно оберегти сталий розвиток природних ресурсів і сприяти розширенню взаємодії жителів з навколишнім природним середовищем. Місто має уважно збалансувати забезпечення соціальної та інженерної інфраструктур, підвищуючи ефективність і оптимізуючи використання ресурсів, особливо енергетичних і водних, а також забезпечуючи більш ефективну діяльність транспортної системи. Приймаючи рішення, міська влада, суб'єкти господарської діяльності, інші організації та структури, які діють на території міста, кожен член територіальної громади повинні зважувати наслідки цих рішень в довготерміновій перспективі.

Конкурентоспроможність,

як фундаментальна необхідність і умова розвитку міста, повинна бути посилена за рахунок знань і професіоналізму, шляхом впровадження інноваційних підходів, ефективного використання наявних ресурсів і власності територіальної громади. Місто може посилити свою конкурентоспроможність на міжрегіональному рівні завдяки ефективному використанню своїх конкурентних переваг, таких як гео-стратегічне положення, міжнародні зв'язки, створення сприятливого клімату для інвестицій та постійне вдосконалення системи управління містом в цілому.

До досягнення головної мети повинна привести реалізація основних стратегічних напрямків:

- розвиток людського капіталу — поліпшення систем охорони здоров'я, освіти, культури, фізичної культури і спорту, соціальної підтримки і обслуговування населення;
- підвищення якості міського середовища;
- створення комфортних умов для життя і роботи в місті: рішення транспортних, житлових проблем, розвиток території і інфраструктури та ін.;
- забезпечення сталого економічного зростання — використання конкурентних переваг міста з упором на високотехнологічний сектор і економіку знань;
- забезпечення ефективності управління і розвиток громадянського суспільства;
- впровадження програми моніторингу та контролю над реалізацією Стратегії.

**Стратегія
Маріуполя —
документ реалістів
і прагматиків.
В умовах кризи
і несприятливої
зовнішньої
кон'юнктури
неможливо
домогтися
одномоментного
зростання за всіма
напрямами.
Потрібно
працювати
з можливостями.
Тому в першу чергу
Стратегія звертає
увагу на сфери,
де є потенціал
і намічаються явні
точки зростання.**

ПРОЦЕС СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ

Процес розробки Стратегії був заснований на партнерському і експертному підході в підготовці документів стратегічного характеру з урахуванням європейського і українського досвіду.

Розробка Стратегії проходила з урахуванням положень наступних документів:

- Закону України «Про стимулювання розвитку регіонів» від 8 вересня 2005 року № 2850-IV;
- Закону України «Про засади державної регіональної політики» від 5 лютого 2015 року;
- Державної стратегії регіонального розвитку України на період до 2020 року, затвердженої постановою Кабінету міністрів України від 6 серпня 2014 року № 385.

У відповідності до вимог:

- Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів по їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів, затвердженого Постановою Кабінету міністрів України від 11 листопада 2015 року № 392;
- Постанови КМУ від 21 жовтня 2015 року № 856 «Про затвердження порядку і методики проведення моніторингу і оцінки результативності реалізації державної регіональної політики» і Постанови КМУ від 7 жовтня 2015 року № 821 «Деякі питання реалізації в 2015–2017 роках Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року»;

- Концепції вдосконалення системи програмних і прогнозних документів з питань соціально-економічного розвитку України (затвердженої розпорядженням Кабінету міністрів України № 504 від 4 жовтня 2006 року).

Аналітична частина підготовлена на основі даних, отриманих з наступних джерел інформації:

- Програма соціально економічного розвитку м. Маріуполя на 2008 і 2015 роки;
- статистичні дані, які були зібрані фахівцями департаменту економіки Маріупольської міської ради;
- опитування громадської думки серед жителів міста;
- порівняльний аналіз даних подібних міст;
- соціальне опитування, проведене соціологічною групою «Рейтинг» від імені Міжнародного республіканського інституту.

Для проведення аналізу соціально-економічного та екологічного стану м. Маріуполя використовувалася система показників відповідно до методичних рекомендацій наступних документів:

- Методика оцінювання роботи центральних і місцевих органів влади з питань залучення інвестицій, здійснення заходів щодо поліпшення інвестиційного клімату, затверджена Наказом Міністерства економіки № 245 від 17 липня 2006 р.;
- Державного реєстру асоціації міст України та громад;
- аналітичний звіт ООН «Цілі розвитку тисячоліття. Україна».

Документ підготовлений робочою групою по розробці Стратегії розвитку м. Маріуполя до 2021 року в партнерстві з громадською організацією «Фонд розвитку Маріуполя».

Розробка стратегії здійснювалася відповідно до наступних етапів:

**I ЕТАП:
ПОПЕРЕДНЄ
ПЛАНУВАННЯ:**

- створення робочої групи з розробці Стратегії;
- узгодження структури Стратегії;
- затвердження складу комітету;
- розробка плану подальших дій.

**II ЕТАП:
ОЦІНКА СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНОГО
І ЕКОЛОГІЧНОГО
СТАНУ ТЕРИТОРІЇ:**

- збір і аналіз статистичної інформації;
- визначення прогностичних показників на 2020 рік;
- проведення опитувань громадської думки щодо пріоритетів і напрямків розвитку території міста;
- SWOT-аналіз.

**III ЕТАП:
РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ
(ДОКУМЕНТА):**

- визначення стратегічного бачення майбутнього;
- побудова причинно-наслідкових діаграм, дерева цілей;
- визначення стратегічних і операційних цілей, завдань;
- визначення організаційних механізмів реалізації, моніторингу і актуалізації Стратегії;
- розробка операційного плану впровадження Стратегії на 2016–2020 роки спільно з фахівцями виконавчих органів міської ради, партнерами по реалізації стратегії;
- публікація в ЗМІ проекту Стратегії;
- проведення експертного обговорення на стратегічних сесіях;
- організація громадського обговорення на зустрічах з жителями;
- внесення змін і пропозицій;
- винесення на сесію міської ради для затвердження.

IV ЕТАП: РОЗРОБКА ЦІЛЬОВИХ ГАЛУЗЕВИХ ПРОГРАМ:

1. **Обговорення напрямів і цілей розвитку м. Маріуполя спільно з фахівцями виконавчих органів міської ради та державних установ, представниками місцевого бізнесу та громадянського суспільства за напрямками:**
  - програма «Новий муніципалітет»;
  - програма «Електронне місто»;
  - програма розвитку дорожньо-транспортної інфраструктури і зовнішнього сполучення міста (Mariupol Connection);
  - програма розвитку нових територій в рамках ОТГ;
  - програма безпечної життєдіяльності населення «Безпечне Місто»;
  - екологія та енергоефективність;
  - програма розвитку малого і середнього бізнесу (включаючи Маріуполь інвестиційний);
  - інженерні та транспортні проекти;
  - ОСББ — ефективне управління своїм будинком;
  - програма соціальної підтримки «Відкриваємо потенціал»;

- програма забезпечення доступності сервісів для людей з інвалідністю;
  - нова культурна платформа;
  - розвиток інтелектуального капіталу;
  - програма громадського здоров'я;
  - програма розвитку фізичної культури і спорту.
2. **Формулювання цільових програм.**
  3. **Визначення показників ефективності виконання завдань і досягнення цілей.**
  4. **Затвердження цільових програм.**
  5. **Створення робочої групи по реалізації Стратегії.**
  6. **Розробка проектів розвитку.**

V ЕТАП: ВПРОВАДЖЕННЯ ЦІЛЬОВИХ ПРОГРАМ:

- дотримання дорожньої карти реалізації цільових програм.

VI ЕТАП: МОНІТОРИНГ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ, ВНЕСЕННЯ НЕОБХІДНИХ ЗМІН В ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ:

- моніторинг і оцінка ефективності реалізації Стратегії;
- розробка коригувальних дій в разі виявлення відхилень від поставлених цілей.

РОЗДІЛ 6

СТРАТЕГІЧНІ ПРОГРАМИ

**ЦІЛЬ 1
ПІДВИЩЕННЯ
ЕФЕКТИВНОСТІ
МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ**

1. НОВИЙ МУНІЦИПАЛІТЕТ

1. ПОТОЧНА СИТУАЦІЯ:

- неефективна і не клієнтоорієнтована комунікація співробітників Front-office підприємств і установ з жителями міста, яка веде до незадоволеності жителів і формує негатив і недовіри до органів влади;
- задоволення потреб жителів міста в якості і обсязі запитуваних послуг на низькому рівні;
- тривала процедура надання послуг і істотна кількість бюрократичних операцій;
- присутність потенційної корупційної складової при наданні послуг жителям міста в підприємствах і установах;
- обмежена кількість локацій з надання послуг жителям міста.

2. ІНТЕГРАЛЬНИЙ ПОКАЗНИК:

зростання задоволеності жителів міста якістю послуг, що надаються (Адміністративних, комунальних, пенсійних і соціальних).

Програма має на меті досягнення нового якісного рівня виконання своїх функцій адміністрацією міста.

Показники:

1. Зростання кількості видів адміністративних послуг, наданих жителям міста.

2. Зростання відсотка муніципальних послуг, доступних в електронній формі.

3. Зростання кількості Прозорих офісів з надання послуг населенню, які функціонують по всій території міста.

4. Зростання кількості сервісів, за допомогою яких мешканці міста можуть подавати пропозиції і впливати на розподіл бюджету і напрямки витрат.

Завдання, які треба вирішити для виконання показників:

1. Виділення окремих Front-office в комунальних підприємствах і установах міста, таким чином обмежити взаємодію жителів з «чиновниками».
2. Розробка стандартів роботи співробітників Front-office.
3. Навчання співробітників Front-office стандартам обслуговування і клієнтоорієнтованості.
4. Розробка програмного забезпечення для скорочення часу на надання послуг.
5. Визначення видів послуг, які можуть і будуть надаватися жителям міста і поступове їх розширення.
6. Відкриття прозорих багатофункціональних офісів по всій території міста.
7. Впровадження актуальних електронних сервісів місцевого самоврядування.
8. Забезпечення зручного доступу в приміщення Front-office для людей з інвалідністю.

3. ІНСТРУМЕНТИ

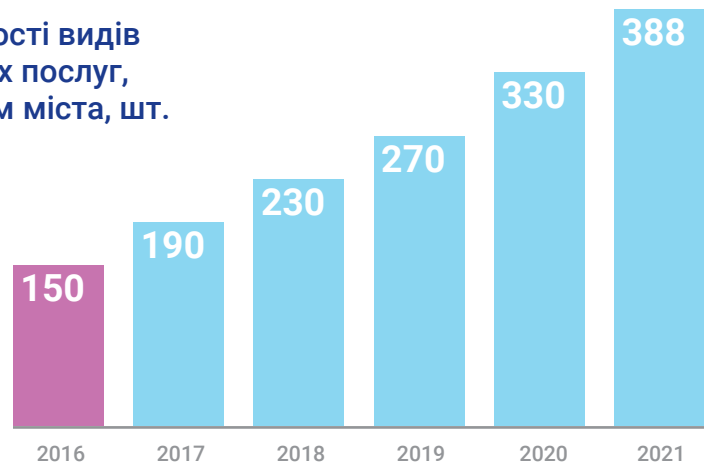
Завдання	Інструменти/заходи для виконання завдань
1. Виділення окремих Front-office в комунальних підприємствах і установах міста, таким чином обмежити взаємодію жителів з «чиновниками»	<p>1.1. Змінити організаційні структури в комунальних підприємствах і установах з визначенням підрозділів Front-office з розробленим функціоналом</p> <p>1.2. Провести підбір персоналу, який володіє необхідними компетенціями на дані позиції</p>
2. Розробка стандартів роботи співробітників Front-office	<p>2.1. Розробити стандарти роботи і навчити даними стандартам всіх співробітників</p> <p>2.2. Моніторинг та оцінка відповідності даним стандартам роботи співробітників</p>
3. Навчання співробітників Front-office стандартам обслуговування і клієнтоорієнтованості	<p>3.1. Розробити програми навчання (клієнтоорієнтованість, управління конфліктами, ефективна комунікація) і навчити співробітників</p> <p>3.2. Проводити регулярні супервізії</p>
4. Розробка програмного забезпечення для скорочення часу на надання послуг	<p>4.1. Визначити потребу в програмному забезпеченні для різних видів послуг</p> <p>4.2. Закупити / розробити необхідне програмне забезпечення</p>
5. Визначення видів послуг, які можуть і будуть надаватися жителям міста і поступове їх розширення	<p>5.1. Визначити потребу у населення міста в тих чи інших послугах</p> <p>5.2. Розширити спектр послуг, що вже надаються (до 400)</p>
6. Відкриття прозорих багатофункціональних офісів по всій території міста	<p>6.1. Визначення локацій на території міста</p> <p>6.2. Придбання/будівництво приміщень. Ремонт і забезпечення технікою</p>
7. Впровадження актуальних електронних сервісів місцевого самоврядування	Згідно заходів по блоку ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

4. ЦІЛЬОВІ ЗНАЧЕННЯ

Рівень задоволення жителів наданими послугами (адміністративними, комунальними, пенсійними та соціальними); соціологічний показник, % жителів, які надали позитивну оцінку.

Зростання кількості видів адміністративних послуг, наданих жителям міста, шт.

Зростання відсотка муніципальних послуг, доступних в електронній формі, шт.

Зростання кількості Прозорих офісів з надання послуг населенню, які функціонують по всій території міста, шт.

Зростання кількості сервісів, за допомогою яких мешканці міста можуть подавати пропозиції і впливати на розподіл бюджету і напрямки витрат, шт.

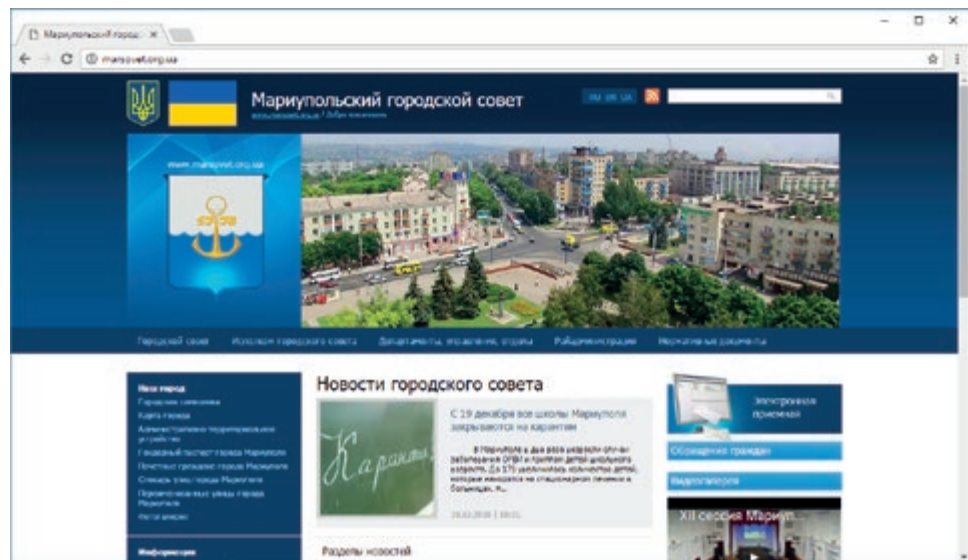
2. ВІДКРИТА ВЛАДА

Програмою передбачено ряд заходів, спрямованих на збільшення рівня довіри жителів міста до посадових осіб міської адміністрації і їхнім діям шляхом антикорупційних заходів і забезпечення максимальної відкритості інформаційного простору.

1. ПОТОЧНА СИТУАЦІЯ:

- по сприйняттю населенням рівень корупції в деяких сферах життєдіяльності (охорона здоров'я, освіта, комунальне майно, земельні відносини) зберігається на досить високому рівні;
- корупція знижує ефективність місцевого управління і зменшує довіру населення до виконавчої влади;
- також, населення часто недооцінює діяльність місцевої влади в антикорупційному напрямку, що негативно позначається на загальному рівні довіри до органів місцевого самоврядування.

2. ІНТЕГРАЛЬНИЙ ПОКАЗНИК:

рівень оцінки жителями протидії місцевої влади корупції.

Завдання, які треба вирішити для виконання показників:

1. Реалізація заходів, передбачених міською програмою щодо запобігання і протидії корупції.
2. Забезпечення відкритості та поінформованості громадськості про здійснення заходів щодо запобігання та протидії корупції.

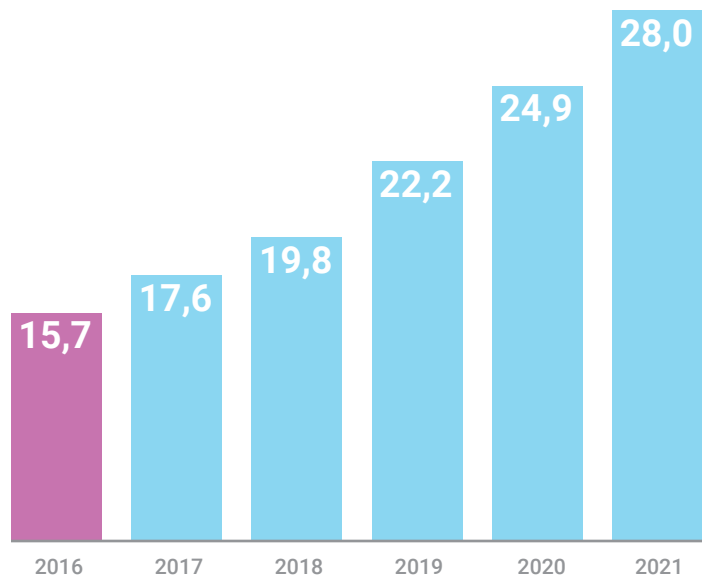
3. ІНСТРУМЕНТИ

Завдання	Інструменти/заходи для виконання завдань
<p>1. Реалізація заходів, передбачених міською програмою щодо запобігання і протидії корупції</p>	<p>1.1. Практична реалізація положень про забезпечення доступу до інформації, засідань представницьких органів</p> <p>1.2. Забезпечення ефективного застосування законодавства щодо запобігання і врегулювання конфлікту інтересів в діяльності депутатів міської ради, посадових осіб місцевого самоврядування</p> <p>1.3. Здійснення закупівель товарно-матеріальних цінностей, робіт, послуг і продажу комунального майна через електронні майданчики</p> <p>1.4. Здійснення комісійного вхідного контролю якості закупівель товарно-матеріальних цінностей, робіт, послуг за договорами виконавчого комітету, комунальних підприємств, установ, організацій</p> <p>1.5. Забезпечення розвитку інтегрованих прозорих офісів-центрів надання адміністративних послуг</p> <p>1.6. Забезпечення умов для повідомлень працівниками структурних підрозділів міської ради, комунальних підприємств, установ, організацій (викривачі корупції) про факти корупції</p>
<p>2. Забезпечення відкритості і обізнаності громадськості про здійснення заходів із запобігання і протидії корупції</p>	<p>2.1. Забезпечення можливості для внесення повідомлень про корупцію через спеціальні телефонні лінії, офіційний веб-сайт міської ради, засоби електронного зв'язку, «скриньки довіри»</p> <p>2.2. Освітлення в засобах масової інформації, мережі Інтернет про вжиті заходи щодо запобігання і протидії корупції і статистичної інформації про результати боротьби з корупцією з метою формування негативного ставлення громадян до проявів корупції</p> <p>2.3. Проведення із залученням громадських організацій науково-практичних конференцій, семінарів, зустрічей з представниками місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та засобів масової інформації</p>

4. ЦІЛЬОВІ ЗНАЧЕННЯ

Рівень оцінки жителями
протидії місцевої влади
корупції *

* соціологічний
показник згідно
оцінки агентства
«Рейтинг»

**ЦІЛЬ 2
ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ**

3. СИЛЬНА ЕКОНОМІКА

Програма містить ряд кроків міської адміністрації, спрямованих на підвищення рівня надходжень і ефективності використання бюджетних коштів.

1. ПОТОЧНА СИТУАЦІЯ:

- Маріуполь розташований на межі збройного конфлікту, що створює додаткові бар'єри для налагодження взаємовідносин з партнерами з інших регіонів;
- низка негативних факторів впливає на розвиток і платоспроможність малого і середнього бізнесу в місті, курсові коливання, високі кредитні ризики, зростання комунальних тарифів та ін.;
- скорочуються обсяги іноземних інвестицій в економіку області і міста: на тлі недовіри інвесторів привабливість міста з позицій розвитку підприємництва також знижується;
- експортний потенціал м. Маріуполя все ще залишається високим в зв'язку з неможливістю здійснення зарубіжних поставок через порти АРК;
- логістичні проблеми, які створюють ефект замкнутості міста;
- високе демографічне навантаження на працевлаштоване населення;
- рівень середньої заробітної плати не відповідає рівню виробничого потенціалу м. Маріуполя, що негативно відбивається на купівельній спроможності населення;
- місту потрібна диверсифікація економіки, розвиток альтернативних галузей виробництва;
- в результаті розвитку підприємств міста і процесів реструктуризації на вже існуючих підприємствах нові інвестори можуть бути забезпечені широким вибором офісів, виробничих площ, житлових приміщень. Велика частина пропонує промислових ділянок розташована на території вже існуючих виробничих комплексів.

2. ПОКАЗНИКИ:

1. Динаміка зростання обсягів реалізованої продукції.

2. Динаміка зростання власної доходної частини бюджету.

Завдання, які треба вирішити для виконання показників:

1. Створення умов та програм для розвитку діючого, нового малого і середнього бізнесу. Забезпечення умов для комфортної реєстрації підприємств. Стимулювання умов для розвитку курортного туризму.
2. Створення системи залучення і супроводу інвестицій.
3. Створення можливості для ефективної трудової міграції.
4. Створення внутрішньої транспортної і логістичної інфраструктури регіонального і міжнародного напрямку; створення транзитного транспортного хабу.
5. Підвищення ефективності адміністрування місцевих податків і зборів.
6. Зниження неефективних витрат.
7. Створення системи управління інвестиційними проектами.
8. Створення системи ефективного управління комунальними підприємствами і власністю.

3. ІНСТРУМЕНТИ

1. Динаміка зростання обсягів реалізованої продукції.

Завдання	Інструменти/заходи для виконання завдань
<p>1. Створення умов і програм для розвитку діючого, нового малого і середнього бізнесу. Забезпечення умов для комфортної реєстрації підприємств. стимулювання умов для розвитку курортного туризму.</p>	<p>1.1. Створення Центру розвитку малого і середнього бізнесу (МСБ)</p> <p>1.2. Програма створення і підтримки асоціацій по секторам МСБ</p> <p>1.3. Розробка спільно з асоціаціями програм щодо підвищення середньої заробітної плати за секторами.</p> <p>1.4. Програми розвитку і підтримки МСБ з урахуванням співфінансування і компенсації відсоткової ставки</p> <p>1.5. Створення двох індустріальних і одного технопарку з залученням бізнесу для випуску продукції з високою додатковою вартістю, забезпечення зайнятості персоналу із заробітною платою вище середнього рівня</p> <p>1.6. Програма підтримки МСБ по заміщенню внутрішнім продуктом зовнішніх поставок в місто</p> <p>1.7. Сприяння в створенні обслуговуючої бізнес інфраструктури при переміщенні військових частин і вищих навчальних закладів</p> <p>1.8. Створення умов для максимально швидкої реєстрації нових підприємств в рамках «Єдиного вікна »</p> <p>1.9. Розвиток готельної сфери послуг; розвиток послуг і сервісів в курортно-прибережної зони</p>
<p>2. Створення системи залучення і супроводу інвестицій</p>	<p>2.1. Створення інвестиційної карти</p> <p>2.2. Створення Центру (єдиного вікна) супроводу інвесторів</p> <p>2.3. Програма залучення інвестицій в місто</p>
<p>3. Створення можливості для ефективної трудової міграції</p>	<p>3.1. Програма допомоги та підтримки трудовим мігрантам</p>
<p>4. Створення внутрішньої транспортної і логістичної інфраструктури регіонального та міжнародного напрямків</p>	<p>4.1. Програма розвитку вантажного сполучення і розміщення центрів під стратегічні вантажопотоки</p> <p>4.2. Програма відновлення інфраструктури аеропорту</p>

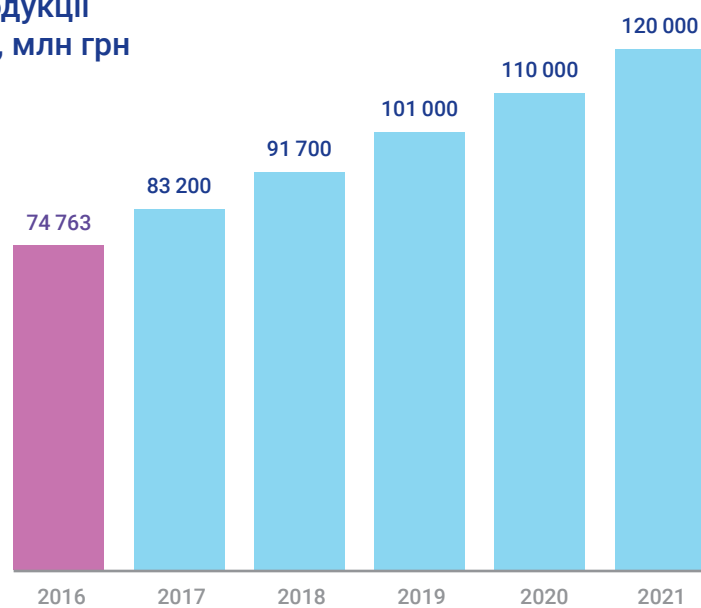
2. Динаміка зростання власної доходної частини бюджету.

Завдання	Інструменти/заходи для виконання завдань
5. Підвищити ефективність адміністрування місцевих податків і зборів	<p>5.1. Підвищення доходів з майна міста шляхом його інвентаризації, впровадження сучасних підходів контролю та розробки стратегії використання (оренда/продаж/концесія)</p> <p>5.2. Підвищення ефективності адміністрування місцевих податків і зборів шляхом їх інвентаризації і посилення контролю за наповненням бюджету</p>
6. Знизити неефективні витрати	<p>6.1. Зниження неефективних витрат (на утримання) КП за рахунок розробки стратегії управління КП</p> <p>6.2. Розробка економічно обґрунтованих тарифів</p>
7. Створити систему управління інвестиційними проектами	<p>7.1. Створити єдиний центр управління проектами</p> <p>7.2. Розробити програму супроводу і фінансування інвестиційних проектів</p>
8. Створити систему ефективного управління комунальними підприємствами і власністю	<p>8.1. Розробити програму щодо зниження неефективних витрат</p>

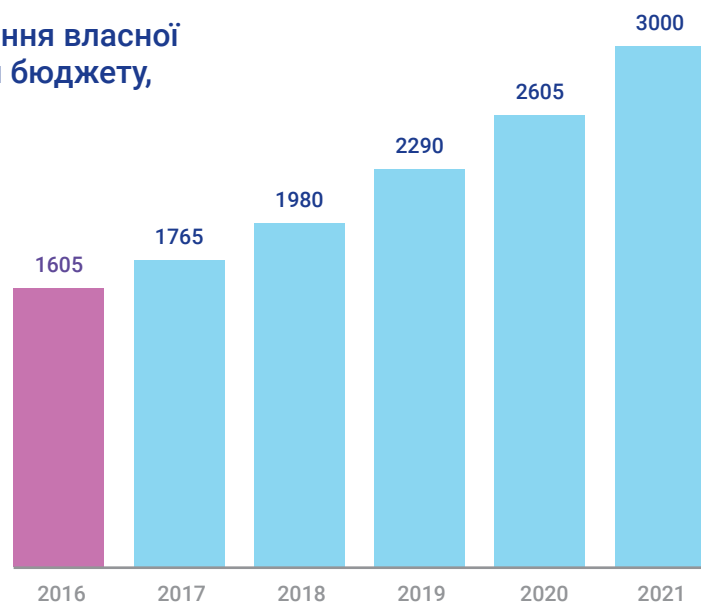

4. ЦІЛЬОВІ ЗНАЧЕННЯ

Динаміка зростання обсягів
реалізованої продукції
(товарів, послуг), млн грн

Динаміка зростання власної
дохідної частини бюджету,
млн грн

**ЦІЛЬ 3
ЗРОСТАННЯ ЯКОСТІ ЖИТТЯ**

4. СУЧАСНИЙ ТРАНСПОРТ І ЯКІСНІ ДОРОГИ

Безпека і комфорт при пересуванні дорогами міста будь-яким транспортом і наближення якості дорожньої інфраструктури до європейських стандартів, а також приведення міського транспорту за рівнем комфорту для громадян до конкурентоспроможного стану – все це дає реалізація даної програми.

1. ПОТОЧНА СИТУАЦІЯ:

- зношеність тротуарів, доріг, транспорту, зупинок, контактних мереж, світлофорів і розмітки:
  - негативно впливає на мобільність і економічну активність жителів міста Маріуполя;
  - призводить до зниження безпеки на вулицях міста;
  - призводить до сходів транспортних засобів, що веде до збільшення аварійності на вулицях міста;
  - призводить до збільшення інтервалів руху і порушення транспортного процесу, в зв'язку з частими поломками на лінії;
- відсутність сучасних засобів керування транспортним процесом в місті, що не дозволяє систематизувати роботу міського пасажирського транспорту і дотримуватися принципу «Точно вчасно» (Just in time);
- недостатня кількість муніципального транспорту, яка не дозволяє повною мірою задовольнити потреби жителів міста.

2. ІНТЕГРАЛЬНИЙ ПОКАЗНИК:

динаміка зростання рівня задоволеності населення дорожньою і транспортною інфраструктурою міста.

Показники:

1. Рівень якості дорожньої інфраструктури.

2. Частка муніципального транспорту в загальному обсязі міського транспорту.

3. Рівень доступності дорожньо-транспортної інфраструктури для людей з інвалідністю.

4. Рівень якості рухомого складу.

Завдання, які треба вирішити для виконання показників:

1. Поліпшення якості дорожньої інфраструктури (трамвайне полотно, контактна мережа трамвая і тролейбуса, дорожнє покриття, реконструкція тротуарів, штучні споруди, розмітка, світлофори, павільйони на зупинках).
2. Розвиток транспортної інфраструктури в рамках першого етапу впровадження принципів сталого розвитку транспорту (оновлення і збільшення парку муніципального транспорту, впровадження автоматизованих систем оплати проїзду (електронний квиток), управління транспортним процесом (впровадження системи навігації та удосконалення схем руху в транспорті).
3. Забезпечення умов для використання дорожньо-транспортної інфраструктурою міста людьми з обмеженими можливостями, а так само урахуванням вимог до розвитку велосипедного руху.

3. ІНСТРУМЕНТИ

Завдання	Інструменти/заходи для виконання завдань
<p>1. Поліпшення якості дорожньої інфраструктури</p>	<p>1.1. Приведення структури дорожнього покриття та транспортної інфраструктури за рівнем потреби в ремонтах до цільового значенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> – капітальний ремонт автодоріг (у т. ч. створення велоінфраструктури); – поточний ремонт доріг і тротуарів; – придбання дорожньої техніки; – капітальний ремонт закритої зливової каналізації; – капітальний ремонт штучних споруд; – капітальний ремонт павільйонів на зупинках; – придбання обладнання для виробництва асфальтобетонної суміші; – модернізація зупиночних павільйонів для забезпечення потреб людей з інвалідністю. <p>1.2. Поліпшення якості роботи об'єктів дорожньої інфраструктури:</p> <ul style="list-style-type: none"> – модернізація світлофорних об'єктів; – будівництво світлофорних об'єктів; – введення автоматизованої системи управління дорожнім рухом; – облаштування Центрального пункту управління автоматизованої системи управління дорожнім рухом; – нанесення дорожньої розмітки; – заходи по заміні / відновленню / встановленню дорожніх знаків; – модернізація світлофорних об'єктів, у т. ч. для забезпечення потреб людей з інвалідністю; – оснащення пішохідних переходів засобами для тактильного сприйняття людьми з інвалідністю.
<p>2. Розвиток транспортної інфраструктури</p>	<p>2.1. Збільшення рівня задоволеності громадськістю якістю послуг муніципального транспорту:</p> <ul style="list-style-type: none"> – оновлення і збільшення парку муніципального транспорту; – впровадження автоматизованої системи управління транспортом; – впровадження автоматизованої системи оплати проїзду; – перегляд транспортно-маршрутної мережі міського громадського транспорту, створення нової схеми маршрутів; – приділення уваги придбанню низкопольного рухомого складу; – популяризація велосипедного руху серед жителів міста. <p>2.2. Приведення структури громадського транспорту за рівнем потреби в ремонті до цільового значення:</p> <ul style="list-style-type: none"> – поточний ремонт рухомого складу; – капітальний ремонт трамвайного полотна; – капітальний ремонт контактної мережі трамвая і тролейбуса.

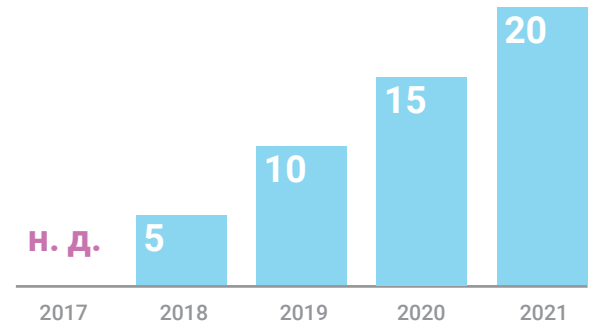

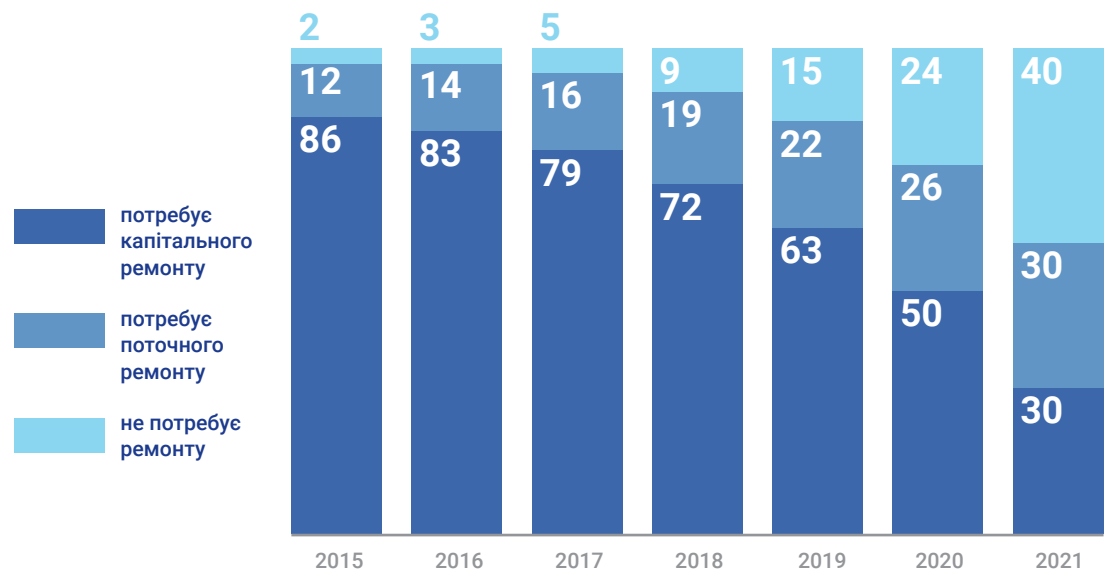
4. ЦІЛЬОВІ ЗНАЧЕННЯ

Динаміка зростання рівня задоволеності населенням дорожньою та транспортною інфраструктурою міста,% *

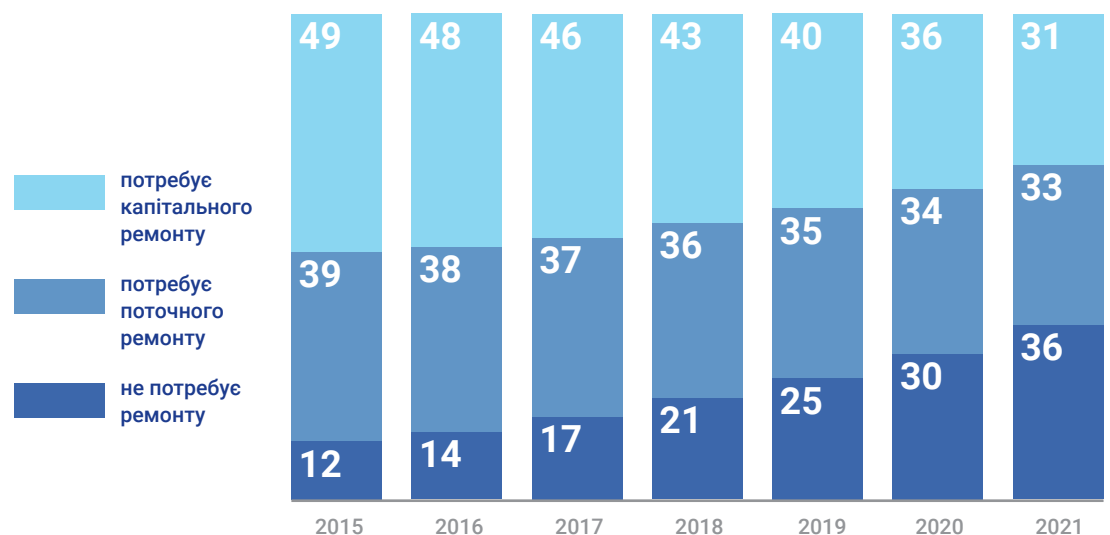
* соціологічний показник, очікується щорічне зростання задоволеності не менше 5%. У 2017 році динаміка не приведена через відсутність оцінки рівня задоволеності в 2016 р.

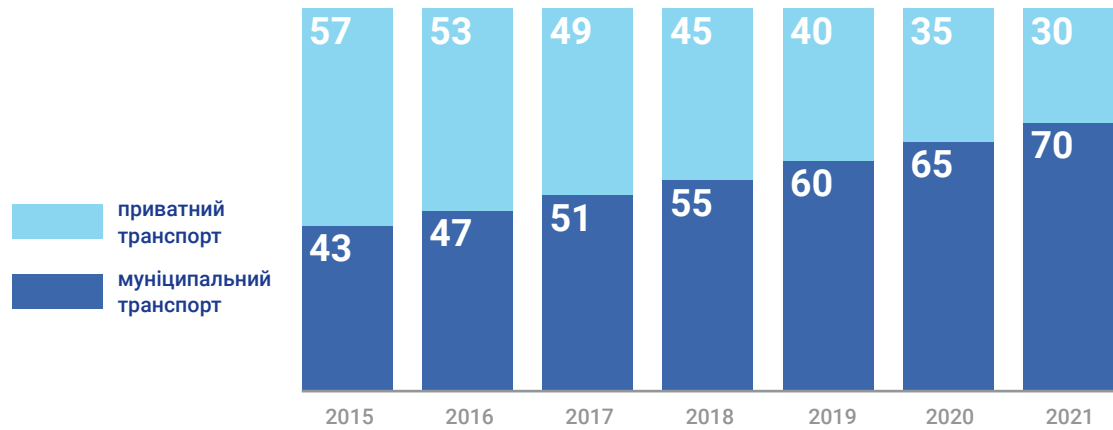
Класифікація громадського транспорту Маріуполя,%

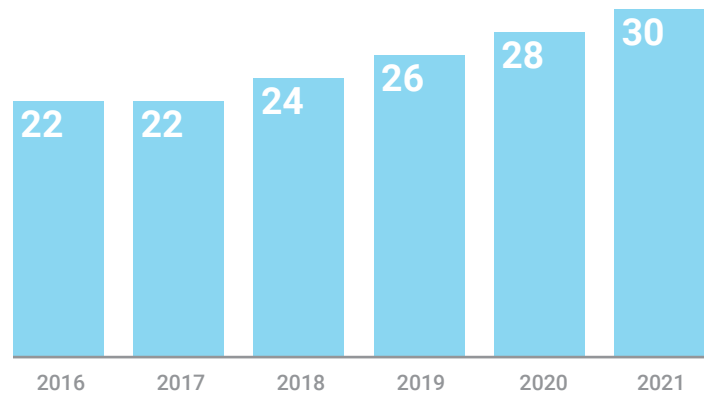
Рівень якості дорожньої інфраструктури

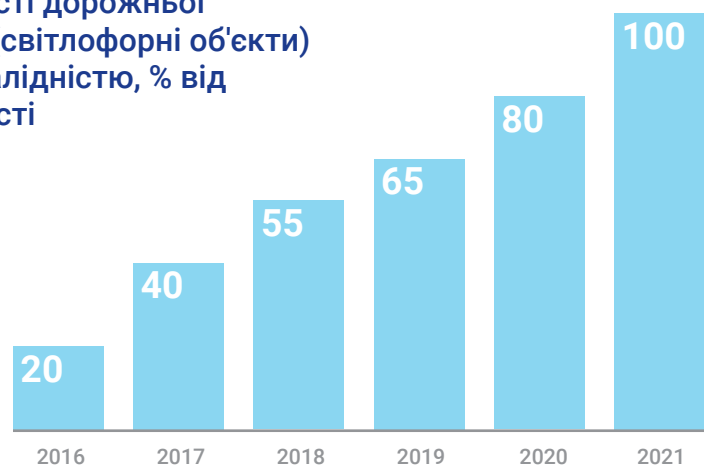
Частка муніципального транспорту в загальному обсязі міського транспорту

Рівень доступності транспорту для людей з інвалідністю, % від загальної кількості транспортних одиниць

Рівень доступності дорожньої інфраструктури (світлофорні об'єкти) для людей з інвалідністю, % від загальної кількості

5. ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО

ЯКІСНЕ ЖИТЛО

Необхідність реалізації цієї програми зумовлена поточним станом житлового фонду міста Маріуполя і вимогами до якості умов життя жителів міста.

1. ПОТОЧНА СИТУАЦІЯ:

Житловий фонд комунальної форми власності налічує 2283 будинки, загальною площею 4490,3 тис. м², 1758 будинків, в яких розташовано три і більше квартири.

Весь житловий фонд м. Маріуполя можливо класифікувати за поверховістю:

- одноповерхові і бараки – 784 будинки площею 81,19 тис. м²;
- 2–4-поверхові – 580 будинків площею 572,45 тис. м²;
- 5–6-поверхові – 450 будинків площею 1405,34 тис. м²;
- 7–9-поверхові – 399 будинків площею 2730,87 тис. м²;
- 10–16-поверхові – 70 будинків площею 358,38 тис. м².

У приватному секторі – 48 413 будинків.

У багатоквартирних будинках проживає 48% всіх жителів міста, а в приватному секторі – 52%.

Роки побудови будинків:

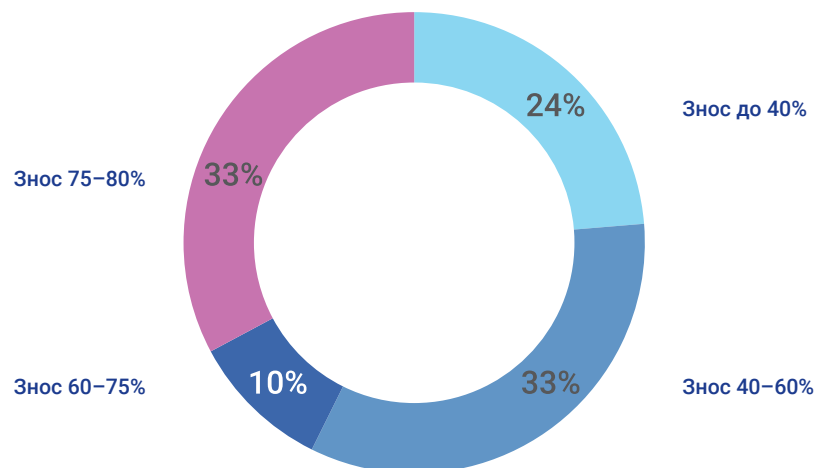
До 1918 року – 531 будинок;
1918–1940 роки – 110 будинків;
1941–1950 роки – 314 будинків;
1951–1960 роки – 399 будинків;
1961–1970 роки – 489 будинків;
1971–1980 роки – 254 будинки;
1981–1990 роки – 252 будинки;
1991–2000 роки – 121 будинок;
2001–2011 роки – 13 будинків.

Загальна характеристика фізичного зносу житлового фонду комунальної форми власності м. Маріуполя

Район	Відсоток зносу до 40%		Відсоток зносу 40–60%		Відсоток зносу 60–75%		Відсоток зносу 75–80%	
	Кількість будинків, од.	Загальна площа, тис. м ²	Кількість будинків, од.	Загальна площа, тис. м ²	Кількість будинків, од.	Загальна площа, тис. м ²	Кількість будинків, од.	Загальна площа, тис. м ²
Центральний	217	1136,87	213	789,13	54	79,87	469	63,05
Кальміуський	82	266,59	161	354,48	115	86,61	95	18,46
Приморський	60	220,52	142	321,42	23	8,82	55	6,13
Лівобережний	195	999,38	270	369,59	39	32,11	148	21,58
РАЗОМ:	554	2623,36	786	1834,62	231	207,41	767	109,22

2283 житлові будинки

2. ІНТЕГРАЛЬНИЙ ПОКАЗНИК:

рівень задоволеності жителів послугами ЖКГ.

Показники:

1. Приведення структури житлового фонду за рівнем потреби в ремонтах до цільового значення.

2. Залучення приватного сектора в міські програми розвитку.

Завдання, які треба вирішити для виконання показників:

1. Переоснащення житлового фонду.
2. Підвищення якості обслуговування житлового фонду.
3. Установка приладів обліку.
4. Освітлення внутрішньоквартальної території.
5. Асфальтування внутрішньоквартальної території.
6. Установка дитячих / спортивних майданчиків.
7. Заміна водоводів.
8. Підтримка ОСББ.
9. Створення комфортних умов користування житлово-комунальної інфраструктурою для людей з інвалідністю.

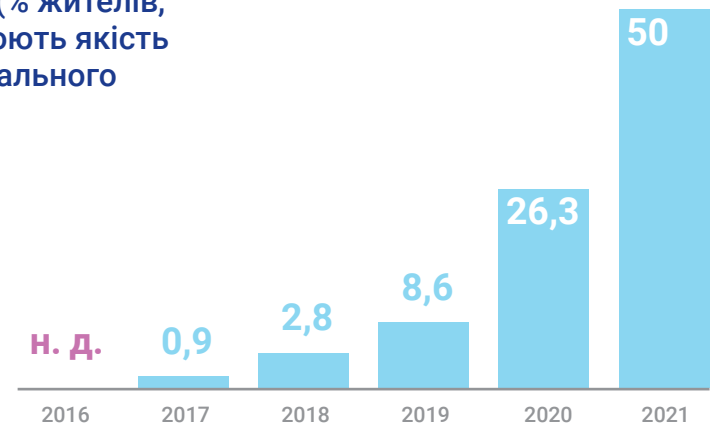
3. ІНСТРУМЕНТИ

Завдання	Інструменти/заходи для виконання завдань
1. Переоснащення житлового фонду.	Конкурс міні-проектів місцевого розвитку *
2. Підвищення якості обслуговування житлового фонду.	Програма капітального ремонту і реконструкції ліфтів
3. Установка приладів обліку.	Програма капітального ремонту щодо посилення несучих будівельних конструкцій
4. Освітлення внутрішньоквартальної території.	Програми підтримки ОСББ на 2016–2021 роки
5. Асфальтування внутрішньоквартальної території.	Проведення конкурсу на управителя
6. Установка дитячих / спортивних майданчиків.	Міські програми установки приладів обліку соціально незахищеним верствам населення (газові лічильники, холодного водопостачання)
7. Заміна водоводів.	Програма «Затишний двір»
8. Підтримка ОСББ.	Програма реновації ОСББ
9. Створення комфортних умов користування житлово-комунальної інфраструктурою для людей з інвалідністю.	Програма розвитку селищ
	Програма «Теплий дім»
	Устаткування в'їздів / з'їздів у дворах для людей з інвалідністю

* За заявками мешканців.
Усереднена вартість проекту – 70 тис. грн.

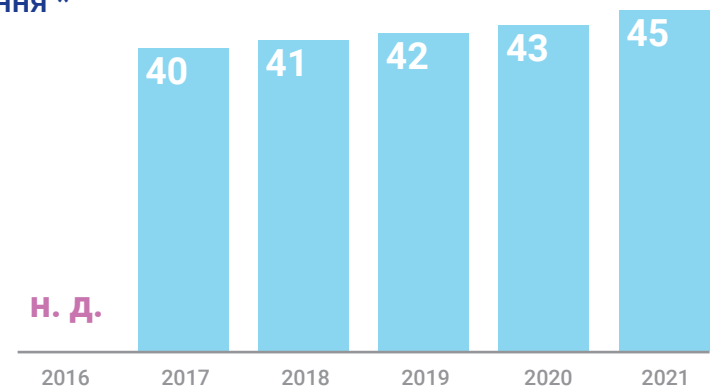
4. ЦІЛЬОВІ ЗНАЧЕННЯ

Інтегральний показник:
рівень задоволеності жителів
послугами ЖКГ, (% жителів,
позитивно оцінюють якість
послуг щодо загального
кількості)

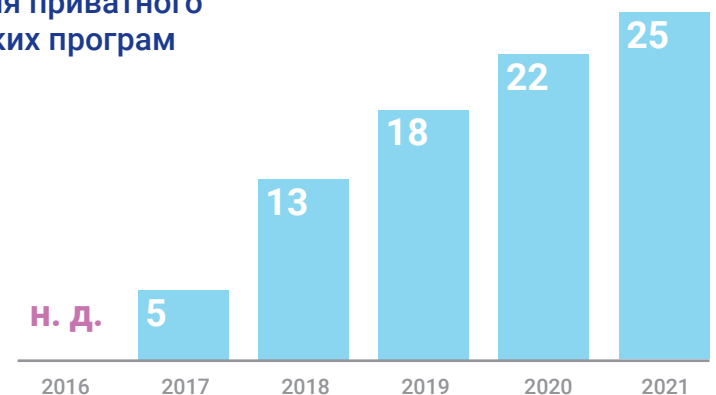

Приведення структури
житлового фонду за рівнем
потреби в ремонтах до
цільового значення *

* категорії об'єктів
житлового фонду,
що не потребують
ремонту

Частка залучення приватного
сектору до міських програм
розвитку

ЯКІСНЕ ВОДОПОСТАЧАННЯ І ВОДОВІДВЕДЕННЯ

Програма має на меті привести водопостачання і водовідведення міста до відповідних санітарно-епідеміологічних і екологічних норм, при яких життя в місті стане цілком безпечною для здоров'я жителів.

1. ПОТОЧНА СИТУАЦІЯ:

- подача води в м. Маріуполі здійснюється з двох джерел у співвідношенні 30% — Старо-Кримське водосховище та 70% — канал СДД. В результаті бойових дій АТО це співвідношення порушується до 100% з Старо-Кримського водосховища. Якість води Старо-Кримського водосховища не відповідає вимогам нормативних документів;
- частина об'єктів, які знаходяться на балансі підприємства, мають великий рівень зносу, що призводить до створення аварійних ситуацій в системі водопостачання, і, як наслідок, зниження якості наданих послуг;
- високий рівень аварійності приводить до непродуктивних витрат природних ресурсів — питної води;
- в літні періоди є проблеми з водопостачанням квартир верхніх поверхів висотної забудови в деяких районах міста;
- в зв'язку з особливою важливістю станції біологічного очищення стоків, яка переробляє стічні води всього міста з подальшим скидом в Азовське море і експлуатується з 1979 р., необхідна реконструкція станції з урахуванням нових технологій.

2. ІНТЕГРАЛЬНИЙ ПОКАЗНИК:

ступінь задоволеності жителів послугами водопостачання і водовідведення.

Показники:

1. Рівень якості надання послуг водопостачання і водовідведення.

2. Частка втрат води в системі водопостачання.

3. Кількість аварій в системі водопостачання.

4. Можливість використання альтернативного джерела водопостачання.

Завдання, які треба вирішити для виконання показників:

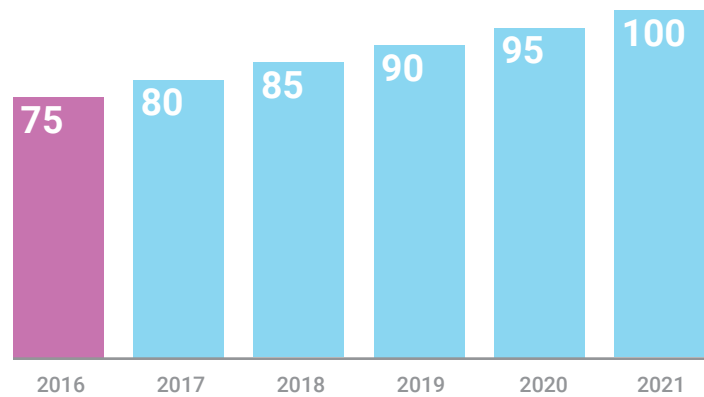
1. Цілодобова подача води з нормативним тиском.
2. Безперебійна і безаварійна подача води.
3. Альтернативна схема водопостачання.
4. Відповідність якості води САНПИН.
5. Водовідведення та очистка стоків.

3. ІНСТРУМЕНТИ

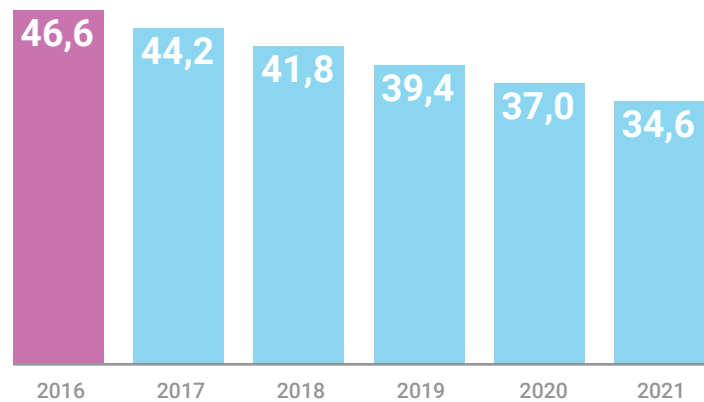
Завдання	Інструменти/заходи для виконання завдань
1. Цілодобова подача води з нормативним тиском	<p>1.1. Реконструкція існуючих 5 водопровідних насосних станцій з урахуванням енергозберігаючих технологій</p> <p>1.2. Будівництво нових 9 підвищувальних насосних станцій</p>
2. Безперебійна і безаварійна подача води	<p>2.1. Заміна та реконструкція магістральних мереж водопостачання з установкою датчиків тиску води (180 км)</p> <p>2.2. Придбання технічних засобів для виконання аварійних і планових робіт (оновлення техніки)</p>
3. Незалежна схема водопостачання	<p>3.1. Розробка проекту нової генеральної схеми водопостачання Маріуполя</p> <p>3.2. Забезпечення незалежного водопостачання з місцевих джерел (будівництво заводу)</p> <p>3.3. Передача на баланс ВКГ і реконструкція 3 насосних станцій і водоводів компанії «Вода Донбасу»</p>
4. Відповідність якості води САНПИН	<p>4.1. Реалізація проекту «Соціальна вода»</p> <p>4.2. Будівництво 7 фільтрувальних станцій на базі системи зворотного осмосу на ВНС</p>
5. Водовідведення та очищення стоків	<p>5.1. Заміна та реконструкція магістральних мереж водовідведення (60 км)</p> <p>5.2. Реконструкція 5 каналізаційних насосних станцій та 1 станції біологічного очищення стоків</p>

4. ЦІЛЬОВІ ЗНАЧЕННЯ

Рівень якості надання послуг водопостачання і водовідведення, % домогосподарств, яким надаються послуги згідно нормативів

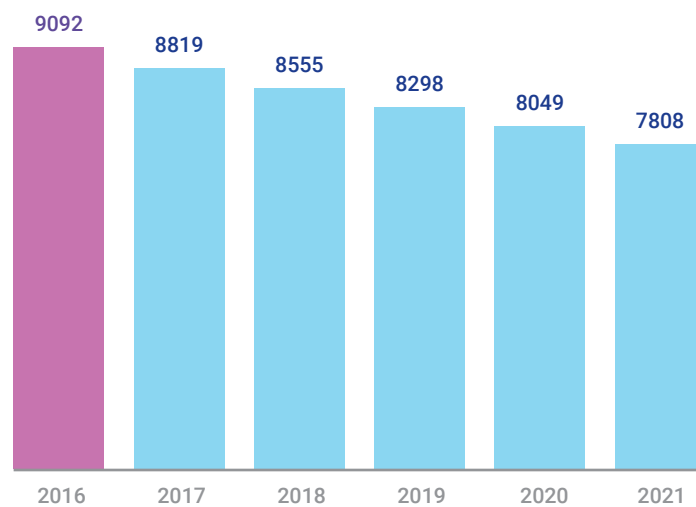

Зниження частки втрат води в системі водопостачання

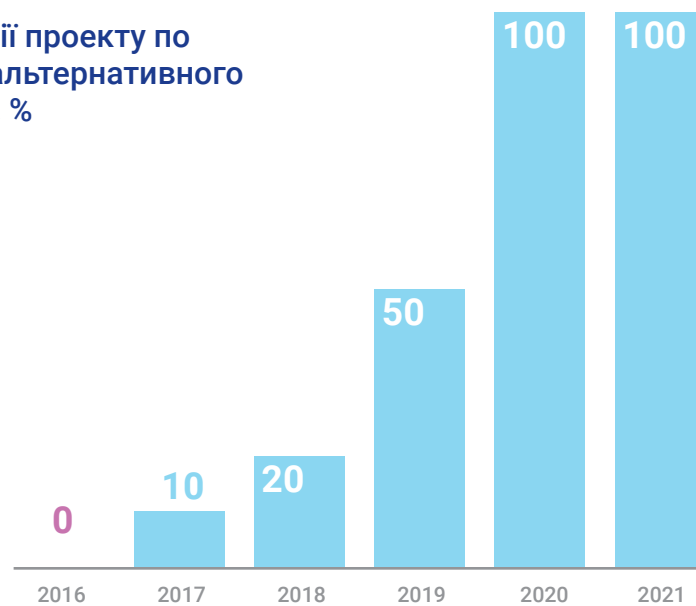

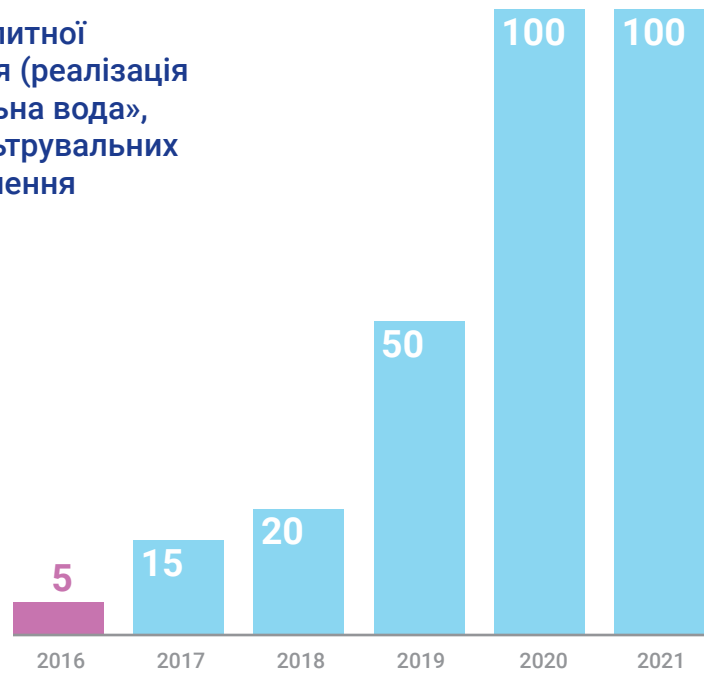
**Зниження кількості аварій
в системі водопостачання
на 3% на рік**

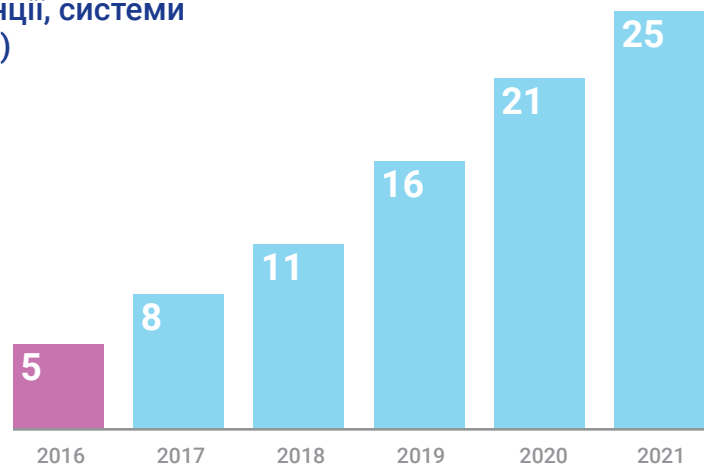
**Ступінь реалізації проекту по
впровадженню альтернативного
водопостачання, %**

Забезпеченість питної водою населення (реалізація проекту «Соціальна вода», будівництво фільтрувальних станцій), % охоплення населення

Рівень модернізації системи водовідведення, % (каналізаційні мережі, водонасосні станції, системи очищення стоків)

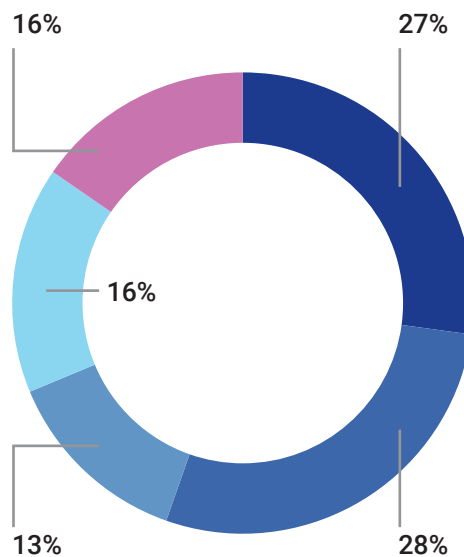
ЯКІСНЕ ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ

Необхідність реалізації цієї програми зумовлена поточним станом теплотрас і котельних Маріуполя та вимогами до якості теплопостачання жителів міста.

1. ПОТОЧНА СИТУАЦІЯ:

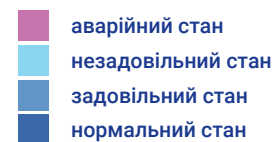
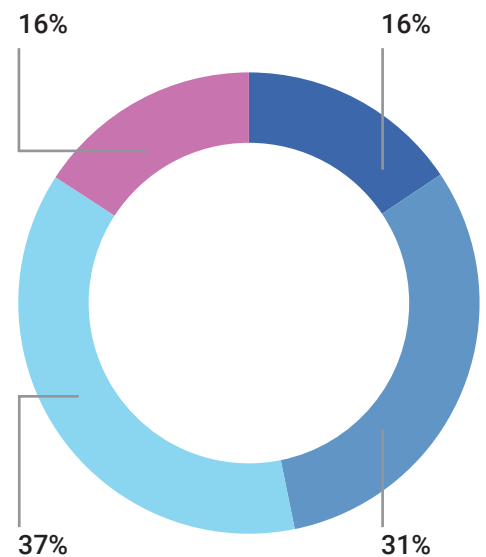
- ККП «Маріупольтепломережа» забезпечує теплом 2302 об'єкта. Загальна опалювальна площа – 7,6 млн м²;
- кількість багатоквартирних будинків з встановленими тепломірами – 1241 (67% від загальної кількості);
- ключові проблеми – незадовільний стан понад 30% основного і допоміжного технологічного обладнання і більш за 50% теплових мереж.

Термін експлуатації котлів

**61 котел (32%)
експлуатується
більше 30 років.**

Стан теплових мереж

**Більш за
50% мереж
теплопостачання
знаходиться
в незадовільному
стані.**

2. ІНТЕГРАЛЬНИЙ ПОКАЗНИК:

ступінь задоволеності жителів послугами теплопостачання.

Показники:

1. Частка домогосподарств зі встановленими тепловими лічильниками.

2. Безперебійне надання послуги теплопостачання відповідно з дотриманням нормативних параметрів.

3. Кількість зупинок в забезпеченні гарячим водопостачанням відповідно з нормативними параметрами.

Завдання, які треба вирішити для виконання показників:

1. Встановлення теплових лічильників у всіх багатоквартирних будинках.
2. Реконструкція теплових трас, основного і допоміжного технологічного обладнання.
3. Реконструкція водопроводів гарячого водопостачання та реконструкція ЦТП.

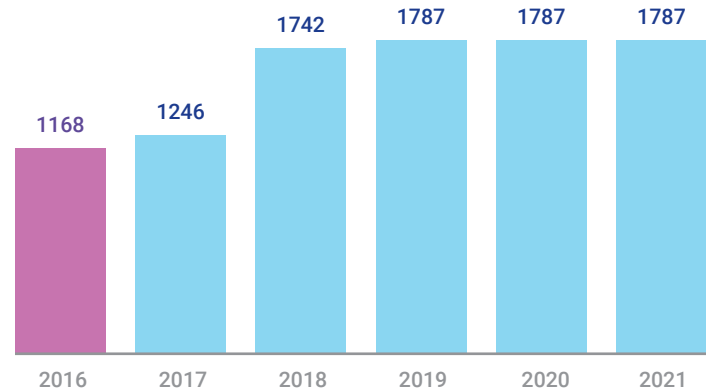
3. ІНСТРУМЕНТИ

Завдання	Інструменти/заходи для виконання завдань
1. Встановлення теплових лічильників у всіх багатоквартирних будинках	1.1. Установка 499 теплових лічильників
2. Заміна і ремонт теплових мереж, реконструкція основного і допоміжного технологічного обладнання	2.1. Щорічна заміна і ремонт до 10% теплових мереж (90 км в однотрубному обчисленні) 2.2. Реконструкція 14 котельень 2.3. Реконструкція 9 котлів
3. Заміна та ремонт водопроводів гарячого водопостачання і реконструкція ЦТП	3.1. Реконструкція 20 ЦТП 3.2. Заміна та ремонт водопроводів гарячого водопостачання

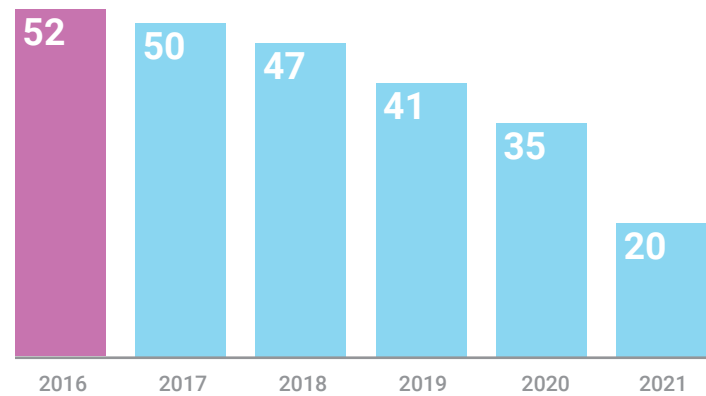

4. ЦІЛЬОВІ ЗНАЧЕННЯ

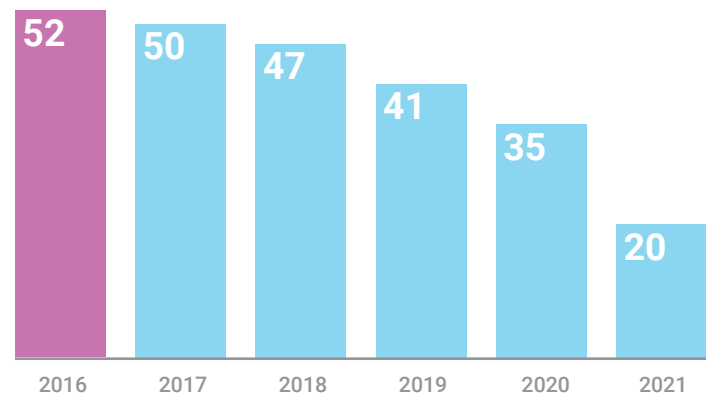
Кількість домогосподарств з встановленими тепловими лічильниками

Кількість зупинок в наданні послуг теплопостачання через поломки основного і технологічного обладнання та поривів на теплових трасах, шт.

Кількість зупинок в наданні послуги подачі гарячої води котельнями з-за поломок основного і технологічного обладнання та поривів на теплових трасах, шт.

6. ЗДОРОВЕ МІСТО

Ефективність і всебічність охоплення населення якісними медичними послугами є метою реалізації стратегічної програми.

1. ПОТОЧНА СИТУАЦІЯ:

- рівень захворюваності в місті за багатьма показниками вище середньоукраїнського;
- високе поширення шкідливих звичок і забруднення середовища, відсутність системи повідомлення про шкідливі фактори зовнішнього середовища;
- низька санітарна культура і рівень медичних знань населення;
- «недоброзичливість» системи обслуговування громадян в лікувальних установах і недостатня інформованість населення про лікарів, доступних медичних послуг та умови їх надання;
- відсутність комплексу медичних послуг третинного рівня і сучасних технологій в регіоні;
- роз'єднаність і хаотичність розміщення лікувальних установ в місті, дублювання функцій їх підрозділами;
- висока вартість утримання системи лікувальних установ через надлишок неефективних площ і ліжок (80 ліжок на 10 тис. населення при нормативі 60 ліжок);
- недолік медичних кадрів (-30% по місту, з решти: 33% пенсійного віку).

2. ІНТЕГРАЛЬНИЙ ПОКАЗНИК:

рівень задоволеності послугами охорони здоров'я (соціологічний показник).

Показники:

1. Рівень первинної захворюваності населення.
2. Рівень смертності серед працездатного населення.
3. Рівень смертності серед дітей до 1 року.
4. Рівень забезпеченості лікарями на 10 000 населення.
5. Рівень задоволеності комфортом відвідування медичних установ людьми з інвалідністю.

Завдання, які треба вирішити для виконання показників:

1. Просування здорового способу життя.
2. Створення сучасної медичної інфраструктури для підвищення якості медичних послуг.
3. Підвищення довіри до муніципальної системи охорони здоров'я.
4. Програма «Здорові діти».
5. Програма підготовки, залучення і утримання медичних кадрів.
6. Обладнання медичних установ з урахуванням потреб людей з інвалідністю.

3. ІНСТРУМЕНТИ

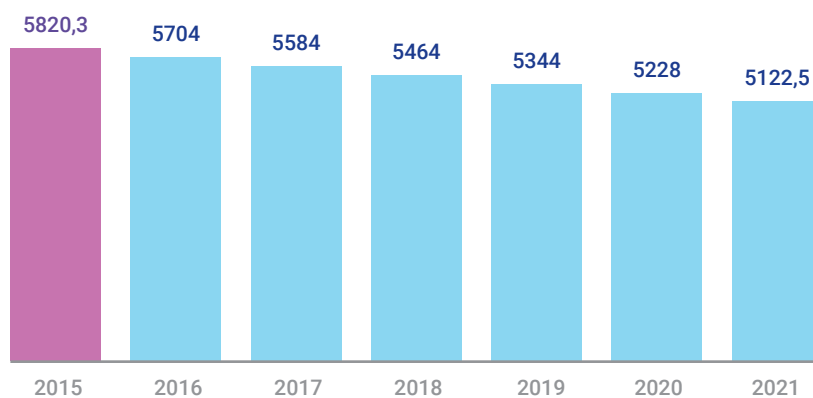
Завдання	Інструменти/заходи для виконання завдань
1. Просування здорового способу життя	<p>1.1. Інформування населення про загрози здоров'ю (спільно з департаментами екології, освіти, департаментом по зв'язках з громадськістю та ЗМІ)</p> <p>1.2. Санітарна і медична просвіта, твердження тренда на здоровий спосіб життя (спільно з департаментами освіти, культури, спорту, департаментом по зв'язках з громадськістю та ЗМІ)</p> <p>1.3. Імунопрофілактика</p> <p>1.4. Програми профоглядів і профілактики соціально значущих захворювань</p>
2. Створення сучасної медичної інфраструктури для підвищення якості медичних послуг	<p>2.1. Реструктуризація існуючої системи лікарень. Перетворення їх у 2 багатопрофільні лікарні невідкладної допомоги з профільними центрами лікарських компетенцій, кардіоцентр, лікарні планового і відновного лікування, вузькопрофільні лікарні</p> <p>2.2. Збалансування установ первинної ланки</p> <p>2.3. Створення єдиного медичного інформаційного простору</p> <p>2.4. Впровадження інструментів телемедицини на всіх рівнях</p>
3. Підвищення довіри до муніципальної системи охорони здоров'я	<p>3.1. Програма «Приязна медицина» (Електронна черга, фронт-офіси в регістратурах, загальнономіський медичний сайт для жителів)</p>

Завдання	Інструменти/заходи для виконання завдань
4. Здорові діти	<p>4.1. Реконструкція і розвиток лікарні матері і дитини, об'єднання з відділами репродуктології і центром медичної генетики</p> <p>4.2. Об'єднання, ремонт і обладнання дитячих інфекційних відділень</p> <p>4.3. Комплексний допологовий генетичний скринінг з метою раннього виявлення хромосомної патології та вроджених аномалій розвитку у дітей (не тільки груп ризику)</p> <p>4.4. Інформування батьків про вакцинації в рамках програми «Імунопрофілактика».</p>
5. Залучення, розвиток і утримання медичних кадрів	<p>5.1. Підвищення привабливості умов праці лікарів (житло для приїжджих фахівців, можливість зростання і розвитку, додаткового заробітку, зниження непрофільного, адміністративного навантаження)</p> <p>5.2 Створення клінічної бази і релокація до Маріуполя медичного університету</p>
6. Обладнання медичних установ з урахуванням потреб людей з інвалідністю	<p>6.1. Розробка і впровадження програм по обладнанню медичних установ засобами для комфортного користування медичними послугами людьми з інвалідністю</p>

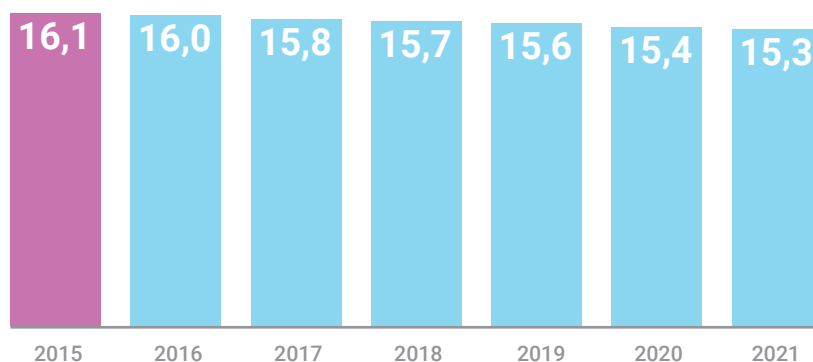
4. ЦІЛЬОВІ ЗНАЧЕННЯ

Поліпшення здоров'я
громадян

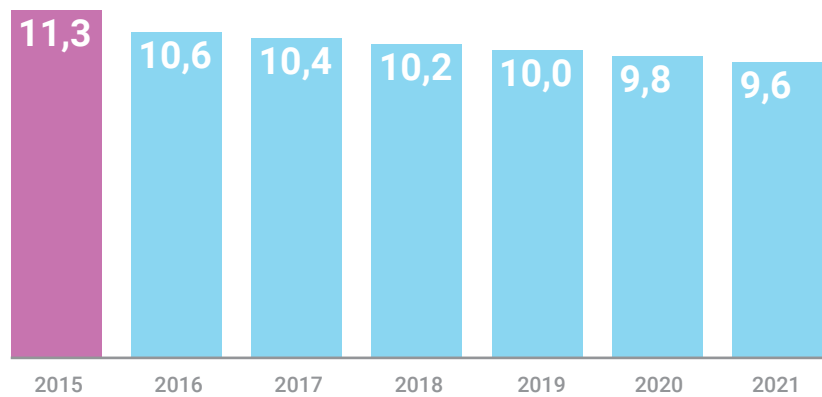
Рівень первинної захворюваності
на 10 000 чоловік.

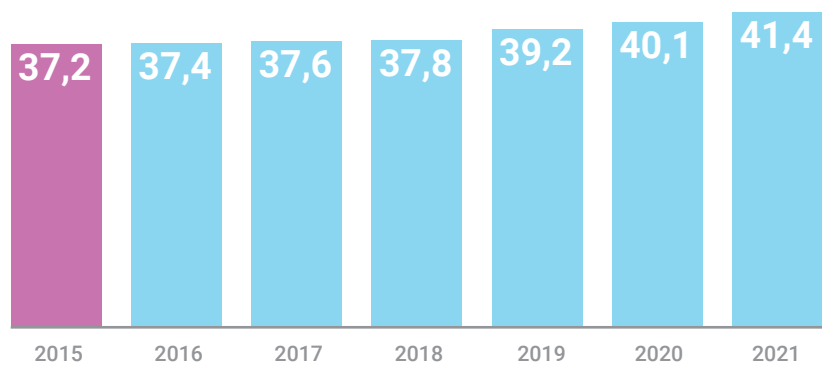
Рівень смертності
працездатного населення
на 10 000 чоловік.

Рівень смертності серед дітей
до 1 року на 1000 чоловік.

Забезпеченість лікарями
на 10 000 чоловік.

7. ОСВІТА – ІНВЕСТИЦІЯ В МАЙБУТНЄ

Програма має на меті підвищення якості освіти на всіх рівнях, розширення спектра професійної орієнтації для мариупольської молоді з перспективою підготовки власних фахівців і наукових співробітників для охоплення всіх сфер життєдіяльності міста.

1. ПОТОЧНА СИТУАЦІЯ:

- зниження рівня фінансування галузі освіти з державного бюджету;
- стійка тенденція на скорочення населення працездатного віку;
- дефіцит кваліфікованих кадрів різного рівня в освітньому середовищі;
- невідповідність спеціалізації професійних навчальних закладів потребам ринку праці в місті;
- знос комунальної і освітньої інфраструктури (22% – аварійний стан, 24% – задовільний, 54% – вимагають капітального ремонту), що зростає;
- психологічні бар'єри педагогів щодо прийняття нової системи сертифікації та оцінки наданих ними освітніх послуг учнями і батьками;
- соціальне невдоволення при оптимізації мережі навчальних закладів.

2. ІНТЕГРАЛЬНИЙ ПОКАЗНИК:

рівень задоволеності якістю освіти (соціологічний показник).

Показники:

1. Конкурентна базова освіта.
2. Відсоток надходження випускників шкіл в навчальні заклади міста.
3. Відсоток залучених дітей до позашкільної, додаткової освіти.

Завдання, які треба вирішити для виконання показників:

4. Відсоток працевлаштованих випускників після навчання в школі, ПТУ і ВНЗ за спеціальністю.
5. Відсоток оновленої матеріально-технічної бази навчальних закладів.
6. Рівень задоволеності комфортом знаходження в установах освіти людьми з інвалідністю.

1. Створення сучасної інфраструктури і освітнього середовища, впровадження інноваційних технологій навчання і виховання.
2. Залучення і розвиток кадрів, підготовка педагогів-новаторів, педагогів-фасилітаторів для роботи з учнями.
3. Впровадження практичної системи професійної орієнтації в дошкільної і шкільної освіти.
4. Забезпечення умов для інтелектуального, психологічного і фізичного розвитку дітей в навчальному закладі.
5. Введення ефективної системи оцінки якості в освіті, в тому числі шляхом залучення в навчально-виховний процес безпосереднього споживача/замовника послуг – учнів/батьків.
6. Обладнання установ освіти з урахуванням потреб людей з інвалідністю.

3. ІНСТРУМЕНТИ

Завдання	Інструменти/заходи для виконання завдань
<p>1. Створення сучасної інфраструктури і освітнього середовища, впровадження інноваційних технологій навчання і виховання</p>	<p>1.1. Реалізація національної концепції «Нова українська школа».</p> <p>1.2. Створення опорних шкіл – інноваційних центрів освітніх округів.</p> <p>1.3. Розвиток різних форм і видів навчання (сімейне, дистанційне, екстернатне, індивідуальне, профільне, бізнес-освіта).</p> <p>1.4. Реалізація програми з підтримки та мотивації обдарованих дітей.</p> <p>1.5. Відкриття профільних груп, класів для дітей з особливими освітніми потребами</p> <p>1.6. Оновлення матеріально-технічної бази, оснащення класів і груп сучасним обладнанням</p>
<p>2. Залучення і розвиток кадрів, підготовка педагогів-новаторів, педагогів-фасилітаторів для роботи з учнями</p>	<p>2.1. Реалізація проектів: «Золотий фонд освіти м. Маріуполя» (поширення передового педагогічного досвіду), «Мобільність педагогічних і керівних кадрів» (навчання, стажування).</p> <p>2.2. Відкриття педагогічних спеціальностей у вищих навчальних закладах Маріуполя</p>
<p>3. Впровадження практичної системи професійної орієнтації в дошкільній і шкільній освіті</p>	<p>3.1. Розміщення різнопрофільних вузів в місті (релокація вузів)</p> <p>3.2. Формування багатпрофільних шкіл з урахуванням запитів ринку праці</p> <p>3.3. Реалізація програми соціального партнерства «Професія. Кар'єра. Успіх»</p>

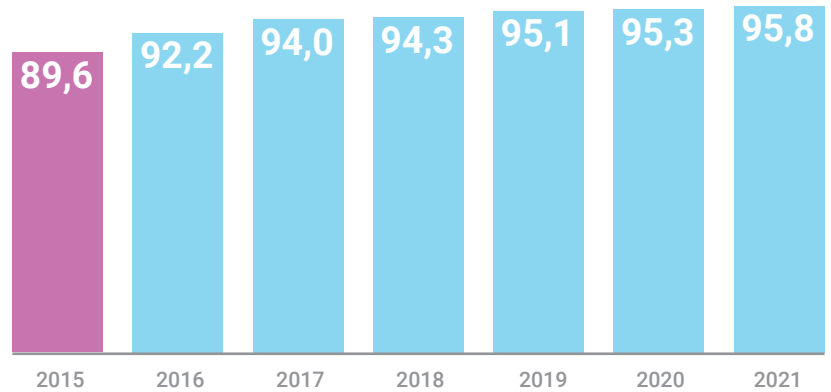
Завдання	Інструменти/заходи для виконання завдань
<p>4. Забезпечення умов для інтелектуального, психологічного і фізичного розвитку дітей в навчальному закладі</p>	<p>4.1. Розвиток нових гуртків, спортивних секцій та додаткової освіти на базі шкіл та дитячих садів</p> <p>4.2. Впровадження енергозберігаючих технологій із залученням дітей</p> <p>4.3. Впровадження програми формування здорового способу життя</p>
<p>5. Введення ефективної системи оцінки якості в освіті, в тому числі шляхом залучення в навчально-виховний процес безпосереднього споживача/замовника послуг – учнів/батьків</p>	<p>5.1. Моніторинг та освітлення рейтингу шкіл</p> <p>5.2. Впровадження громадської оцінки якості освітніх послуг (реалізація концепції «Прозора школа»)</p>
<p>6. Обладнання закладів освіти з урахуванням потреб людей з інвалідністю</p>	<p>6.1. Розробка та впровадження програм по обладнанню установ освіти засобами з метою комфортного забезпечення навчально-виховного процесу для людей з інвалідністю</p>

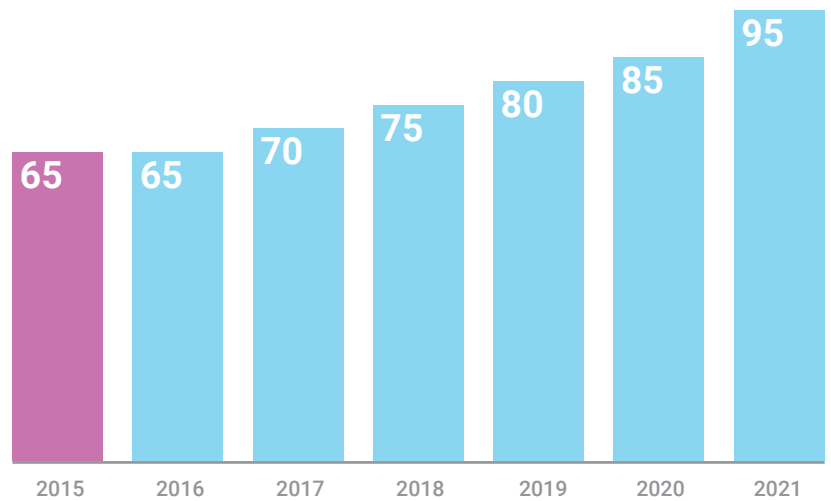

4. ЦІЛЬОВІ ЗНАЧЕННЯ

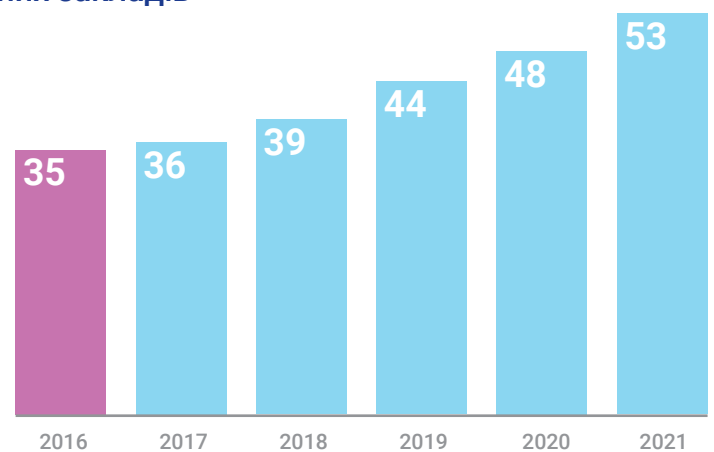
Конкурентна базова освіта
(результативність на ЗНО), %

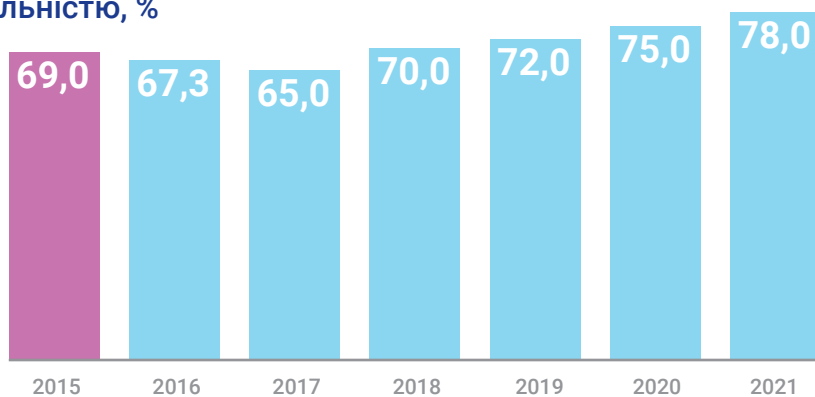
Відсоток залучених дітей
до позашкільної, додаткової
освіти, %

Відсоток вступу випускників
шкіл до навчальних закладів
міста, %

Відсоток працевлаштованих випускників
після навчання в школі, ПТУ і ВНЗ
за спеціальністю, %

Відсоток оновленої матеріально-
технічної бази навчальних закладів, %

8. СОЦІАЛЬНА ІНТЕГРАЦІЯ ТА ПІДТРИМКА

Програма спрямована на охоплення соціально вразливих груп населення соціальними послугами і сервісами.

1. ПОТОЧНА СИТУАЦІЯ:

- в Маріуполі зареєстровано 100,2 тис. переселенців, не менше 50% з яких постійно проживають в місті. Існує необхідність створювати умови і сприяти їх інтеграції в приймаючу громаду;
- постійно відбувається прийом звернень сімей маріупольців, в тому числі з дітьми, які потребують підтримки для подальшої соціальної реінтеграції;
- літні мешканці міста, виходячи на пенсію, відчують важкості в адаптації до зміни з соціального статусу і зменшення рівня доходів. Це призводить до незадоволення їх базових потреб;
- щорічно близько 150 дітей в Маріуполі залишаються без батьківського піклування;
- постійно потребують підтримки городяни пільгових категорій.

2. ІНТЕГРАЛЬНИЙ ПОКАЗНИК:

частка городян, які самостійно справляються з труднощами і не потребують додаткової підтримки.

Показники:

1. Рівень реінтеграції працездатних осіб, які потребують підтримки городян і нових маріупольців.

2. Рівень залучення літніх людей до участі в муніципальних соціальних заходах.

3. Частка дітей-сиріт, влаштованих на сімейні форми виховання.

4. Рівень доступності соціальної інфраструктури для людей з інвалідністю.

Завдання, які треба вирішити для виконання показників:

1. Активна соціалізація населення, в тому числі вразливих груп, спираючись на потенціал громади.
2. Соціалізація літніх городян.
3. Збільшення частки інтегрованих сімей ВПО* в маріупольську громаду.
4. Збільшення кількості дітей, які виховуються в сім'ях.
5. Автоматизація обліку пільгової категорії.
6. Впровадження першого етапу реалізації проекту «Соціальна карта маріупольця», що передбачає прозорий механізм соціальної допомоги, ефективність використання бюджетних коштів, систему безготівкових розрахунків, електронну середу взаємодії органів соціального захисту, облік використання і монетизацію пільг, у т. ч. і в «Електронному квитку».

* ВПО – внутрішньо переміщені особи

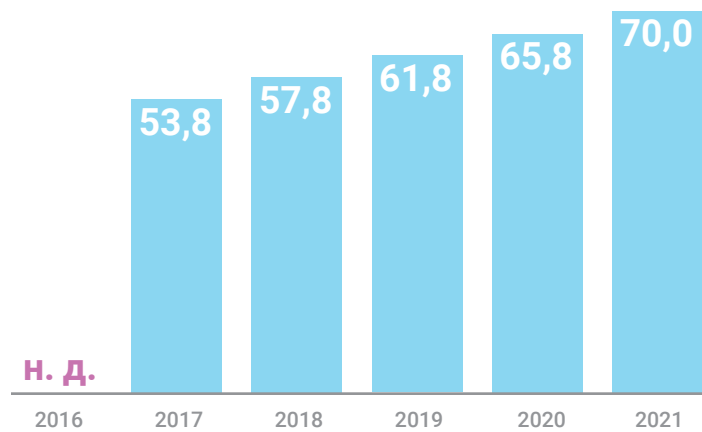

3. ІНСТРУМЕНТИ

Завдання	Інструменти/заходи для виконання завдань
1. Активна соціалізація населення, в тому числі вразливих груп, спираючись на потенціал громади	<p>1.1. Розвиток центрів підтримки сім'ї, наповнення новими сервісами</p> <p>1.2. Програми з навчання, перенавчання, працевлаштування</p> <p>1.3. Програма з навчання і розвитку фахівців соціальної сфери</p> <p>1.4. Адресна допомога всім категоріям городян, які потребують в підтримці</p>
2. Соціалізація літніх городян	<p>2.1. Розвиток територіальних центрів соціального обслуговування – нові сервіси</p> <p>2.2. Створення служби «Соціальне таксі»</p> <p>2.3. Адресна допомога нужденним в підтримці</p>
3. Збільшення кількості дітей, які виховуються в сім'ях	<p>3.1. Програма розвитку і популяризації патронату, наставництва, альтернативних сімейних форм виховання</p> <p>3.2. Програма підготовки та навчання кандидатів для подальшого влаштування дітей в їх сім'ї</p> <p>3.3. Інформаційна кампанія з підтримки сімейних форм виховання і їх важливої соціальної ролі в суспільстві</p>

4. ЦІЛЬОВІ ЗНАЧЕННЯ

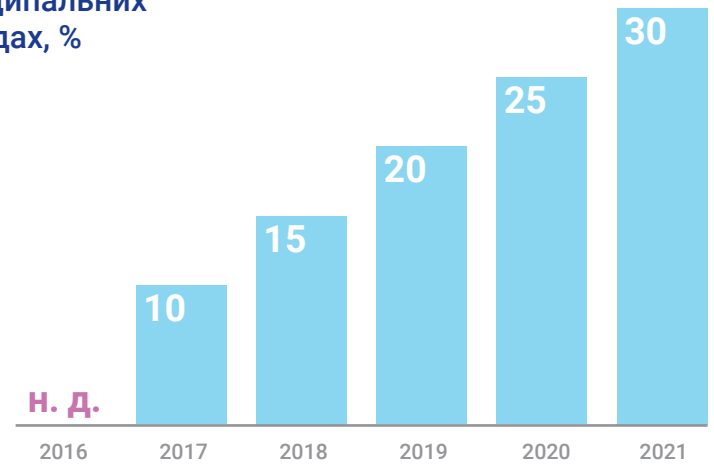
Інтегральний індекс: частка городян, які самостійно справляються з труднощами і не потребують додаткової підтримки, %

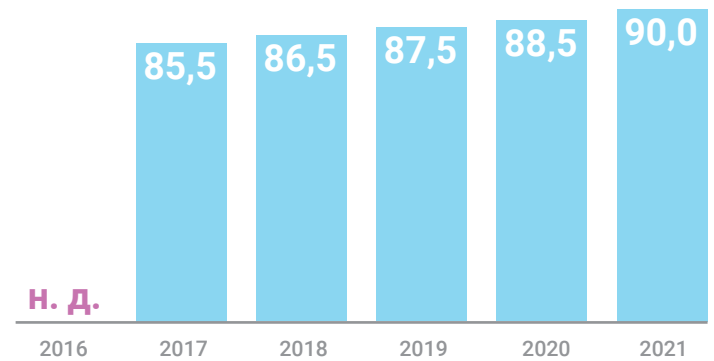
Рівень реінтеграції працездатних осіб, які потребують підтримки городян і нових маріупольців, %

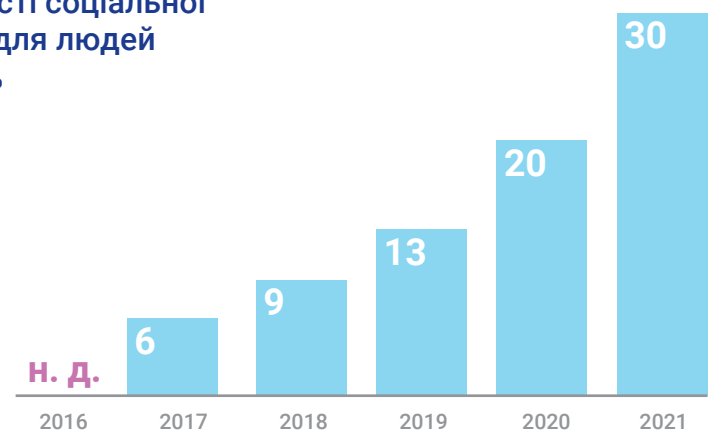
Рівень залучення літніх людей до участі в муніципальних соціальних заходах, %

Частка дітей-сиріт, влаштованих на сімейні форми виховання, %

Рівень доступності соціальної інфраструктури для людей з інвалідністю, %

9. ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ

1. ПОТОЧНА СИТУАЦІЯ:

- низький рівень культури заняття фізкультурою;
- відсутність спортивної матеріально-технічної бази прибудинкової території за місцем проживання, при установах освіти;
- слабка матеріальна база з застарілими спортивними снарядами;
- неолік тренерів.

2. ІНТЕГРАЛЬНИЙ ПОКАЗНИК:

зростання кількості людей, які регулярно займаються спортом.

Програма має на меті залучити до здорового способу життя максимальну кількість мариупольців шляхом популяризації фізичної культури і спорту.

Показники:

1. Доступність місць для фізичної активності (кількість локацій на 10 тис. населення).

2. Кількість фахівців / тренерів, зайнятих в індустрії спорту (кількість тренерів).

3. Кількість і завантаження спортивних установ (% місць).

4. Рівень залученості населення в спорті вищих досягнень (кількість людей на 100 тис. населення).

5. Рівень задоволеності комфортом доступу в спортивні установи людьми з інвалідністю.

Завдання, які треба вирішити для виконання показників:

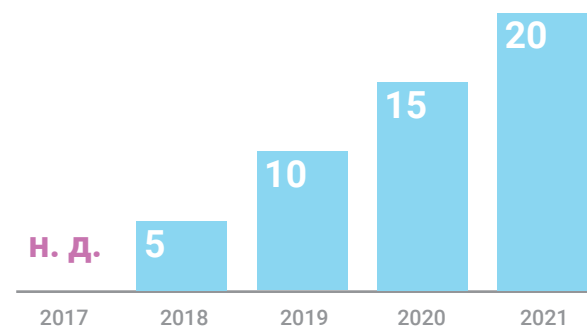
1. Наявність і доступність спортивних секцій для жителів в будь-якому районі.
2. Наявність і доступність спортивних майданчиків в/поблизу навчальних установ для жителів в будь-якому районі.
3. Наявність місць для занять спортом в 5-хвилинній доступності для жителів (двори, майданчики, сквери, парки та ін.).
4. Розробити програму залучення і навчання тренерів в області масового спорту.
5. Оптимізація структури і стратегії управління муніципальними спортивними установами.
6. Розробити програму залучення дітей і підлітків в спорт вищих досягнень.
7. Розробити програму по забезпечення доступу в спортивні установи і до спортивних заходів людям з інвалідністю.

3. ІНСТРУМЕНТИ

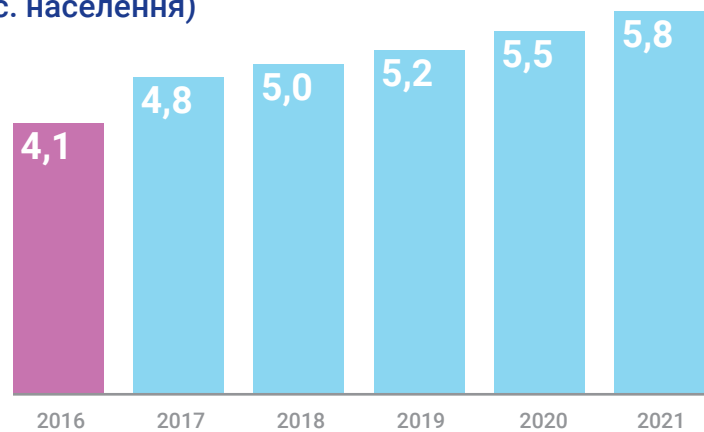
Завдання	Інструменти/заходи для виконання завдань
1. Доступність місць для фізичної активності (кількість локацій на 10 тис. населення)	1.1. Установка нових майданчиків для занять спортом 1.2. Програма інформування і залучення городян в систематичну спортивну активність 1.3. Програма розвитку пляжних видів спорту 1.4. Проведення спортивно-масових заходів 1.5. Програма розвитку велосипедної інфраструктури і спорту 1.6. Програма розвитку спорту в школах і секціях
2. Кількість фахівців/тренерів, зайнятих в індустрії спорту (кількість тренерів)	2.1. Програма залучення і навчання тренерів в області масового спорту
3. Кількість і завантаження спортивних установ (% завантаження)	3.1. Оптимізація структури і стратегії управління муніципальними спортивними, у т. ч. з урахуванням потреб людей з інвалідністю 3.2. Прийом багатофункціонального палацу спорту «Азовмаш» в комунальну власність 3.3. Оновлення матеріально технічної бази в міських спортивних установах
4. Рівень залученості населення в спорті вищих досягнень (кількість осіб на 100 тис. населення)	4.1. Фінансова підтримка перспективних спортсменів міста (стипендії, премії) 4.2. Участь спортсменів на національній і міжнародній арені 4.3. Розвиток і популяризація нових видів спорту (американський футбол, бадмінтон, жіночий футбол, водне поло і т. д)
5. Рівень задоволеності комфортом доступу в спортивні установи людьми з інвалідністю	

4. ЦІЛЬОВІ ЗНАЧЕННЯ

Інтегральний індекс: зростання кількості людей, які регулярно займаються спортом (соцопитування)

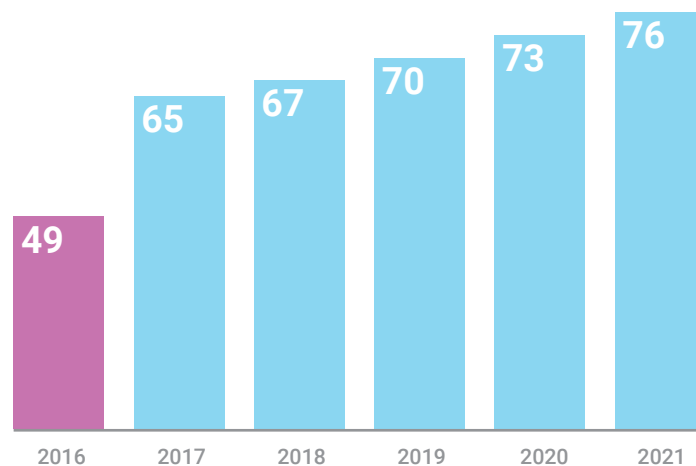

Доступність місць для фізичної активності (кількість локацій на 10 тис. населення)

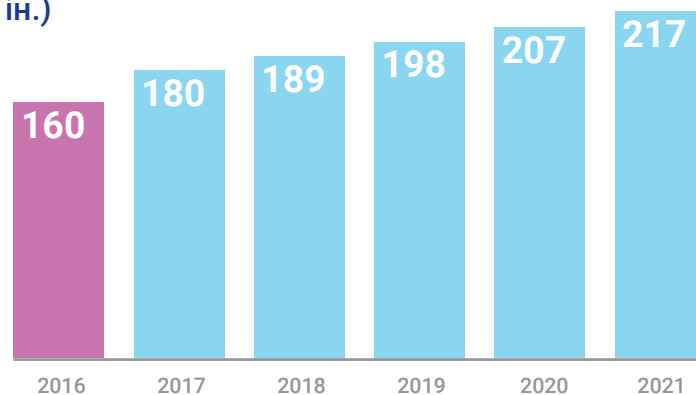

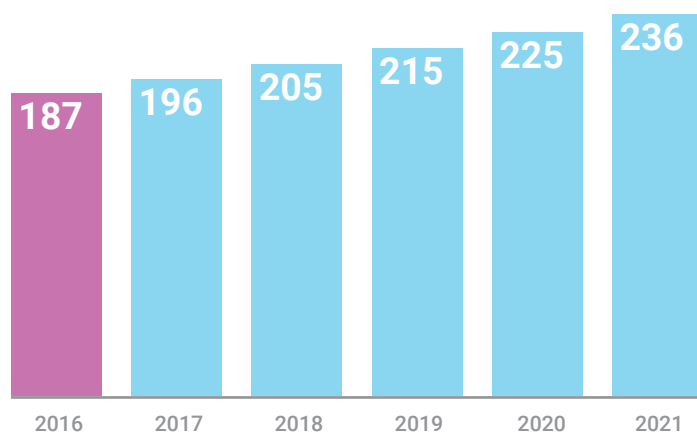
Частка навчальних закладів,
укомплектованих спортивними
майданчиками, %

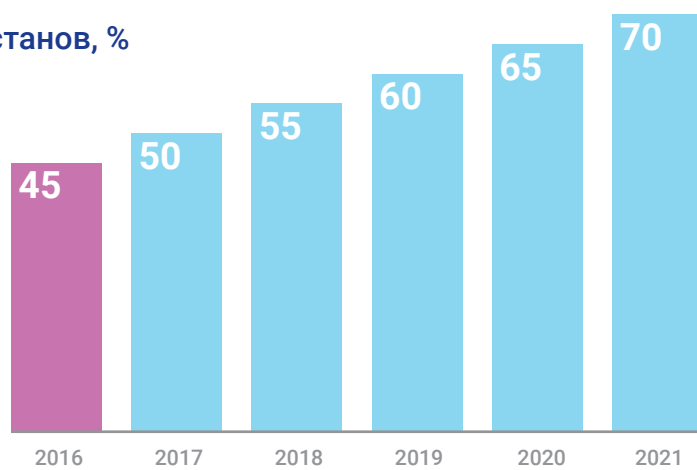
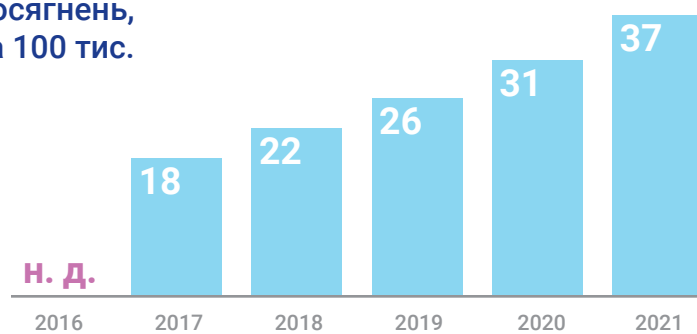
Спортивні майданчики
в 5-хвилинній доступності для
жителів (двори, майданчики,
сквери, парки та ін.)

Кількість тренерів, осіб

Завантаження установ, %

Залучення мешканців міста
в спорт вищих досягнень,
(кількість осіб на 100 тис.
населення)

10. НОВА КУЛЬТУРНА ПЛАТФОРМА

Реалізація цієї програми має на меті досягнення нового рівня культурного життя міста Маріуполя і, як наслідок, розвиток культурного потенціалу жителів міста.

1. ПОТОЧНА СИТУАЦІЯ:

- в Маріуполі склалася особлива історико-культурна традиція, яка органічно поєднала в собі елементи національної української культури і культури етнічних національних товариств. Також свій вплив на формування відмінних особливостей культурної сфери надає розташування міста, який є великим індустріальним центром і морським портом України;
- за підсумками 2016 року в Маріуполі проведено більше 7500 культурно-масових заходів;
- відвідуваність жителями міста заходів за рік склала 1 749 800 відвідувань.

Існуючі проблеми галузі:

- недолік символічних подій і об'єктів в місті, що підвищують імідж Маріуполя серед місцевого населення і гостей міста;
- слабкий акцент на підтримку і розвиток молодіжних напрямків в творчості і мистецтві;
- недозавантаженість установ культури, низька відвідуваність жителями культурно-масових заходів в місті;
- слабка матеріально-технічна база установ, невідповідна сучасним вимогам і запитам жителів.

2. ІНТЕГРАЛЬНИЙ ПОКАЗНИК:

кількість часу, які жителі витрачають на культуру.

Показники:

1. Кількість міських культурних подій.
2. Кількість туристичних «магнітів»/об'єктів-символів.
3. Ефективне управління комунальними публічними просторами.
4. Рівень задоволеності комфортом доступу в культурні установи і зони відпочинку людей з інвалідністю.

Завдання, які треба вирішити для виконання показників:

1. Створення нової позитивної культурної повістки (1, 3).
2. Популяризація наявних і створення нових символів-туристичних «магнітів».
3. Розвиток молодіжної культури.
4. Розвиток культури гостинності.
5. Розробити програму по забезпеченню доступу до культурних установи і в зони відпочинку людей з інвалідністю.

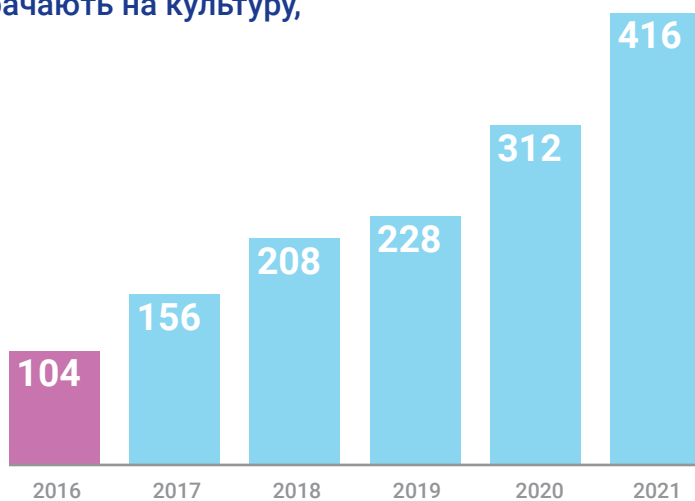

3. ІНСТРУМЕНТИ

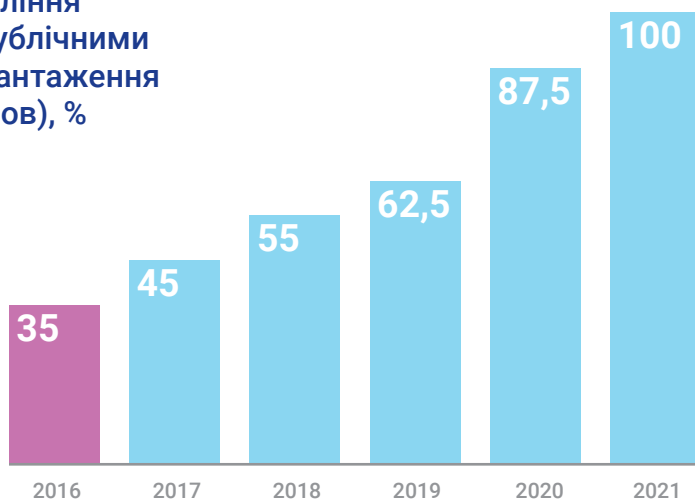
Завдання	Інструменти/заходи для виконання завдань
1. Створення нової позитивної культурної повістки	<p>1.1. Оновлення зовнішньої і внутрішньої архітектури установ, у т. ч. з урахуванням потреб людей з інвалідністю</p> <p>1.2. Розширення спектру послуг, наданих установами</p> <p>1.3. Підвищення ефективності комунікації з потенційними споживачами культурних послуг</p> <p>1.4. Насичення культурного життя міста значущими подіями</p>
2. Популяризація наявних і створення нових символів-туристичних «магнітів»	<p>2.1. Популяризація наявних і створення нових об'єктів-символів міста</p> <p>2.2. Створення значущих регулярних подій</p>
3. Розвиток молодіжної культури	<p>3.1. Створення молодіжних центрів на базі існуючої мережі культурних установ</p>
4. Розвиток культури гостинності	<p>4.1. Реставрація об'єктів історичного центру з розвитком інфраструктури гостинності</p> <p>4.2. Створення сучасного туристичного центру</p> <p>4.3. Програма підтримки некомунальних громадських просторів</p>

4. ЦІЛЬОВІ ЗНАЧЕННЯ

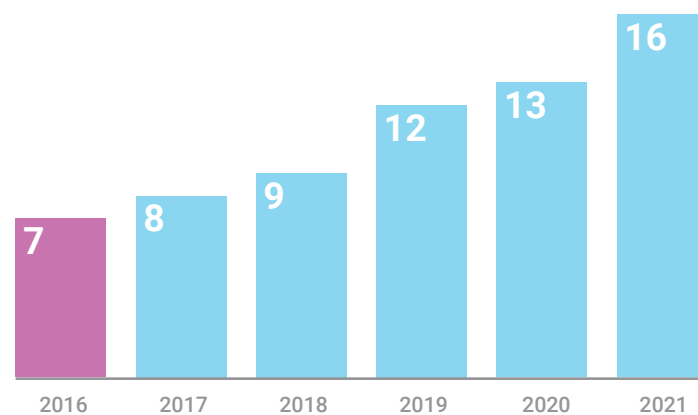
Інтегральний показник: кількість часу,
який жителі витрачають на культуру,
годин /рік

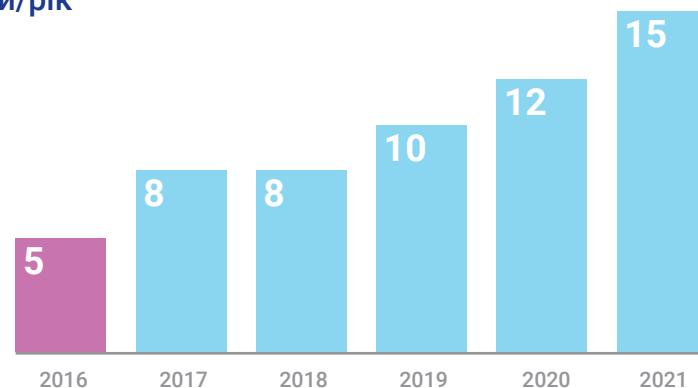
Ефективне управління
комунальними публічними
просторами (завантаження
культурних установ), %

Кількість символів, опен-ейр, наявність в путівниках, об'єктів

Кількість запланованих в календарному плані подій/фестивалів, подій/рік

11. БЕЗПЕЧНЕ МІСТО

Жодна з програмних ініціатив громадськості і місцевої влади не може бути реалізована без забезпечення належного рівня безпеки в суспільстві – саме це і є кінцевою метою реалізації даної програми.

1. ПОТОЧНА СИТУАЦІЯ:

- відсутність можливості прямого впливу муніципалітету на правопорядок в місті;
- недостатній рівень вчасного реагування правоохоронних органів на заяви, повідомлення про злочини і правопорушення;
- недостатня профілактична робота зі зниження дитячої злочинності;
- недостатня кількість камер відеоспостереження на основних магістралях і перехрестях, в місцях масового перебування громадян;
- відсутність в шкільних і дошкільних установах системи швидкого виклику поліції і охоронної сигналізації, а також не встановлені камери відеоспостереження;
- відсутність в спортивних установах, і на спортивних об'єктах, парках, скверах камер відеоспостереження;
- відсутність в будинках камер відеоспостереження, а також датчиків безпеки для швидкого і ефективного попередження надзвичайних ситуацій;
- місто Маріуполь знаходиться досить близько до лінії розмежування території АТО. До того ж, в місті знаходяться великі промислові об'єкти, які можуть нести потенціальну небезпеку;
- адміністрація міста повинна приділяти особливу увагу комплексу заходів у сфері цивільного захисту (ЦЗ), направлених на підвищення рівня безпеки населення, з метою збереження життя і здоров'я людей в разі виникнення надзвичайних ситуацій (НС) різного характеру.

2. ПОКАЗНИКИ:

1. Рівень безпеки в спортивних, шкільних і дошкільних установах (кількість встановлених відеокамер).

2. Рівень безпеки на основних магістралях, перехрестях, парках, скверах, площах, місцях дозвілля і відпочинку (кількість встановлених відеокамер)

3. Рівень безпеки населення при виникненні НС або їх загрози (охоплення населення заходами цивільного захисту).

4. Обсяг виявлених адміністративних правопорушень (кількість складених протоколів).

5. Кількість вчинених кримінальних злочинів.

Завдання, які треба вирішити для виконання показників:

1. Підвищити рівень своєчасного реагування та розкриття правопорушень, у т. ч. реалізувати проект «Муниципальна поліція».
2. Забезпечення безпеки на основних магістралях, перехрестях міста, в місцях проведення масових заходів, дошкільних і шкільних установ, спортивних установ, парках, скверах міста Маріуполя, в т. ч. комунальних об'єктів силами муніципальної поліції
3. Забезпечення безпеки жителів за місцем проживання.
4. Зниження рівня дитячої злочинності.
5. Ревізія і створення сучасної системи оповіщення населення, захисних споруд та найпростіших сховищ.
6. Навчання фахівців і населення з питань цивільного захисту і загрози НС.
7. Створення сприятливих умов для збільшення особистого складу підрозділів, розквартированих в м. Маріуполі і прилеглих територіях.

3. ІНСТРУМЕНТИ

Завдання	Інструменти/заходи для виконання завдань
<p>1. Підвищити рівень своєчасного реагування і розкриття правопорушень, у т. ч. реалізувати проект «Муніципальна поліція»</p>	<p>1.1. Поліпшення матеріально-технічної бази правоохоронних органів</p> <p>1.2. Створення матеріально-технічної бази муніципальної поліції</p> <p>1.3. Посилення патрулювання місць з підвищеним криміногенним ризиком, здійснення превентивної і профілактичної діяльності по недопущення правопорушень</p>
<p>2. Забезпечення безпеки на основних магістралях, перехрестях міста в місцях проведення масових заходів, дошкільних і шкільних установ, спортивних установ, парках, скверах міста Маріуполя, в т. ч. комунальних об'єктів силами муніципальної поліції</p>	<p>2.1. Встановлення камер відеоспостереження на основних магістралях і перехрестях, в місцях масового перебування громадян з передачею відеоструму в єдиний сервісно-аналітичний центр для комплексного моніторингу подій і публічного правопорядку, безпеки та вжиття заходів швидкого реагування</p> <p>2.2. Установка системи швидкого виклику поліції і охоронної сигналізації з виведенням на центральний пульта спостереження поліції охорони</p> <p>2.3. Встановлення камер відеоспостереження з передачею відеоструму в єдиний сервісно-аналітичний центр</p> <p>2.4. Встановлення в спортивних установах і на спортивних об'єктах, в парках, скверах камер відеоспостереження з передачею відеоструму в єдиний сервісно-аналітичний центр</p>
<p>3. Забезпечення безпеки жителів за місцем проживання</p>	<p>3.1. Встановлення в будинках камер відеоспостереження з передачею відеоструму в єдиний сервісно-аналітичний центр, а також встановлення датчиків безпеки для швидкого і ефективного попередження надзвичайних ситуацій</p>
<p>4. Знизити рівень дитячої злочинності</p>	<p>4.1. Проведення профілактичної роботи з дітьми про недопущення адміністративних порушень</p>

Завдання

5. Ревізія і створення сучасної системи сповіщення населення, захисних споруд і найпростіших сховищ

Інструменти/заходи для виконання завдань

5.1. Розробка проекту реконструкції системи сповіщення, проходження держекспертизи, затвердження на засіданні виконкому

5.2. Поетапна реалізація проекту до 2021 року, що передбачає установку блоків сповіщення: 81 – на відкритих територіях; в 250 організаціях у внутрішніх приміщеннях; 80 – в комунальному транспорті

5.3. Проведення спільно з органами ДСНС перевірок з наданням методичної, консультативної та іншої допомоги

5.4. Контроль усунення недоліків

6. Навчання спеціалістів і населення з питань цивільного захисту і загрози НС

6.1. Проведення навчань, тренувань з питань цивільного захисту, контроль готовності сил ГЗ до виконання завдань щодо попередження та ліквідації наслідків НС

6.2. Організація навчання керівників на курсах ЦЗ

6.3. Організація навчання на підприємствах, установах МОН, за місцем проживання при КСН, ОСББ, ЖЕО

6.4. Інформування через ЗМІ, пропаганда знань в сфері ГЗ через різні навчальні матеріали (брошури, плакати фільми та ін.)

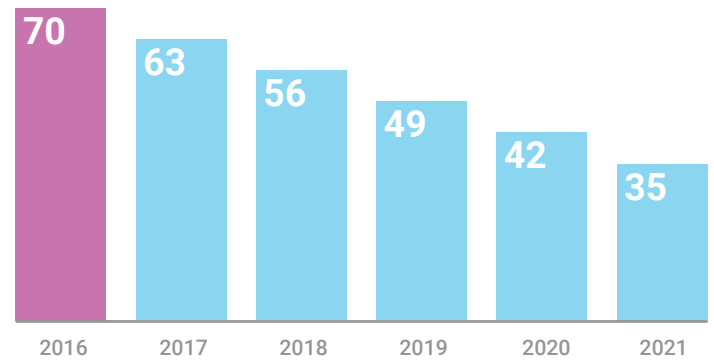
6.5. Залучення до участі в навчаннях і тренуваннях

7. Створення сприятливих умов для збільшення особового складу підрозділів, розквартированих в м. Маріуполі і прилеглих територіях

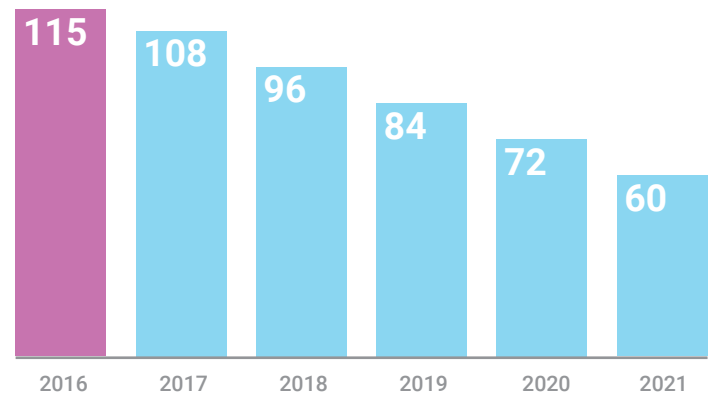
7.1. Виділення (споруда, реконструкція) відповідного житла за рахунок об'єктів житлового фонду, гуртожитків, приміщень казарменого типу для розміщення військовослужбовців офіцерського, сержантського і рядового складу

4. ЦІЛЬОВІ ЗНАЧЕННЯ

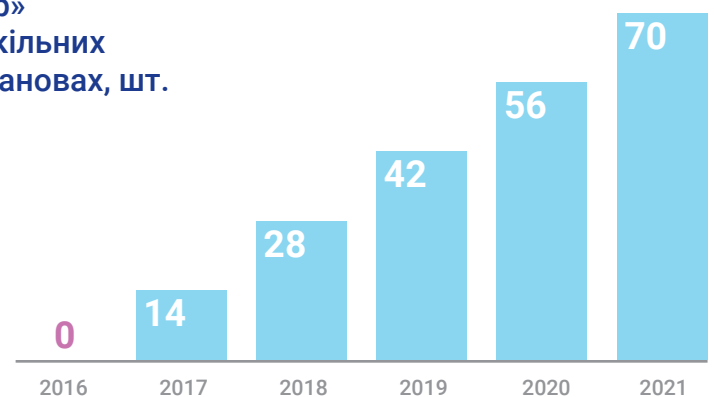
Обсяг виявлених адміністративних правопорушень (кількість складених протоколів по адміністративні правопорушення на 10 000 чол.), шт.

Зниження рівня кримінальних злочинів на 10 000 чол., шт.

Кількість встановлених «розумних камер» в спортивних, шкільних і дошкільних установах, шт.

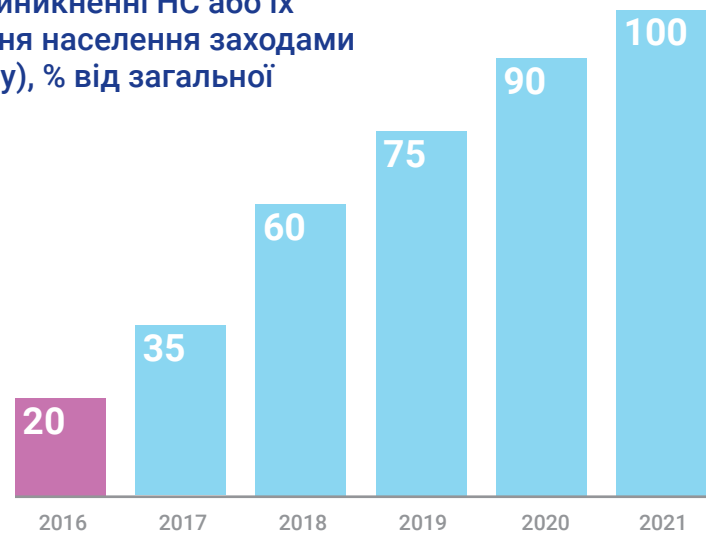

Кількість встановлених «розумних камер» на основних магістралях, перехрестях, парках, скверах, площах, місцях дозвілля і відпочинку, шт.

Інтегральний показник: рівень безпеки населення при виникненні НС або їх загрозі (охоплення населення заходами цивільної захисту), % від загальної кількості

Забезпеченість блоками оповіщення при виникненні НС або їх загрозі, од.

12. ЕКОЛОГІЯ

Програма ставить метою привести місто до відповідних екологічних норм, при яких життя в місті стане цілком безпечним для здоров'я жителів.

1. ПОТОЧНА СИТУАЦІЯ:

- Маріуполь — велике промислове місто, з території якого здійснюється емісія великої кількості CO₂, який виробляється не тільки промисловістю, але також автомобілями і самим населенням. Головними поглиначами викидів парникового CO₂ залишаються зелені насадження;
- стан атмосферного повітря є одним з основних життєво важливих елементів довкілля. Викиди шкідливих речовин в атмосферу створюють негативний вплив на клімат і здоров'я населення. Основними джерелами забруднення атмосфери є промисловість і транспорт;
- гостра необхідність в зниженні техногенного навантаження на місто шляхом зменшення відходів, що підлягають захороненню. Це дасть можливість використовувати ТПВ в якості джерела додаткової сировини і енергії, збільшити доходи міського бюджету від реалізації вторинної сировини і виконати вимоги Закону України «Про відходи» про припинення прийому на полігони ТПВ неперероблених відходів з 1 січня 2018 року.

2. ІНТЕГРАЛЬНИЙ ПОКАЗНИК:

рівень задоволеності громадян станом довілля.

Показники:

1. ПОВІТРЯ: комплексний індекс забрудненості.

2 ВОДОЙМИЩА: ступінь очищення зливових стоків.

3. ПЛЯЖІ: охоплення реконструкцією пляжних зон міста.

4. ЗЕЛЕНІ ЗОНИ: частка населення, що живе в 10-хвилинній доступності до зеленої зони (парки, сквери та ін.).

5. ВІДХОДИ: частка перероблених відходів.

6. ДОСТУПНІСТЬ: здійснення благоустрою з урахуванням потреб людей з інвалідністю.

Завдання, які треба вирішити для виконання показників:

1. Зниження комплексного індексу забруднення атмосферного повітря (КІЗА) на 15,6%, моніторинг його стану.
2. Впровадження системи очищення зливових стоків, зростання частки очищених зливових стоків до 80%.
3. Створення набережній і реконструкція 100% територій пляжних зон міста для підвищення відвідуваності і комфорту, в т. ч. з урахуванням потреб людей з інвалідністю.
4. Збільшення кількості облагороджених паркових зон до досягнення показника крокової доступності в 10 хвилин, збільшення потенціалу поглинання CO₂. Впровадження сучасних методів поводження з бездомними тваринами.
5. Системний збір та вивезення ТПВ, оновлення парку; досягнення рівня переробки ТПВ у 29%.

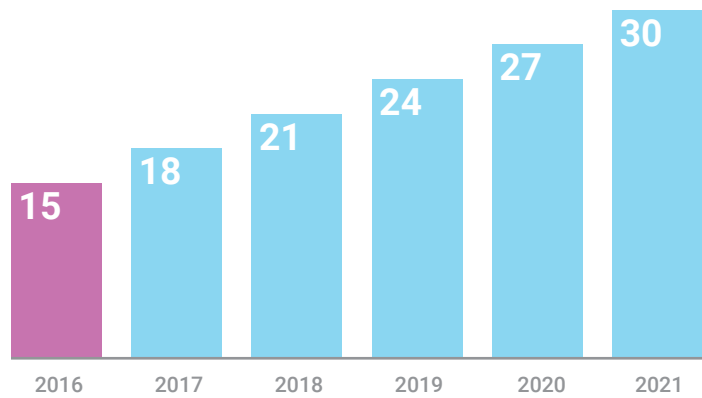
3. ІНСТРУМЕНТИ

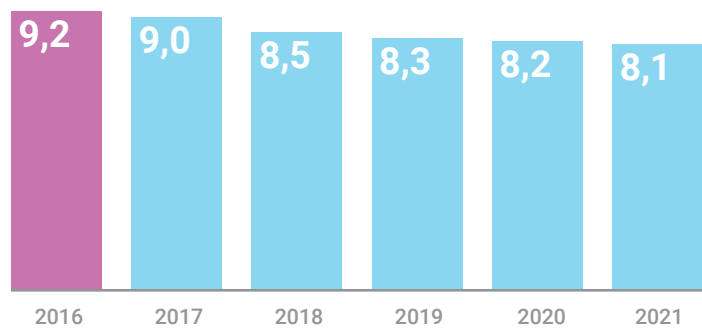
Завдання	Інструменти/заходи для виконання завдань
<p>1. Зниження комплексного індексу забруднення атмосферного повітря (КІЗА) на 15,6%, моніторинг його стану</p>	<p>1.1. Зниження промислового забруднення атмосферного повітря; викидів від автотранспорту; шумового забруднення</p> <p>1.2. Підвищення рівня екологічної освіченості населення, формування основ екологічної культури населення</p> <p>1.3. Забезпечення стійкої роботи систем моніторингу за станом атмосферного повітря, їх модернізація</p>
<p>2. Впровадження системи очищення зливових стоків, зростання частки очищених зливових стоків до 80%</p>	<p>2.1. Зменшення надходження неочищених стоків в поверхневі водні об'єкти</p> <p>2.2. Відведення поверхневих стоків дощових і талих вод, ліквідація підтоплень</p>
<p>3. Створення набережній і реконструкція 100% територій пляжних зон міста для підвищення відвідуваності і комфорту, в т. ч. з урахуванням потреб людей з інвалідністю</p>	<p>3.1. Створення набережній, розвиток її інфраструктури, підвищення транспортної доступності, в т. ч. з урахуванням потреб людей з інвалідністю</p> <p>3.2. Реконструкція, очищення і облагороджування пляжних зон, формування «зелених стін»</p>
<p>Збільшення кількості облагороджених паркових зон до досягнення показника крокової доступності в 10 хвилин, збільшення потенціалу поглинання CO₂. Впровадження сучасних методів поводження з бездомними тваринами</p>	<p>4.1. Реконструкція існуючих трьох парків, створення паркових зон з необлагороджених ділянок</p> <p>4.2. Озеленення</p> <p>4.3. Створення комунального підприємства з реалізації вилову, стерилізації, утриманню і подальшого влаштування бездомних тварин</p>
<p>5. Системний збір і вивіз ТПВ, оновлення парку; досягнення рівня переробки ТПВ у 29%</p>	<p>5.1. Оновлення транспортного і контейнерного парків (4 тис. од.), поточна реконструкція контейнерних майданчиків (450 шт.); оптимізація схеми маршрутів збору ТПВ; ліквідація місць виникнення безхазяйного сміття</p> <p>5.2. Будівництво сміттесортувальної станції і, в подальшому, сміттєпереробного заводу</p> <p>5.3. Закріплення відповідальних за прибирання всіх об'єктів благоустрою території міста</p> <p>5.4. Заходи з популяризації культури поводження з відходами серед городян</p>

4. ЦІЛЬОВІ ЗНАЧЕННЯ

Інтегральний індекс: рівень задоволеності громадян станом навколишнього середовища, %

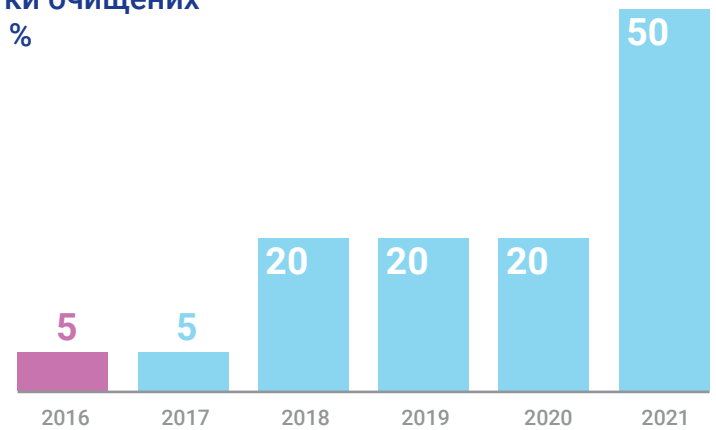

Зниження комплексного індексу забруднення атмосферного повітря (КІЗА), відносн. од.

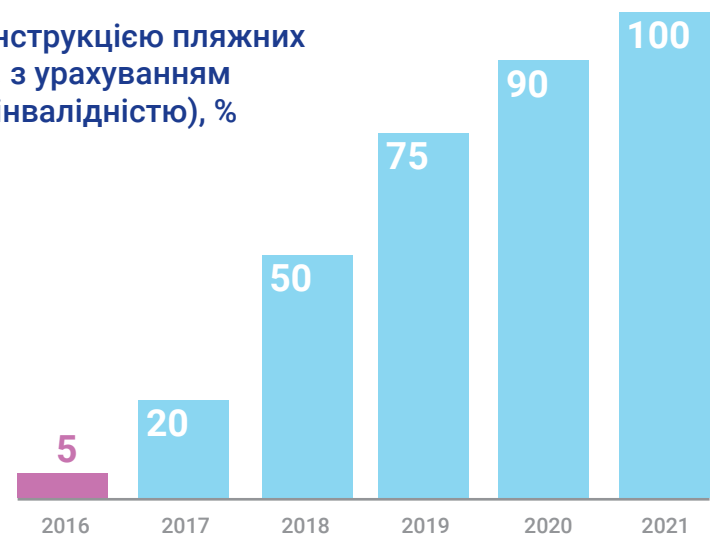

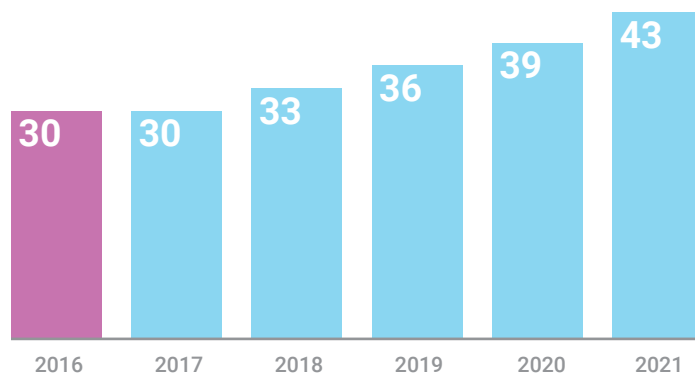
**Збільшення частки очищених
злизових стоків, %**

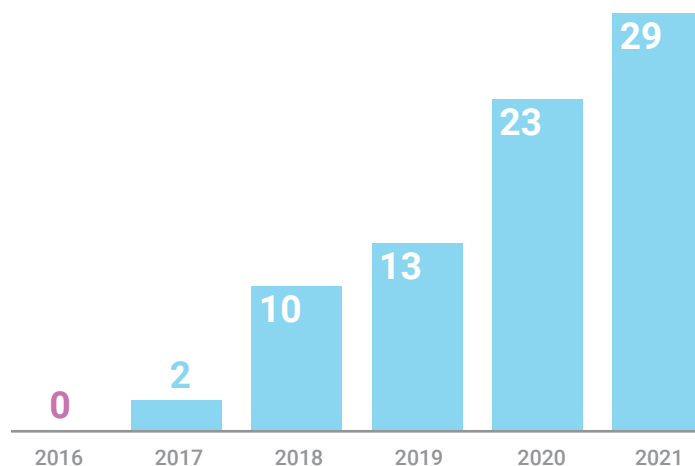
**Охоплення реконструкцією пляжних
зон міста, (в т. ч. з урахуванням
потреб людей з інвалідністю), %**

Частка населення, що живе в 10-хвилинній доступності до зеленій зоні (парки, сквери та ін.), %

Частка перероблених ТПВ*, %

* значення визначено виходячи з даних останнього глибокого дослідження морфологічної складової ТПВ компетентними органами в 2006 році і актуально при збереженні морфології.

13. ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ

Завдання програми — знизити енергоспоживання життєдіяльності городян до рівня, який на даний момент досягнутий в розвинених країнах світу, через заходи, спрямовані на енергоефективність. Це стосується як приватного енергоспоживання, так і промислового в галузях виробництва, підприємництва, в комунальній і соціальній сферах. Кошти, вивільнені в результаті реалізації даної програми, можуть бути реалізовані в інших перспективних проектах.

1. ПОТОЧНА СИТУАЦІЯ:

- Україна друга в світі найменш енергоефективна країна, це значить, що на 1 грн створеного реального ВВП країни йдуть непомірно великі витрати електроенергії та енергоресурсів. Як наслідок, зменшується ефективність праці, зростають ціни на комунальні послуги, і все більш велика частина доходів населення йде на оплату імпортованих енергоносіїв;
- впровадження спеціалізованих заходів дозволить збільшити ефективність енергоспоживання в бюджетних установах, можливість оперативного регулювання споживання, що, в свою чергу, зменшить витрати міського бюджету;
- освітлення вулиць в місті заради суспільного блага, яке забезпечує комфорт і безпеку жителів, займає значне місце в бюджеті забезпечення функціонування комунальних служб міста;
- низька поінформованість громадян в питаннях енергоефективності.

2. ПОКАЗНИКИ:

1. МУНІЦИПАЛЬНІ БУДІВЛІ:
питоме енергоспоживання
використовуваних
приміщень.

**2. КОМУНАЛЬНІ
ПІДПРИЄМСТВА:** частка
енерговитрат в собівартості
надання комунальних послуг.

3. ВУЛИЧНЕ ОСВІТЛЕННЯ:
споживання електроенергії
за годину роботи на 1 робочу
лампу вуличного освітлення.

4. ЖИТЛОВИЙ СЕКТОР:
рівень енергоефективності
житлових будівель.

**Завдання, які треба вирішити
для виконання показників:**

1. Зниження енергоспоживання бюджетних організацій на 1 м² використовуваних приміщень (кВт*год) на 38%.
2. Зниження енерговитрат в собівартості надання комунальних послуг на 10%.
3. Зниження рівня споживання електроенергії за годину роботи на 1 робочу лампу вуличного освітлення на 10%.
4. Підвищення обізнаності громадян в питаннях енергоефективності з метою зниження споживання енергоресурсів в житловому секторі на 10%.

3. ІНСТРУМЕНТИ

Завдання

1. Зниження енергоспоживання бюджетних організацій на 1 м² використовуваних приміщень (кВт*год) на 38%

2. Зниження енерговитрат в собівартості надання комунальних послуг на 10%

3. Зниження рівня споживання електроенергії за годину роботи на 1 робочу лампу вуличного освітлення на 10%

4. Підвищення обізнаності громадян в питаннях енергоефективності з метою зниження споживання ресурсів в житловому секторі на 10%

Інструменти/заходи для виконання завдань

1.1. Збільшення енергоефективності споживання, фізичного стану будівель бюджетних установ та Інфраструктури, яка їх забезпечує

1.2. Введення системи міського контролю за енергоспоживанням установ

1.3. Впровадження нових альтернативних і поновлюваних джерел енергії

2.1. Модернізація найбільш енерговитратних комунальних підприємств (водоканал, тепломережа)

2.2. Модернізація інфраструктури для зниження втрат електроенергії і тепла

2.3. Забезпечення підключення споживачів до виробників електроенергії та тепла з альтернативних джерел

2.4. Стимуляція ощадливого споживання електроенергії та тепла населенням

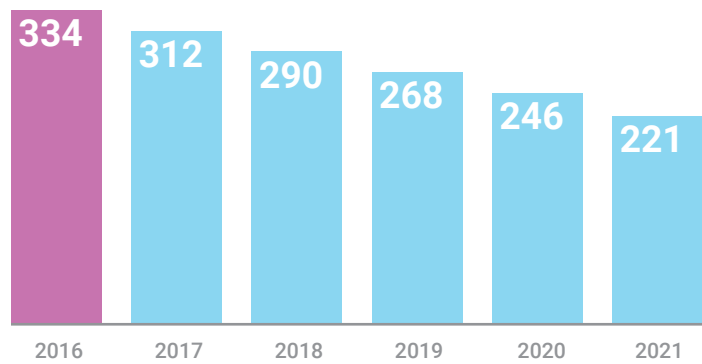
3.1. Підвищення енергоефективності споживання електроенергії вуличним освітленням міста

4.1. Створення консультаційних куточків з питань енергоефективності, залучення фахівців різних галузей; проведення навчальних семінарів, тренінгів, зокрема, для представників ОСББ

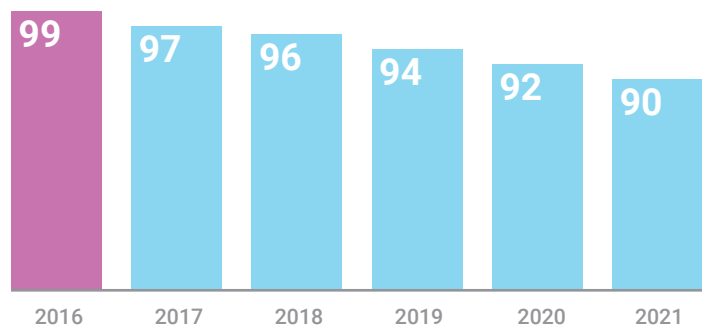

4. ЦІЛЬОВІ ЗНАЧЕННЯ

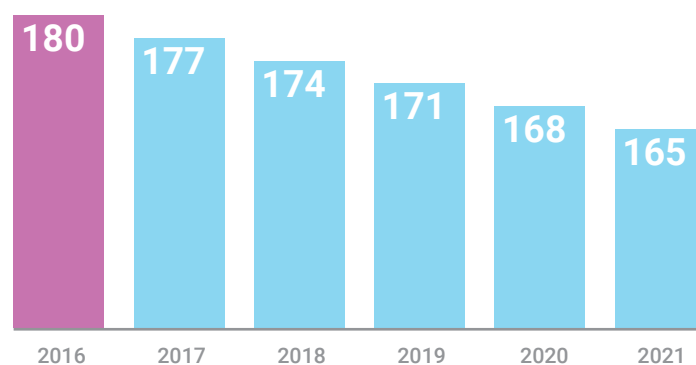
Зниження енергоспоживання бюджетних організацій на 1 м² використовуваних приміщень, кВт*год/м²

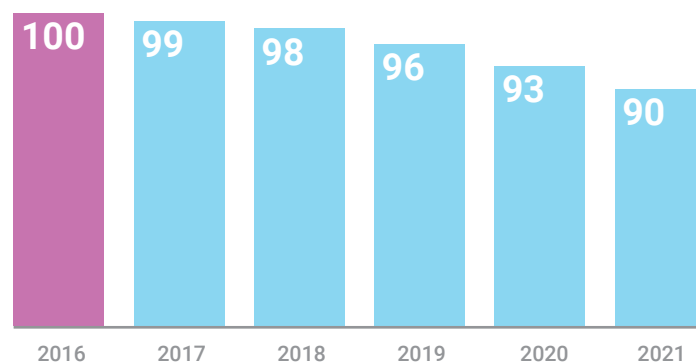
Зниження енерговитрат в собівартості надання комунальних послуг, %

Зниження рівня споживання електроенергії за годину роботи на 1 робочу лампу вуличного освітлення, кВт*год

Зниження споживання ресурсів в житловому секторі, %

14. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Сучасний рівень розвитку технологій обумовлює нові тренди, одним з яких є взаємопроникнення комунікаційних мереж. З метою задоволення популярних соціальних потреб громадян міста міська адміністрація планує реалізувати такі програми, які б забезпечували їх надійними та ефективними комунікаційними послугами.

1. ПОТОЧНА СИТУАЦІЯ:

- відсутні сучасні електронні сервіси, які покликані полегшити і прискорити взаємодію жителів міста з владою, знизити корупційні ризики;
- надання адміністративних і соціальних послуг займає тривалий час, відсутня сучасна інфраструктура по взаємодії з жителями, в концепції Front-office;
- внутрішній і зовнішній документообіг ведеться в паперовому вигляді, більшість існуючих архівів, реєстрів, карток існують тільки в паперовому вигляді. У цій ситуації оперативна обробка і надання інформації жителям та бізнесу є неможливими;
- не автоматизовані за допомогою інформаційних технологій ключові сфери діяльності міста: медицина, ЖКГ, транспорт;
- відсутній єдиний інформаційний простір міста, централізовані бази даних і сховища інформації, відсутня аналітична і зведена інформація для оперативного прийняття управлінських рішень керівництвом міста;
- відсутні сучасні системи обліку та автоматизації діяльності комунальних підприємств.

2. ІНТЕГРАЛЬНИЙ ПОКАЗНИК:

залученість жителів до муніципальних цифрових сервісів.

Показники:

1. Рівень доступності, відкритості муніципалітету для жителів.

2. Рівень соціальної активності жителів з використанням особистого кабінету.

3. Рівень оцифрування процесів в сферах діяльності муніципалітету.

Завдання, які треба вирішити для виконання показників:

1. Централізоване надання адміністративних і соціальних послуг через електронні сервіси ЦНАП, УСЗН.
2. Впровадження єдиної медичної інформаційної системи міста.
3. Отримання адміністративних послуг в електронному вигляді «не виходячи з будинку».
4. Збільшення частки звернень в електронній формі, кількості користувачів муніципальних інтернет-ресурсів.
5. Надання жителям інструментів для контролю діяльності міських служб.
6. Автоматизація бізнес-процесів підрозділів і комунальних підприємств.
7. Повне переведення документообігу в електронний вигляд.
8. Розвиток громадського Wi-Fi, 3G/4G-покриття на території міста.
9. Автоматизація системи управління громадським транспортом.
10. Автоматизація обліку пільгових категорій громадян.
11. Забезпечення задоволеності комфортом наданих IT-сервісів для людей з інвалідністю.

3. ІНСТРУМЕНТИ

Завдання	Інструменти/заходи для виконання завдань
1. Централізоване надання адміністративних і соціальних послуг через електронні сервіси ЦНАП/УСЗН	<p>1.1. Створення сучасних ЦНАП в районах міста, оснащених передовими ІТ-системами та обладнанням</p> <p>1.2. Автоматизація обміну інформацією з КП і ЖКП, автоматизація звірки даних, створення об'єднаної БД по комунальним підприємствам</p> <p>1.3. Оцифрування архівів, створення і інтеграція реєстрів (житлового і земельного фонду, громади, комунальної власності)</p> <p>1.4. Впровадження сервісу єдиної квитанції</p>
2. Впровадження єдиної медичної інформаційної системи	<p>2.1. Створення муніципальної мережі, локальної комп'ютерної мережі медичних установ</p> <p>2.2. Впровадження електронного запису на прийом, електронної черги, ел. реєстратури, ел. медичної карти, ел. койко-місця</p> <p>2.3. Впровадження медичного інтернет-порталу</p> <p>2.4. Інтеграція в державну програму E-Health</p> <p>2.5. Впровадження телемедицини, web-конференцій в медичній практиці</p>
3. Надання адміністративних послуг в електронному вигляді	<p>3.1. Запуск в повному обсязі послуг на порталі iGov</p> <p>3.2. Впровадження державних послуг і сервісів на міський рівень</p> <p>3.3. Запуск зовнішнього порталу ЦНАП</p> <p>3.4. Спрощення, адаптація регламентів, нормативних документів для надання послуг в ел. вигляді</p> <p>3.5. Соціальна карта доступності об'єктів міста для людей з інвалідністю та можливість використання сайту міста для людей з обмеженим зором</p>

Завдання	Інструменти/заходи для виконання завдань
4. Збільшення частки звернень в електронній формі, кількості користувачів муніципальних інтернет-ресурсів	<p>4.1. Впровадження єдиного контакт-центру, колл-центру, IT-додатки і мобільного клієнта для контакт-центру</p> <p>4.2. Створення електронного кабінету мариупольця</p> <p>4.3. Розвиток інтернет-порталів, напрямок «Освіта», «Культура»</p> <p>4.4. Електронна карта руху транспорту, пошук і підбір маршруту</p> <p>4.5. Впровадження сервісів електронної ідентифікації громадян на муніципальних Інтернет ресурсах (BankID, Mobile ID, ЕЦП, ...)</p>
5. Надання жителям інструментів для контролю діяльності міських служб	<p>5.1 Впровадження бюджету участі</p> <p>5.2 Впровадження інформаційних сервісів на сайті (інвестиційна карта, карта МАФів і т. п.)</p>
6. Автоматизація бізнес-процесів підрозділів і комунальних підприємств	<p>6.1. Впровадження облікових систем на комунальних підприємствах</p> <p>6.2. Система управління житловим фондом</p> <p>6.3. Розвиток інформаційних систем містобудування та кадастру</p> <p>6.4. Розвиток автоматизованих систем комерційного та технічного обліку енергоресурсів на КП</p> <p>6.5. Впровадження системи управління проектами</p> <p>6.6. Забезпечення інформаційної безпеки систем і сервісів</p>
7. Повне переведення документообігу в електронний вигляд	<p>7.1. Впровадження єдиної системи документообігу в підрозділах міської ради і ключових комунальних підприємствах</p> <p>7.2. Побудова захищеної муніципальної мережі і сервісів</p>

Завдання	Інструменти/заходи для виконання завдань
8. Розвиток громадського Wi-Fi, 3G/4G-покриття на території міста	8.1. Установка точок Wi-Fi в громадських місцях і транспорті 8.2. Сприяння мобільним операторам в розгортанні 3G/4G в місті
9. Автоматизація системи управління громадським транспортом	9.1. Впровадження передових ІТ-технологій в автоматизації транспортного господарства (диспетчеризація, GPS-навігація і т.д.)
10. Автоматизація обліку пільгових категорій громадян	10.1. Автоматизація бази даних городян

Сфери діяльності, в яких впроваджуються інформаційні технології.

Сфери діяльності	Поточний рівень оцифрування (2016 р.), %	Цільовий рівень оцифрування, %
Соціальні послуги	5	90
Адміністративні послуги		
Медичні послуги	0	90
Муніципальний транспорт	0	50
Контактно-комунікаційний центр і звернення громадян	50	95
Контрольні функції (запобігання корупції, бюджет участі, відкритий бюджет тощо)	-	Точкова автоматизація окремих процесів
Управління ЖКГ	-	
Управління комунальної власністю та земельними ресурсами	-	
Діяльність комунальних підприємств	40	80

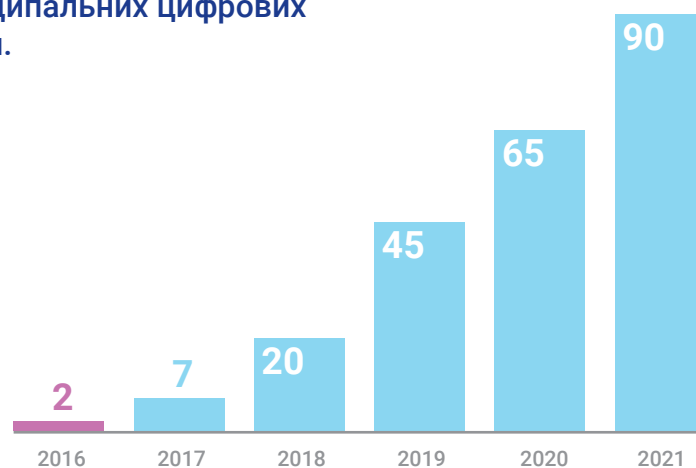
Інтегральний показник залученість жителів в муніципальні цифрові сервіси.

Сфери діяльності, які охоплюються	Цільові показники залученості, осіб	За рахунок яких категорій забезпечується
Медичні послуги	40 000	Молодь і соціально активна частина жителів
Транспорт	10 000	Молодь і соціально активна частина жителів
Контрольні функції	5000	Молодь і соціально активна частина жителів
Контактно-комунікаційний центр і звернення громадян	20 000	Молодь і соціально активна частина жителів, трудящі, пенсіонери, соціально незахищені
Адміністративні послуги	40 000	Трудящі, соціально незахищені, пенсіонери
Соціальні послуги	50 000	Молодь і соціально активна частина жителів, пенсіонери і соціально незахищені

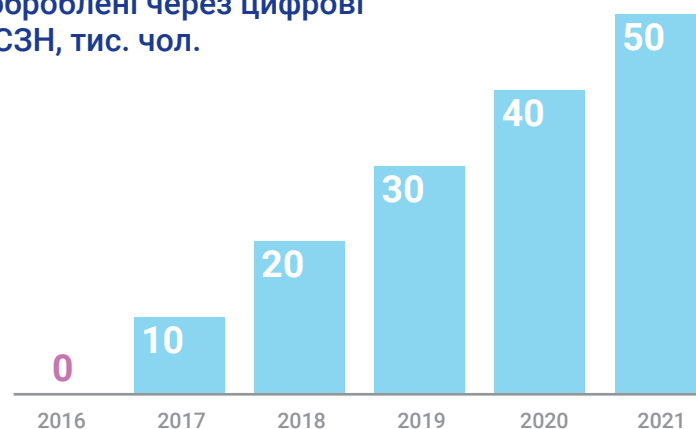
Цільовий показник до 2021 р. 90 000

4. ЦІЛЬОВІ ЗНАЧЕННЯ

Інтегральний показник: залученість жителів до муніципальних цифрових сервісів, тис. чол.

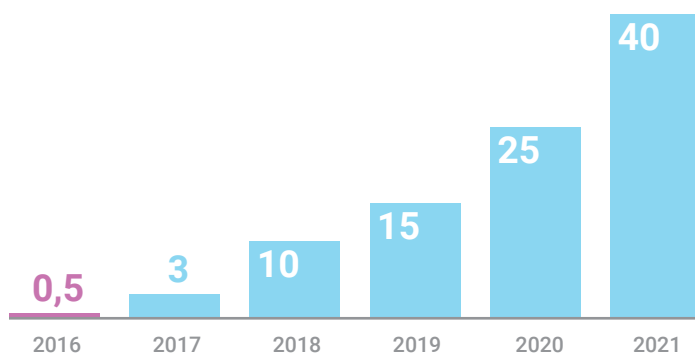

Кількість городян, звернення яких зареєстровані і оброблені через цифрові сервіси ЦНАП, УСЗН, тис. чол.

Кількість користувачів особистого кабінету і користувачів муніципальних цифрових сервісів, тис. чол.

Рівень оцифрування процесів в сферах діяльності муніципалітету, %

МОНІТОРИНГ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ

ЗАГАЛЬНА КОНЦЕПЦІЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ

Система моніторингу та оцінки виконання - найважливіша умова успішної реалізації Стратегії розвитку міста. Система повинна бути вибудована таким чином, щоб процес моніторингу був орієнтований на найбільш значущі й показові оціночні параметри, був оперативним і володів діючим зворотнім зв'язком, що виражається в можливості коригування заявлених цілей відповідно до обставин, які змінюються.

Природним продовженням роботи після прийняття даної Стратегії буде складання і реалізація цільових програм, які міститимуть:

- опис поточного стану, кінцевої мети, методів, механізму реалізації, обсягу і виду фінансування;
- ключові показники ефективності;
- винесення на розгляд городян і міської ради до початку 2018 р.;
- бюджет 2018 р. буде сформований виключно в рамках прийнятих програм.

Завдання, які заявлені в Стратегії, служать основою для цілком конкретних заходів, виконання яких, в свою чергу, забезпечує очевидні і вимірювані результати. Втілення результатів реалізації Стратегії в контрольні показники створює базу для проведення економічного аналізу процесів розвитку міста, передбачених Стратегією.

Крім того, ефективний моніторинг повинен базуватися не тільки на кількісних оцінках. Адже завдання, поставлені «Стратегією-2021», передбачають перш за все досягнення високого комфорту проживання в Маріуполі, а це, в свою чергу, передбачає оцінку виконання цих завдань самими жителями, що створює іншу складову системи моніторингу – громадську.

Таким чином, ми виділяємо два основні напрями моніторингу ефективності виконання Стратегії – адміністративно-економічне, яке здійснюється міською адміністрацією, і суспільне, яке реалізується шляхом зворотного зв'язку з соціально активною частиною населення міста.

В рамках системи моніторингу на міську адміністрацію покладаються такі завдання:

- визначення регламенту моніторингу, залучення до процесу моніторингу структурних підрозділів міської ради та комунальних підприємств міста;
- забезпечення фінансування реалізації завдань, поставлених стратегією;
- обробка інформації про соціально-економічне становище міста як системи показників-індикаторів в ув'язці з операційними цілями, поставленими Стратегією, оцінка даної інформації в порівнянні з очікуваними результатами;
- організація зворотного зв'язку з жителями міста, спрямованого на отримання оцінки реалізації стратегії;
- щорічна публічна звітність про результати виконання Стратегії надається на розгляд громадськості протягом двох місяців по завершенні звітного року шляхом розміщення на сайті міської ради;
- постійна робота, спрямована на вдосконалення Стратегії, виходячи з поточної динаміки середовища її реалізації, коригування мети на основі аналізу показників, які вона містить.

Завдання системи моніторингу, які планується вирішувати за допомогою соціально активної частини жителів Маріуполя:

- за допомогою регулярних опитувань, проведення зустрічей з жителями, «круглих столів» з підприємцями міста отримувати оперативну інформацію про проблемні питання реалізації Стратегії, про можливі шляхи підвищення її ефективності;
- за допомогою системи електронних петицій, письмових звернень громадян постійно напрацьовувати коло нових викликів, які, будучи вирішеними в рамках тієї чи іншої операційної цілі Стратегії, позитивним чином вплинуть на її підсумкову ефективність;
- популяризація серед жителів міста програм розвитку, що здійснюються міською адміністрацією, залучення все більшої частини жителів міста в процеси реалізації і моніторингу операційних завдань, реалізованих в «Стратегії-2021».

